

ПАСІТЬ
БОЖУ ОТАРУ
1 ПЕТРА 5:2

ПАСІТЬ БОЖУ ОТАРУ

1 ПЕТРА 5:2

Ця публікація є власністю збору. Кожен призначений старійшина отримує примірник цієї книжки. Якщо брата викреслюють як старійшину (за винятком переходу в інший збір з позитивною рекомендацією), то він повинен віддати цю книжку службовому комітетові збору. Секретар повинен зберігати цю книжку в архіві збору, щоб у майбутньому повернути її братові, якщо його знову призначать старійшиною. Не дозволяється копіювати жодну частину цієї публікації. Також її не можна переводити в жоден електронний формат.

Цією книжкою користується _____

© 2010
WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY OF PENNSYLVANIA
"Shepherd the Flock of God"—1 Peter 5:2
Усі права зберігаються

© 2010
Wachtturm Bibel- und Traktat-Gesellschaft der Zeugen Jehovas, e.V., Selters/Taunus
Пасіть Божу отару (1 Петра 5:2)
Alle Rechte vorbehalten

Видання 2010 року

Не для продажу. Видання цієї публікації є частиною всесвітньої програми
біблійної освіти, яка підтримується добровільними пожертвами.

При цитуванні Єврейських Писань використовується переклад Огієнка
(видання 2002 року, нумерація Псалмів згідно з виданням 1990 року),
а Християнських Грецьких Писань — «Переклад нового світу». Інше джерело
цитат: *НС* — «Переклад нового світу Святого Письма» (з примітками, англ.).

"Shepherd the Flock of God"—1 Peter 5:2
Ukrainian (ks10-K)

Made in Germany Зроблено в Німеччині
Druck und Verlag: Wachtturm-Gesellschaft, Selters/Taunus

Зміст

Розділ (абзаци)	сторінка
1. ПАСІТЬ БОЖУ ОТАРУ (1—9)	6
2. СПІВПРАЦЯ У РАДІ СТАРІЙШИН	11
Зустрічі старійшин (2—9)	12
Як організовано раду старійшин (10—26)	14
Як духовні чоловіки, підтримуйте мир у стосунках один з одним (27—30)	27
3. ПРИЗНАЧЕННЯ І ВИКРЕСЛЕННЯ СТАРІЙШИН ТА СЛУЖИТЕЛІВ ЗБОРУ	30
Ретельно досліджуйте біблійні вимоги (1—5)	30
Будьте обачними, перш ніж рекомендувати певних братів (6—10)	32
Як подавати у філіал рекомендацію на брата (11)	34
Коли отримаєте відповідь з філіалу (12—14)	35
Коли придатність призначеного брата може бути під сумнівом (15—21)	36
Порядок перегляду кваліфікації призначених братів, які мають труднощі (22—24)	39
Подання у філіал рекомендації на викреслення (25—29)	41
Коли призначений брат переходить в інший збір (30, 31)	44
Коли призначений брат приходить у збір (32)	44
4. ДОПОМОГА СЛАБКИМ	47
Ознаки духовної слабкості (4, 5)	48
Пастирська праця, яка несе підбадьорення (6)	48
Ефективні поради (7—11)	50
Допомога неактивним (12—17)	51
Допомога тим, хто має проблеми у подружжі (18—20)	52
Підбадьорення для тих, хто зазнав наруги в дитинстві (21—26)	53
Перестороги щодо надання допомоги сестрам (27, 28)	56
5. КОЛИ ТРЕБА СФОРМУВАТИ СУДОВИЙ КОМІТЕТ	58
Гріхи, які вимагають судового розгляду (2—36)	58
Докази скоєння гріха (37—39)	72
Той, хто багато років не спілкувався зі збором (40—42)	74
Гріх, скоєний багато років тому (43—45)	75
Чи хрещення грішника було дійсним? (46—48)	76
Який збір повинен розглядати справу? (49—51)	77
Якщо гріх скоїли вісники різних зборів (52)	78
Неохрещені вісники, які втягнулись у серйозний гріх (53—62)	78

6. ПІДГОТОВКА ДО СУДОВОГО СЛУХАННЯ	81
Як вибрати членів судового комітету і його головуючого (1, 2)	81
Підготуйте розум і серце, щоб судити (3—5)	82
Запрошення звинуваченого на судові слухання (6—10)	82
Зустрічі з одруженими (11—13)	84
Зустрічі з охрещеними неповнолітніми (14)	85
Зустрічі з ув'язненими (15)	85
Якщо звинувачений погрожує самогубством (16)	86
Якщо звинувачений погрожує подати в суд (17—19)	87
7. ПОРЯДОК СУДОВОГО СЛУХАННЯ	89
Як визначити шире каяття (6—12)	91
Якщо не чітко видно розкаяння (13—17)	95
Коли вирішено зробити докір (18—25)	97
Якщо вирішено виключити зі збору (26—34)	101
8. ПОРЯДОК АПЕЛЯЦІЙНОГО СЛУХАННЯ	104
Мета апеляційного комітету і його підхід до справи (4—10)	105
Коли апеляційний комітет погоджується з рішенням судового комітету (11—15)	107
Якщо апеляційний комітет не погоджується з рішенням судового комітету (16—20)	108
9. ВІДРЕЧЕННЯ ВІД ЗБОРУ (1—5)	110
10. ЯК ОБХОДИТИСЯ З ВИКЛЮЧЕНИМИ І ТИМИ, ХТО ВІДРІКСЯ ВІД ЗБОРУ (1—6)	114
11. ОБОВ'ЯЗКИ КОМІТЕТУ ПОНОВЛЕННЯ	118
Коли отримуєте прохання про поновлення (1—10)	118
Якщо вирішено поновити (11—15)	121
12. РОЗ'ЯСНЕННЯ І ВКАЗІВКИ ЩОДО ПЕВНИХ СПРАВ	124
Мати на замітці тих, хто поводить негідно (1—3)	124
Весілля (4—8)	126
Біблійне право вступити в новий шлюб (9—14)	128
Перелюбний шлюб (15—17)	131
Розбещення неповнолітніх (18—21)	132
Суди з братами (22, 23)	134
Стихійні лиха (24—26)	135
ПОКАЖЧИК	138

Пасіть Божу отару

Добрий пастир старається наслідувати
найліпших пастирів — Єгову та його Сина.
Він з любов'ю дбає про овець:

годує,

веде,

захищає.

1. Єгова доручив старійшинам обов'язок — піклуватися про його дорогоцінних овечок, яких він придбав кров'ю власного Сина (Дії 20:28). Це серйозна відповідальність, але з допомогою святого духу старійшини можуть належно дбати про овець. Візирець для старійшин — Єгова, Всевишній Наглядач. Крім того, він послав на землю свого Сина, «доброго пастиря», який залишив нам приклад (Ів. 10:11; 1 Пет. 2:21, 25). Боже записане Слово «корисне для навчання, для напучення, для виправлення, для напоумлення в праведності» (2 Тим. 3:16). Бог дає вчасні вказівки й поради через «вірного і розсудливого раба» (Матв. 24:45). Цю публікацію підготовлено для того, щоб допомагати старійшинам «пасти... Божу отару» (1 Пет. 5:2).

2. Книжка «Пасіть Божу отару» — це посібник для старійшин, який допомагає знаходити необхідну інформацію стосовно діяльності збору. Цю публікацію поділено на розділи, в яких обговорюються різні галузі твоєї праці. Усі розділи та абзаци пронумеровано. Посилання на певний абзац складається з номера розділу та номера відповідного абзацу. Наприклад, 10-й абзац 5-го розділу позначено «5:10». Усі паралельні місця вказані номером

розділу й абзацу. Щоб було легше користуватися цією публікацією, видавці не подали в ній усіх подробиць праці старійшин. За детальнішою інформацією тобі деколи треба буде звертатись до інших публікацій і листів радам старійшин. З готовністю приймай нові вказівки й поправки, щоб іти в ногу з теократичною організацією.

3. Твоя найголовніша мета як старійшини — ставитись до овець так, як Всевишній Наглядач, Єгова, і його Син (Еф. 5:1). Єгова є Богом любові й досконалим Суддею: він справедливий завжди та в усьому. Цим Бог подає наглядачам приклад.

Бог наглядає з любов'ю

4. Єгова виявляє свою любов у ділах. Він першим показав любов, пославши свого Сина, щоб той віддав за нас своє життя (Ів. 3:16). Творець дав нам знання правди і наділив честю тісно співпрацювати з видимою частиною його всесвітньої організації (Ів. 6:44; Об'яв. 7:9, 10). Завдяки Божій любові ми маємо що їсти і в що одягнутись. Ми насолоджуємося життям, відносним здоров'ям та багатьма іншими дарами. Бог любить нас і тому зважає на наші обмеження (Пс. 103:14). Єгова зливає безліч благословень, хоча жоден з нас не заслужив цього. З прикладу Єгови ми вчимося виявляти любов до інших, особливо до членів збору (1 Ів. 4:19).

5. Оскільки Всевишній Наглядач любить свій народ, він охороняє його і захищає від буквальної та духовної небезпеки (Пс. 145:20; Прип. 18:10). Так само і старійшини мають охороняти й захищати його народ. Одне з головних значень грецького слова, перекладеного як «наглядач», — охоронець. Старійшини повинні бути уважними до потреб кожного вісника і кожної сім'ї у зборі. Вони завжди готові надати практичну допомогу тим, хто її потребує (Ісаї 32:1, 2). Якщо ми наслідуємо Єгову, доручена нам отара почуватиметься в безпеці й має радість (1 Фес. 2:7, 8).

Бог любить справедливість і милосердя

6. Справедливість і милосердя Єгови виявилися в тому, як він обійшовся з бунтарями в Едемі. Керуючись справедливістю, він оголосив вирок трьом зятим бунтарям, які повстали проти його володарювання. Одночасно Єгова виявив милосердя: передрік прихід того, хто визволить ще ненароджених нащадків Адама і Єви (Бут. 3:15). Згідно зі своєю справедливістю Єгова допустив, щоб людство відчувало гіркі наслідки гріха (Повт. 32:4, 5). Але у своєму милосерді він подбав про викуп і дав людям надію на вічне життя. Викуп задовольняє вимоги справедливості — за досконале життя треба віддати досконале життя (1 Тим. 2:6). Також у ньому віддзеркалюється неперевершене милосердя Творця. Викуп став виявом незаслуженої доброти до тих, хто цього вкрай потребує (Ів. 1:17; Еф. 1:7).

7. Єгова ставиться справедливо й милосердно як до цілих народів, так і до окремих осіб. Приміром, Давид заслуговував смерті за гріх, який вчинив з Вірсавією. Проте Бог змилосердився над Давидом через його щире каяття та скруху серця (2 Сам. 12:13; Пс. 51:6, 19). Єгова дав ізраїльцям нагоду стати членами символічної нареченої Христа. На це запрошення відгукнулась лише невелика кількість ізраїльців. Тоді Єгова, керуючись милосердям, запросив самарян, а потім людей з інших народів, стати членами нареченої (Дії 8:14; 10:45; 15:14; Рим. 11:25).

8. Хоча старійшини не можуть бачити, що у людини в серці, вони повинні ставитись до овець Єгови і справедливо, і милосердно. Коли старійшини дають поради або розглядають судові питання, вони мають ставитись до кожного згідно з Божими нормами. У Повторення Закону 1:16, 17, Михея 6:8 та Матвія 5:7 показано те, чого Єгова вимагає від старійшин. Любов старійшин до безсторонності,

справедливості й милосердя допоможе їм дбати про чистоту збору та зміцняти віру Божої отари.

9. Щоб бути вмілим старійшиною, ти повинен піклуватися про дорогоцінних овечок Єгови так само, як він: милостиво, безсторонньо, милосердно і справедливо. Твої старанні зусилля заради добра збору дуже цінні — не тільки для народу Єгови, але й, що важливіше, для Єгови та його Сина. Ми молимося, щоб Єгова благословляв «дух, який ти виявляєш» (2 Тим. 4:22).

Співпраця у раді старійшин

Показуйте, що визнаєте Ісуса Головою збору.

Проводьте плідні зустрічі старійшин.

Належно організовуйте піклування про справи збору.

Як духовні чоловіки, підтримуйте мир у стосунках один з одним.

1. Єгова призначив Ісуса Христа Головою християнського збору (Еф. 1:22, 23). В Об'явленні 1:20 зображено Ісуса, який має у правій руці помазаних старійшин. Це вказує на те, що він наглядає над усіма радами старійшин задля виконання волі Єгови (ре 28, 29, 136). **Якщо рада старійшин визнає Ісуса Головою збору, в ній є добра співпраця та єдність.** Ви підкоряєтесь головуванню Христа, коли:

- у прийнятті рішень керуєтесь Біблією (Ів. 7:16—18);
- слухаєтесь вказівок від представників «вірного і розсудливого раба», а саме: комітету філіалу, районних наглядців та інших відповідальних братів, призначених Керівним органом (Матв. 24:45—47; Євр. 13:17);
- не нав'язуєте власної думки й поглядів, а також не встановлюєте власних правил у зборі чи в раді старійшин (1 Кор. 4:6);
- уважно слухаєте міркування інших старійшин (Рим. 12:10б; Як. 1:19);

- люб'язно і сердечно поводитися з кожним у зборі (також зі старійшинами), ні над ким не пануючи (Матв. 11:28—30; Ів. 21:15—17; 1 Пет. 5:1—3, 5);
- молитесь, якщо рада старійшин не може дійти спільної думки в якійсь справі (Як. 1:5).

Зустрічі старійшин

2. Рада старійшин — це біблійний устрій. (Дії 14:23; 20:17; Тита 1:5; порівняйте 1 Кор. 12:19, 20). Коли рада старійшин обговорює якусь справу, **Христос може святим духом спонукати будь-якого старійшину** висловити думку, котра посприє мудрому вирішенню справи. Старійшини, мабуть, не прийняли б такого рішення, якби діяли окремо (Дії 15:6—21).

3. **Коли проводити зустрічі старійшин.** Зазвичай рада старійшин проводить чотири зустрічі на рік. Крім двох зустрічей у зв'язку з візитом районного наглядача, старійшини повинні проводити ще одну зустріч приблизно через три місяці після кожного такого візиту. Якщо виникає потреба, рада старійшин може спланувати додаткові зустрічі. На цих зустрічах мають обговорюватися тільки ті питання, заради яких організовано ці зустрічі. Старійшини повинні висловлюватися стисло і по суті. Зайві або задовгі зустрічі забирають цінний час, який старійшини могли б провести із сім'ями, у служінні та в пастирській праці (Матв. 24:14; 1 Тим. 3:4; 1 Пет. 5:2). Перед тим як скласти план зустрічі, координатор ради старійшин має особисто порадитися з кожним старійшиною про те, які питання варто обговорити. План зустрічі під час візиту районного наглядача складає сам районний наглядач. Окрім своїх пунктів, він, порадившись із координатором, долучає до плану пункти від ради старійшин. Зустрічі, як правило, не повинні тривати більше, ніж дві години.

4. Інколи хтось зі старійшин хоче звернутися до філіалу в якійсь справі. Хоча в цьому немає нічого поганого, найліпше було б спершу обговорити справу радою старійшин. Тоді, якщо необхідно, можна *написати* до філіалу. Коли справа невідкладна і вимагає допомоги філіалу, бажано, щоб *двоє* старійшин разом зателефонували, пояснили ситуацію і записали отриману вказівку чи пораду.

5. Питання, які можна включати в план зустрічі старійшин. Передусім — духовні справи (Фил. 1:9—11). Приклади підхожих для обговорення думок можна знайти в листах до Тимофія і Тита, а також у Дії 20:17—35 і 1 Петра 5:1—11. Якщо потрібно, старійшини виділять час у плані зустрічі на обговорення технічних питань. Це можуть бути справи, що їх не в стані вирішити окремий старійшина, службовий комітет збору або експлуатаційний комітет. Координатор ради старійшин повинен заздалегідь дати всім старійшинам план зустрічі, аби вони мали достатньо часу для того, щоб провести необхідні пошуки і з молитвою підготуватися до зустрічі (Прип. 21:5).

6. Координатор повинен стежити, щоб обговорення пунктів не затягувалось і щоб не було відхилень на другорядні думки. Цього можна досягти, тісно тримаючись плану зустрічі. Щоб зустріч проходила злагоджено, треба обговорювати кожне питання до кінця і лише тоді переходити до наступного. Секретар або інший старійшина має записувати, які рішення були прийняті, хто їх виконуватиме і їхні крайні терміни. У певних випадках координатор може попросити старійшину, який подав питання на розгляд, провести обговорення цього питання.

7. Зустрічі старійшин будуть більш плідними, якщо брати говоритимуть зі «свободою мови» (1 Тим. 3:13). Координатор не повинен домінувати в обговоренні, натомість він має ретельно зважувати, коли і що говорити. На зустрічах старійшин не

місце гніву та суперечкам (1 Тим. 2:8). Говори тільки тоді, коли маєш що сказати і коли це суттєве (Прип. 10:19).

8. У більшості випадків рада старійшин має приймати рішення одностайно (Дії 15:25). Рішення ради завжди повинні ґрунтуватись на біблійних принципах і написаних вказівках від «вірного і розсудливого раба» (Матв. 24:45). Якщо стосовно певного питання немає конкретного біблійного закону чи вказівки від вірного раба, рада старійшин буде керуватись розсудливістю і сумлінням. Зважайте на таке: 1) чи це піде на добро цілому зборові; 2) чи це зміцнить духовно тих, кого стосується справа.

9. Під час обговорення ніхто не повинен наполягати на особистій думці. **Якщо рішення не було прийнято одностайно, меншість має охоче підтримати остаточне рішення.** Якщо, на думку меншості, прийняте рішення не ґрунтується на Біблії, меншість повинна й далі співпрацювати з радою. Але в час найближчого візиту районного наглядача меншість має повідомити йому про цю справу. Коли справа термінова, пишіть у філіал.

Як організовано раду старійшин

10. Щоб належно дбати про збір, рада старійшин повинна бути добре організованою. Кожен старійшина має чітко знати свої обов'язки. Різні частини людського тіла виконують певні функції без прямої участі інших частин тіла. Так само й старійшина має певну свободу вирішувати, як сповняти свої обов'язки (1 Кор. 12:12—31). Нижче наведено основні обов'язки старійшин у зборі.

Координатор ради старійшин

11. Якщо можливо, координатором має бути брат, котрий уже багато років віддано служить в ор-

ганізації Єгови. У зборі він повинен мати репутацію старанного проповідника і дбайливого пастиря (Дії 20:24, 31). Він хороший організатор і зі справжньою ревністю виконує свої обов'язки (Рим. 12:8). Йому треба мати нелицемірну смиренність, цінувати старійшин свого збору і бути готовим приймати їхні поради (Прип. 15:22; Фил. 2:3, 4; Як. 4:10). Координатор дбайливий, він любить людей і цікавиться їхнім духовним добробутом (Ів. 13:34, 35; 15:13; 1 Пет. 5:2, 3). Його поважає збір, з ним співпрацюють вісники і старійшини всієї ради. Він повинен бути духовним чоловіком і приступним для інших.

12. Обов'язки координатора:

- Головує на зустрічах ради старійшин.
- У час стихійного лиха він або інший старійшина зв'язується з наглядачами груп, щоб з'ясувати ситуацію кожної родини (*кп* 2.97 с. 7). Зібрану інформацію подає районному наглядачеві.
- Безпосередньо наглядає за обслуговуючими, озвученням та обслуговуванням спени. У цьому йому може допомагати інший старійшина.
- Отримує пошту для збору і після ознайомлення віддає її секретареві, який передає її іншим старійшинам для почергового ознайомлення. Після цього секретар кладе пошту у зборовий архів.
- Складає плани регулярних зустрічей старійшин. Ці плани мають стосуватися духовних потреб збору і бути практичними.
- Визначає, які справи доручити окремим старійшинам, а які вирішувати цілою радою. Завдяки цьому заощаджується час інших старійшин (*w96* 15.1 с. 18, абз. 13, 14).
- Стежить за тим, щоб належно виконувалися рішення старійшин.

- Призначає пункти програми службового зібрання. У цьому йому може допомагати інший старійшина.
- Наглядає за призначенням схвалених радою ведучих і читців на вивченні Біблії у зборі.
- Складає графік публічних промов. У цьому йому може допомагати інший старійшина або кваліфікований служитель збору.
- Затверджує всі оголошення для збору, особливо ті, які стосуються судових справ.
- Бере провід у підготовці до візиту районного наглядача.
- Головує у службовому комітеті збору під час розгляду заяв на стає чи допоміжне піонерське служіння, заяв на служіння в непризначеній території або інших справ, виконання яких вимагає філіал.
- Скликає зустріч ради старійшин, коли виникає справа, що може вимагати судового розгляду (за його відсутності це робить інший старійшина).
- Призначає двох старійшин (члена службового комітету збору і зазвичай наглядача відповідної групи) зустрітися з особою, яка бажає стати вісником.
- Разом з наглядачем служіння визначає, чи доречно, аби якийсь вісник збору проводив біблійне вивчення з дитиною одновірця (*кт* 11.03 с. 3).
- Призначає старійшин обговорити запитання з тими, хто бажає охреститися. Якщо старійшині доручено обговорити запитання з сестрою, на це обговорення він має піти з іншим старійшиною. За деяких обставин зі старійшиною може піти кваліфікований служитель збору, щоб обговорити частину I, за назвою «Основні вчення Біблії», і частину III, «Порядок,

установлений Єговою». Якщо у зборі мало старійшин, обговорення частин I і III можна доручити кваліфікованим служителям збору, які виявляють розважність і розсудливість. Якщо служителям збору доручено обговорити запитання з сестрою, на це обговорення він має піти з іншим кваліфікованим служителем збору. А втім, частину II, за назвою «Праведні норми Єгови», повинні проводити лише старійшини.

- Призначає двох старійшин, один з яких є наглядцем групи, зустрітися з новим вісником цієї групи через рік після його хрещення, щоб підбадьорити його і дати практичні поради.
- Організовує шоквартальну перевірку рахунків збору.
- Ухвалює всі поточні витрати збору.
- Затверджує, що помістити на дошці оголошень у зборі (*кн* 1.02 с. 7).

13. Коли потрібно, районний наглядач під кінець візиту у збір вишле до філіалу свою рекомендацію щодо призначення координатора ради старійшин. Якщо між візитами рада вирішує тимчасово замінити координатора, то про це вона повинна без зволікань повідомити філіал у листі, підписаному службовим комітетом збору, і пояснити причини такої зміни. З листом треба прислати бланк «Зміна адреси координатора ради старійшин/секретаря» (S-29).

14. Якщо координатор упродовж певного часу відсутній у зборі, рада старійшин вибере старійшину, який замінюватиме координатора. Той старійшина за часу відсутності призначеного координатора буде займатися кореспонденцією збору.

Секретар збору

15. Рада старійшин вибере секретаря і повідомить про це у філіал, виславши бланк «Зміна

адреси координатора ради старійшин/секретаря» (S-29). Секретар повинен мати добрі організаційні здібності й бути здатним виконувати різні справи без зволікань (Рим. 12:11). Він має вміти вести записи чітко і зрозуміло. Якщо необхідно, рада старійшин вибере з-поміж старійшин помічника секретареві. Помічником можна вибрати і служителя збору, який допомагатиме йому виконувати деякі поточні справи.

16. Обов'язки секретаря:

- Організовано й ретельно веде документацію збору, в тому числі листування з філіалом.
- Зберігає документи збору, в тому числі «Картки вісників збору» (S-21), у доступному, однак надійному місці (якщо можливо, в Залі Царства), аби до них мали доступ інші старійшини. Хоча за архів збору здебільшого відповідальний секретар, ключ від архіву можна дати кожному старійшині. *Кожен старійшина* повинен мати доступ до «Карток вісників збору», листів з філіалу та інших документів. Відкривати і переглядати запечатані й конфіденційні записи судових справ можуть лише ті старійшини, які безпосередньо займалися цими справами.
- Архівує запечатані конверти з конфіденційними записами про дисциплінарні справи, в тому числі із записами судових комітетів. Записи стосовно звинувачень у статевому розбещенні неповнолітніх (доведені чи ні) повинні постійно зберігатися у зборовій папці серед конфіденційних документів і бути позначеними «Не знищувати».
- Безпосередньо наглядає над відповідальним за рахунки та його помічниками.
- Передає ксерокопії всіх листів з філіалу і від роз'їзних наглядачів старійшинам, які по черзі

ознайомлюються з ними, а оригінали листів долучає до зборового архіву.

- Зберігає документи на власність Залу Царства, позики, страхові документи, а також різні угоди, акти й сертифікати тощо.
- Веде список справ, які старійшини або збір мають виконати в майбутньому, як-от сплата комунальних послуг, податків та оформлення різних документів; контролює їхнє вчасне виконання.
- Повідомляє координатору, коли минає рік після хрещення вісника.
- Наглядає за справами, пов'язаними з обласним конгресом.
- Разом з наглядачем служіння організовує допомогу неактивним. (Дивись 4:12, 15).
- Складає звіти про служіння. Регулярно заповнює «Картки вісника збору». Не зволікаючи, повідомляє наглядачам груп, хто з вісників їхніх груп не здав звіту за місяць.
- Без зволікань відсилає звіт за місяць та різну інформацію, підготовлену іншими братами.
- Повідомляє раді старійшин про будь-які проблеми, з котрими стикаються піонери. Разом з наглядачем служіння аналізує працю сталих піонерів приблизно посередині службового року, щоб визначити, хто потребує допомоги у виконанні норми годин.
- Не гаючи часу, відсилає «Картку вісника збору» і рекомендаційного листа, підписаного службовим комітетом, до того збору, куди переходить вісник. Секретар не чекає офіційного запиту від старійшин того збору. Коли в його збір переходить особа з іншого збору, він, якщо необхідно, сам надсилає старійшинам у той збір запит про документи.

- Дбає про те, щоб у зборі було завжди достатньо бланків «Звіт про кількість присутніх на зібраннях» (S-3).

Наглядач служіння

17. Наглядач служіння широчі цікавиться проповідницьким служінням вісників та ефективністю їхньої праці. Він сам є ревним проповідником і спонукує інших брати у служінні активну участь. Наглядач вмілий у різних видах служіння, здатний навчати інших і завжди готовий це робити.

18. Обов'язки наглядача служіння:

- Планує регулярні візити до всіх груп для проповідницького служіння так, аби щомісяця відвідувати іншу групу. (У маленьких зборах з кількома групами він може відвідувати кожену групу двічі на рік). Під час візиту до групи він проводить зустрічі для проповідницького служіння, іде з групою в служіння від дому до дому і допомагає вісникам робити повторні відвідини та проводити біблійні вивчення. Разом з наглядачем групи переглядає «Картки вісників збору» (S-21) й аналізує, як організовано проповідницьке служіння.
- Співпрацюючи з радою старійшин, бере провід в організації зустрічей для проповідницького служіння. Вони можуть відбуватися вдень або ввечері, а час і місце зустрічей мають бути найбільш зручними для всіх. Відповідно до місцевих потреб він призначає когось проводити зустрічі для служіння. Організовує проповідування у святкові дні та під час спеціальних кампаній.
- Якщо територія збору достатньо велика, він заохочує вісників брати території і стежить за опрацюванням територій (*кт* 12.06 с. 8; *од* с. 103, 104; *кт* 6.81 с. 3, англ.; *кт* 4.07 с. 8).

- Широ цікавиться біблійними вивченнями, які проводять вісники. Допомагає братам і сестрам проводити вивчення ефективно та скеровувати зацікавлених до організації.
- Безпосередньо наглядає за працею відповідальних за літературу, журнали й території. Дбає, щоб у зборі було достатньо літератури для майбутніх кампаній. Перевіряє, чи завжди є достатньо бланків «Звіт про служіння» (S-4), «Записи про служіння від дому до дому» (S-8) та інших бланків для служіння (*км* 8.92 с. 3; *км* 4.87 с. 4, англ.).
- Разом зі служителем літератури визначає, скільки літератури замовляти з філіалу.
- Раз на рік переглядає картотеку території і складає список адрес, куди не бажано заходити. Під його наглядом старійшини вирішують, чи було б доречно, аби Свідки відвідали мешканців тих квартир. Щодо відвідування таких осіб, старійшини повинні дотримуватися найновіших вказівок від філіалу.
- Робить рекомендації службовому комітетові збору стосовно можливого призначення вісників в інші групи для проповідницького служіння.
- Разом з координатором ради старійшин визначає, чи доречно, аби якийсь вісник збору проводив біблійне вивчення з дитиною одновірця (*км* 11.03 с. 3).
- Разом із секретарем аналізує працю сталих піонерів приблизно посередині службового року, щоб визначити, хто потребує допомоги у виконанні норми годин.
- Разом із секретарем організовує допомогу неактивним. (Дивись 4:12, 15).

Службовий комітет збору

19. Службовий комітет збору складається з координатора, секретаря і наглядача служіння. Цей комітет діє під наглядом усієї ради старійшин. Він може самостійно приймати деякі другорядні рішення, що узгоджуються з думкою цілої ради. Однак **брати зі службового комітету не діють окремо від ради старійшин і їхні думки не мають більшої ваги за думки решти старійшин.**

20. Якщо виникають нетипові ситуації або службовий комітет збору до кінця не знає погляду ради старійшин, уся рада має обговорити питання і прийняти рішення.

21. Обов'язки службового комітету збору:

- Дає згоду на використання Залу Царства для весільної чи похоронної промови (*кп* 11.08 с. 3; *од* с. 42, 122).
- Порадившись із наглядачами груп для проповідницького служіння, призначає вісників у групи.
- Підписує листи і бланки, що стосуються призначання або викреслення старійшин, служителів збору і піонерів.
- Підписує рекомендаційний лист старійшинам того збору, до якого переходить вісник.
- Підписує заяви на служіння допоміжним чи сталим піонером, служіння в Бетелі та на інші види спеціального служіння.
- Визначає, які вісники мають особливі потреби стосовно житла на час обласного конгресу (*кп* 12.07 с. 3, абз. 6).
- Пише до філіалу, якщо вісник бажає переїхати в іншу місцевість і хоче мати інформацію про збір, що потребує допомоги (*од* с. 111, 112).

- Визначає, чи знищити записи щодо особи, від поновлення якої пройшло п'ять років, коли члени судового комітету недоступні чи більше не відповідають вимогам. Такий обов'язок можна призначити теж іншим старійшинам.
- Член службового комітету збору присутній на зустрічі із зацікавленим, який бажає стати неохрещеним вісником (w89 1.7 с. 14, 15).
- Член службового комітету збору визначає, чи вивчати з неактивним братом або сестрою, яким певний час треба надавати духовну допомогу. (Дивись 4:15; *од* с. 85, 86).
- Якщо хтось із членів службового комітету відсутній, його може замінювати інший старійшина збору.

Наглядач групи

22. Наглядач групи дбає про те, щоб допомагати членам своєї групи робити духовний поступ (1 Тим. 4:15). Він має бути пильним і дбайливим пастирем та ревним проповідником. Наглядачів груп обирає вся рада старійшин. Оскільки наглядачі груп виконують важливі обов'язки, **рада старійшин повинна вибирати тих старійшин, які будуть найліпше виконувати всі обов'язки наглядача групи.**

23. Обов'язки наглядача групи:

- **Активно цікавиться духовністю кожного члена групи для проповідницького служіння.** Цікавиться тими, хто пропускає зібрання збору, старається визначити причини цього і надає таким особам відповідну допомогу. Разом з помічником (або іншим старійшиною чи кваліфікованим служителем збору) періодично відвідує всіх у своїй групі, щоб давати підбадьорення і поради, зосереджуючись на тих, хто духовно ослаб,

нерегулярно ходить на зібрання чи в служіння, хто фізично хворіє, має депресію або є неактивним.

- **Допомагає служителям збору своєї групи і навчає їх, щоб вони змогли брати на себе більше обов'язків у зборі.** На відвідини вісників групи, які мають серйозні проблеми, йому бажано йти з *іншим старійшиною*. А втім, щоб відвідувати вісників для підбадьорливої бесіди, наглядач групи може брати з собою придатного служителя збору. Це даватиме наглядачеві нагоду бачити, наскільки вміло служитель підбадьорює вісника. Наглядач може попросити служителя збору підготуватися заздалегідь, щоб обговорити біблійний вірш або якусь думку з наших публікацій, розповісти підбадьорливий випадок зі служіння або помолитися. Після візиту наглядач обговорить зі служителем збору, чому візит було проведено саме так.
- **Допомагає кожному віснику своєї групи брати регулярну й активну участь у проповідуванні та отримувати від цього радість.** Якщо можливо, у вихідні він присутній на зустрічах для проповідницького служіння і бере на них провід. Коли він не має змоги бути присутнім, тоді домовляється, щоб про групу подбав його помічник або інший вмілий вісник. Разом з помічником регулярно переглядає картки вісників своєї групи, щоб бачити слабкі та сильні сторони того чи іншого вісника. (Якщо помічник не є старійшиною чи служителем збору, наглядач у розмові з ним вкаже на потреби групи). Наглядач регулярно домовляється піти в служіння з кожним вісником групи, щоб підбадьорювати і навчати різних видів служіння. Допмагає збирати щомісячні звіти про служіння. Без зволікань

передає секретареві звіти, які надійшли із запізненням. Відразу допомагає тим вісникам, які протягом місяця не були в служінні.

Ведучий вивчення «Вартової башти»

24. «Вартова башта» — це головне знаряддя, яким послуговується вірний і розсудливий раб, щоб давати духовний харч. Тому рада старійшин повинна вибрати ведучого, який є **одним з найліпших учителів серед старійшин** (Як. 3:1). Він повинен мати «велику свободу мови» (1 Тим. 3:13).

25. Нижчеподані поради і вказівки допоможуть ведучому виконувати своє завдання так, щоб збір отримував з обговорення статей у «Вартовій башті» найбільше пожитку (w03 1.9 с. 21, 22).

- Ведучий **робить стислий, добре продуманий вступ** на одну, максимум півтори хвилини. Він наголошує на темі й провідному вірші, а також намагається викликати зацікавлення матеріалом. Цього він може досягнути, коли звертатиме увагу на підзаголовки та запитання для повторення (в рамці) і коли ставитиме два-три риторичні запитання, відповіді на які містяться в обговорюваному матеріалі. Вивчення проводить тепло і жваво.
- **Сам коментує небагато.** Уникає тенденції підсумовувати або поглиблювати думки, висловлені з залу. Якщо на важливе запитання не прозвучало правильної відповіді, може поставити додаткове запитання, яке допоможе присутнім дати правильну відповідь. Не повинен ставити зайвих додаткових запитань, які можуть знеохотити присутніх давати відповіді.
- Замість того щоб зосереджуватись на дробницях, **звертає увагу на головні думки, а також підкреслює практичну**

цінність матеріалу. Не додає до обговорення багато інформації з теократичних чи світських джерел, оскільки при написанні статті вже було зроблено всі необхідні пошуки.

- **Звертає увагу на ілюстрації та супровідну інформацію в рамках.**
- **Зосереджує увагу на Біблії.** Заохочує присутніх коментувати наведені в статті біблійні вірші. Просить зачитувати і коментувати вірші, які треба прочитати. Однак абзаци необхідно зачитувати, не розбиваючи їх на частини.
- **Заохочує до обговорення якомога більше людей.** Тактовно допомагає присутнім зрозуміти, що перша відповідь повинна бути прямою відповіддю на запитання до абзацу. Після такої відповіді присутні можуть коментувати наведені в абзаци вірші та аргументи, пояснювати, як практично застосовувати матеріал, тощо. Заохочує всіх давати відповіді своїми словами. Не просить відразу кількох осіб давати відповіді на запитання до абзацу. Не картає присутніх, якщо вони не дають чіткої відповіді на запитання.
- **Проводить обговорення запитань для повторення.**
- Старається, щоб його кінцеві слова не перевищували півтори хвилини.
- Вивчення «Вартової башти» має тривати **не більше ніж 60 хвилин**, окрім пісень та кінцевої молитви.

Наглядач Школи теократичного служіння

26. У Школі теократичного служіння вісники навчаються звіщати новину про Царство чітко та ефективно. Тому рада старійшин повинна призначити наглядачем цієї школи вмілого вчителя. Рада також має призначити брата, який даватиме пора-

ди, а також порадників для другого класу(ів). У зборах, де мало старійшин, порадниками в другому класі(ах) можуть бути кваліфіковані служителі збору. Вказівки для цієї школи подано в підручнику «Отримуй користь зі Школи теократичного служіння» і в найостаннішому розкладі Школи.

Як духовні чоловіки, підтримуйте мир у стосунках один з одним

27. Кожна рада старійшин складається з недосконалих чоловіків, які мають різне походження і характер. Якщо через це між старійшинами існують натягнуті стосунки, то дух Єгови не зможе безперешкодно діяти і цілий збір зазнає шкоди (Як. 3:16, 18). Тому з усіх сил **підтримуй мир** з іншими старійшинами свого збору (Рим. 12:18; 14:19; 1 Пет. 3:11). Єврейське слово, перекладене як «мир», включає в себе думку про дружбу (*it-2* с. 591, англ.). Отже, старійшини повинні **розвивати і підтримувати дружбу один з одним**, а не просто бути терпимими один до одного.

28. Зберігаючи мир, ти показуєш, що є духовним чоловіком. **Духовний чоловік виявляє саможертвону любов та інші складові плоду Божого духу**, як-от мир, довготерпіння, доброту, лагідність і самовладання (Гал. 5:22, 23). Свою любов до інших старійшин ти покажеш тим, що не вишукуватимеш у них недоліків, але братимеш до уваги їхні слабкі та сильні сторони. «Любов... не хвастає... не шукає власної вигоди, не драгується, не веде лічби обра́зам... Любов усе зносить, в усе вірить, на все надіється, все терпить» (1 Кор. 13:4—7; Матв. 7:1—5). Водночас не бійся давати пораду іншому старійшині та його сім'ї, коли це потрібно (Пс. 141:5; Прип. 27:5).

29. **Духовний чоловік випереджує інших старійшин пошаною** (Рим. 12:10). Він вільно і невимушено підтримує обмін думками, особливо

коли члени ради мають різне походження та виховання. Молодші старійшини мають поважати старших і досвідченіших старійшин, а також бути терпеливими (Лев. 19:32). Старші віком старійшини не повинні ображатись чи дратуватись, коли молодші старійшини дають якісь пропозиції або поради (Йова 32:4—6; Еккл. 7:9; Йоїла 3:1; 1 Пет. 5:5).

30. Духовний чоловік розвиває «розум Христів» (1 Кор. 2:16). Хоча Ісус був найвеличнішим з усіх людей, він залишався смиренным (Ів. 13:5, 12—17; Фил. 2:5—8). Смиренність допоможе тобі приймати поради (Прип. 12:15). Навіть якщо ти вважаєш, що порада не зовсім обґрунтована, намагайся взяти з неї цінний урок (Прип. 17:10). Якщо думаєш, що з тобою погано повелися, наслідуй Ісуса. «Коли його злословили, він не злословив у відповідь. Коли страждав, то не погрожував, а віддавав себе в руки того, хто судить праведно» (1 Пет. 2:23). Пам'ятай: мир і добро збору важливіші за особисті вподобання (Рим. 15:1—3; 1 Кор. 10:23, 24).

Призначення і викреслення старійшин та служителів збору

Ретельно досліджуйте біблійні вимоги,
розглядаючи кандидатури братів.

Будьте особливо обачними, коли розглядаєте
кандидатури братів, які в минулому мали
проблеми.

Повідомляючи братам про його призначення,
робіть це без поспіху; виділіть на це певний
час.

Обставини, які можуть поставити під сумнів
кваліфікацію призначеного брата.

Тримайтеся відповідного порядку, коли
переглядаєте, чи призначений брат усе ще
відповідає вимогам.

Коли призначений брат переходить в інший
збір.

Ретельно досліджуйте біблійні вимоги

1. Перед обговоренням рекомендацій братів як служителів збору чи старійшин, кожен старійшина повинен особисто переглянути натхненні вимоги, записані в 1 Тимофія 3:1—13; Тита 1:5—9; 1 Петра 5:2 і Якова 3:17, 18 (*w01* 15.1 с. 13, 14, абз. 10). Додаткові пояснення щодо біблійних вимог містяться у розділах 5 і 6 книжки «Організовані, щоб виконувати волю Єгови».

2. Під час зустрічі ретельно розглядайте біблійні вимоги до братів, яких можна рекомен-

дувати. Упевніться, чи брат у достатній мірі відповідає цим вимогам. Моліться, щоб вам допомагав Божий дух (w0l 15.1 с. 14, абз. 13). Керівний орган та його представники широко вірять, що, рекомендуючи братів, ви будете послуговуватися розсудливістю і духовною проникливістю.

3. Природні здібності не є вирішальним чинником у призначенні брата. **Він має бути духовним чоловіком**, який виявляє, що на нього впливає святий дух (Гал. 6:1; 2 Тим. 1:14; w0l 15.1 с. 14, абз. 11). Чи він ревний до добрих учинків? (Тита 2:12, 14; 1 Пет. 3:13). Чи подає хороший приклад у відвідуванні зібрань та участі в них? (Євр. 10:24, 25). Чи запопадливий проповідник? (Матв. 28:19, 20). Чи він ретельно досліджує Біблію? (1 Тим. 4:15). Чи старається допомагати духовно своїй сім'ї, регулярно проводячи вивчення з дружиною і дітьми, які живуть разом з ними? (Еф. 5:29; 6:4). Чи у щоденному житті він виявляє плід духу? (Гал. 5:22, 23).

4. **Збір сподівається, що старійшини і служителі братимуть провід у служінні** (od с. 56, абз. 1; w9l 1.5 с. 12, 13). Як брат ставиться до проповідницького служіння? Чи його бачать у служінні? Чи він докладає всіх зусиль попри свій вік, стан здоров'я, родинні та інші теократичні обов'язки? Якщо призначити на відповідальне становище брата, котрий не подає доброго прикладу в служінні, у зборі може пригаснути ревність до проповідування.

5. Хоча відповідати біблійним вимогам повинен брат, ви маєте звернути увагу також на **духовність членів його сім'ї**. Якщо його дружина охрещена, чи вона подає гарний приклад? Поведінка дружини може добре або недобре впливати на репутацію чоловіка (1 Тим. 3:11). Якщо дружина духовно слабка, він має з усіх сил допомагати їй. Приміром, чи ставить він сімейне поклоніння вище

від інших справ? Він також повинен мати «віруючих... дітей, які не звинувачені в розгулі». (Тита 1:6; дивись *ks10* 3:15). Як правило, його неповнолітні діти мають бути добре вихованими і також *віруючими*. Вони або роблять кроки до присвячення Богові, або вже є охрещеними Свідками Єгови. До біблійних вимог належить те, що він має «покірних і серйозних дітей» (1 Тим. 3:4). На репутацію брата також впливає поведінка *дорослих* дітей, які живуть у його домі (*w90* 1.12 с. 17, абз. 7; *w88* 1.3 с. 24, абз. 5, англ. [*w88* 1.8 с. 13, абз. 5, рос.]; *w96* 15.10 с. 21, абз. 5—7).

Будьте обачними, перш ніж рекомендувати певних братів

6. Старійшини повинні впевнитися, чи вони мають повну й достовірну інформацію про брата, якого збираються рекомендувати районному наглядачеві та філіалу. Це особливо стосується наведених нижче обставин.

7. **У минулому брат отримав докір чи був виключений зі збору.** Коли він отримав докір чи був виключений зі збору? Яке правопорушення вчинив? У випадку докору, чи судовий комітет робив оголошення? У випадку виключення, коли саме він був відновлений? Коли з нього зняли останнє обмеження? Чи він отримав докір або був виключений не лише один раз? Чому ви переконані, що брат остаточно звільнився від звинувачення й інші вважають його за добрий приклад? (*w90* 1.12 с. 16, абз. 5). Якщо правопорушення сталося в іншому зборі, чи ви письмово запитували тамтешніх старійшин, яку репутацію він має в тому зборі? Якщо рекомендувати такого брата завчасно, то цим можна применшити серйозність учиненого гріха в його очах та в очах інших. Це може бентежити й тих, кого досі непокоїть його правопорушення.

8. **Був винен у перелюбі.** Щоб брат знову здобув хорошу репутацію і щоб інші не згадували про його гріх, очевидно, має пройти немало часу. *Перш ніж обговорювати його кандидатуру з районним наглядачем,* треба знати таке: коли він учинив перелюб? Чи він отримав докір, чи був виключений? У випадку докору, чи судовий комітет робив оголошення? Чи невинний подружній партнер не простив йому і звідки ви це знаєте? Якщо він розлучився, чи вступив у новий шлюб? Чи він одружився з жінкою, з якою вчинив перелюб? Чи є докази того, що він спеціально запланував позбутися дружини або змусив її погодитися на розлучення? Чи перелюб зруйнував шлюб тої, з якою він згрішив? Як цей перелюб вплинув на інших? Чи невинний подружній партнер живий? Чи невинний партнер вступив у новий шлюб? Чому ви переконані, що він виправив колишню провину і тепер його поважають? Якщо він учинив цей гріх, будучи в іншому зборі, то письмово запитайте тамтешніх старійшин, що вони думають про рекомендування цього брата.

9. **Не живе з дружиною (нарізне проживання) чи розлучений без біблійних підстав.** Хто передусім винен в його сімейних негараздах? Які обставини призвели до того, що він перестав жити з дружиною чи розлучився з нею? Хто відповідальний за нарізне проживання або хто подав на розлучення? Чи обоє підписали відповідний документ або іншим способом підтвердили свою згоду з таким рішенням? Скільки часу минуло відтоді? Що брат робить для того, аби примиритися з дружиною? Чи вона не реагує на його намагання примиритися? Якщо не реагує, то чому? Як дивляться на його ситуацію їхні збори? Що думають про цю ситуацію старійшини збору, до якого належить його дружина? Коли йдеться про нарізне проживання і розлучення, вину можуть поділяти обидва партнери. Якщо ні він, ні вона не є

зразковими, вони не зможуть мати особливі обов'язки (w88 1.11 с. 21, абз. 7, англ. [w89 1.9 с. 13, 14, абз. 7, рос.]).

10. Брати, які колись мали службові обов'язки у зборі. Перш ніж рекомендувати брата, необхідно чітко зрозуміти, чому він у минулому відмовився від своїх обов'язків або чому його викреслили. В якому зборі він раніше служив і коли був викреслений? Через що він припинив виконувати зборові обов'язки? У чому його теперішні обставини відрізняються від колишніх? Наскільки він поліпшився від часу викреслення? Якщо брат раніше служив старійшиною і був викреслений не через серйозний гріх, то не обов'язково, щоб він був спочатку служителем збору, а вже потім старійшиною. У таких випадках треба брати до уваги те, скільки часу він був викреслений. Якщо брата звільнили від обов'язків в іншому зборі, треба написати листа тамтешнім старійшинам, щоб детальніше дізнатися про його ситуацію і про їхню думку щодо його можливого повторного призначення.

Як подавати у філіал рекомендацію на брата

11. Нижче вказано, коли рада старійшин може рекомендувати брата на старійшину чи служителя збору.

- Районний наглядач відвідує збір. Наглядач надішле у філіал бланк S-2, в якому запише свої думки щодо кваліфікації брата. Районний наглядач також зазначить, чи він погоджується з цією рекомендацією, чи ні, і чому.
- Брат переходить у збір, і старійшини попереднього збору повідомляють у рекомендаційному листі, що він далі може виконувати свої обов'язки; але до наступного візиту районного наглядача залишається *ще багато часу*. Якщо рада старійшин нового збору бачить, що брат

відповідає вимогам, службовий комітет збору може вислати у філіал листа з рекомендацією щодо його невідкладного перепризначення. У листі з нового збору треба вказати прізвище та ім'я брата, дату народження і хрещення. До цього листа треба долучити копію рекомендаційного листа, підписаного службовим комітетом попереднього збору. Філіал не буде розглядати рекомендацію без підписів усіх членів службових комітетів обидвох зборів. Якщо рекомендацію буде схвалено, філіал вишле у збір лист призначення (S-52).

Коли отримаєте відповідь з філіалу

12. Коли рада старійшин отримає з філіалу повідомлення, що брата призначено старійшиною чи служителем збору, координатор попросить двох старійшин зустрітися з братом перед оголошенням про його призначення. Розмову треба провести серйозно, тобто **не надто квапливо або надто неформально**.

13. У кожній такій розмові з братом старійшини повинні запитати: «Чи було щось у минулому, навіть ще до твого хрещення, або в особистому і сімейному житті, що робить тебе непридатним для цього обов'язку чи перешкоджає тобі прийняти його? Чи є причини, через які не варто оголошувати у зборі про твоє призначення?» Якщо брат ще не був старійшиною чи служителем збору, запитайте його: «Чи раніше ти хоча б раз брав участь у сексуальному розбещенні дітей?» Коли брат відповість ствердно бодай на одне з вищенаведених запитань, не оголошуйте про його призначення. Поверніть бланк S-2 або S-52 (лист призначення) до філіалу і напишіть докладне пояснення, чому треба скасувати призначення такого брата. Якщо на ці запитання брат відповідає заперечно і приймає призначення, старійшини можуть звернути його увагу на

інформацію від «вірного і розсудливого раба», яка допоможе йому виконувати нові обов'язки (Матв. 24:45; *од* розд. 5, 6).

14. Якщо філіал не призначає рекомендованого брата, то старійшини повинні допомагати йому досягти відповідної кваліфікації. Двоє старійшин можуть порозмовляти з ним у підходящий час і делікатно пояснити, над чим йому треба працювати, аби відповідати вимогам. **Ці старійшини не повинні казати братові, що рада старійшин його рекомендувала, вони теж не повинні читати йому конфіденційного листа з філіалу,** де пояснено, чому його не призначено. Іноді філіал не схвалює рекомендації для того, аби дати братові ще деякий час іти до зрілості й здобути більше досвіду або щоб він остаточно порвав з колишньою неправильною поведінкою і відновив добру репутацію. У таких випадках з братом не обов'язково проводити розмову про це.

Коли придатність призначеного брата може бути під сумнівом

15. **Хтось із його сім'ї вчинив серйозний гріх.** У такому разі потрібно обов'язково обговорити, чи брат придатний далі виконувати свої обов'язки. Якщо його дружина чи діти (у тому числі дорослі діти, котрі живуть у його домі) мають серйозні проблеми, рада старійшин повинна дослідити, чи причиною цього є недбале виконання братом обов'язків голови родини. Чи він був поблажливим? Чи без вагань давав потрібні поради, аби запобігти проблемам? Чи він регулярно проводив сімейне вивчення? Чи приділяв рідним достатньо часу та уваги, яких вони потребували? Коли він довідався про серйозний гріх, то чи відразу повідомив про це раді старійшин, аби вони належно дослідили справу? Чи він покривав рідних, щоб до них не вживали виховних заходів? Чи старався вплинути на рішення

старійшин щодо цієї справи? Чи йому далі довіряють у зборі та поважають як зразкового голову сім'ї? Якщо хтось з його дітей учинив серйозний гріх, чи інші його діти залишаються духовно міцними? Якщо брат доклав усіх можливих зусиль, якщо інші з його домашніх духовно міцні та збір далі поважає його, негідна поведінка одного члена сім'ї не повинна автоматично робити його непридатним для виконання обов'язків у зборі (w88 1.3 с. 24 [w88 1.8 с. 13, рос.]; w78 1.2 с. 31, 32, англ. [w07 1.3 с. 30, 31, рос.]; w72 15.2 с. 126, англ. [w72 1.7 с. 111, рос.]; w96 15.10 с. 21, абз. 5—7).

16. До помешкання брата переїжджає жити член його сім'ї, який є виключений або відрікся від збору. Це рішення голови родини, а не ради старійшин. Проте воно може створити чимало проблем. Якщо брат дозволив, аби до його помешкання переїхав член його сім'ї, який є виключений або відрікся від збору, то рада старійшин повинна переглянути придатність такого брата. Чи особа, яка є виключена або відреклася від збору, переїхала тому, що не в змозі забезпечити себе житлом, чи просто тому, що так їй буде легше жити? Чи існують поважні причини для того, аби дозволити їй повернутися додому, чи це зроблено лише для того, щоб члени її сім'ї, які є в правді, більше з нею спілкувалися? Чи домашні уникали зайвих контактів з тою особою, коли вона мешкала окремо? Чи вона повернулася додому лише на певний час, чи напостійно? Якою є тепер її поведінка? Як ця особа впливає на духовність інших членів сім'ї, особливо на рідних братів та сестер? Чи збір занепокоєний таким рішенням брата? Чи деякі вісники перестали за це його поважати? (kt 8.02 с. 3, 4; w82 1.10 с. 21, 22).

17. Банкрутство. Якщо старійшина чи служитель збору оголошує про своє банкрутство і через це члени збору або люди в його місцевості

відчувають обурення, старійшини повинні переглянути його придатність. Чи брат виявляв брак самовладання стосовно трати грошей або не зміг реалістично передбачити наслідки своїх рішень у бізнесі? Чи він має репутацію чесної та відповідальної особи? Чи його знають як того, хто сумлінно намагається віддавати борги? Чи він вважає себе морально зобов'язаним віддати скасовані борги, якщо попередні кредитори згодні? Чи він і далі має повагу у зборі? Чи про нього «добре відгукуються сторонні»? (1 Тим. 3:7; w94 15.9 с. 30, 31; w68 с. 223, 224, англ.).

18. Дає мовчазну згоду на те, щоб охрещений Свідок одружився з неохрещеною особою. Призначений чоловік має бути відданий нормам Єгови, в тому числі біблійній вказівці одружуватися «тільки в Господі» (1 Кор. 7:39; 2 Кор. 6:14, 15; Тита 1:8; w04 1.7 с. 30, 31). Ця вказівка стосується усіх Свідків, навіть неактивних. Якщо призначений брат дає мовчазну згоду на те, щоб охрещений Свідок одружився з неохрещеною особою, то виникає питання стосовно придатності такого брата. Він виявляє згоду тим, що підтримує їхнє залицяння та сприяє цьому, а також іде до них на розписку чи весілля або допомагає організувати це. Питання щодо його придатності можуть виникати і тоді, коли він дозволяє робити це своїй дружині або іншим членам сім'ї, хоча сам цього не робить. Якщо старійшині чи служителяві збору бракує розсудливості в таких справах, через що в інших виникають стосовно нього великі сумніви, то він, можливо, непридатний для виконання своїх обов'язків (w02 1.5 с. 16, 17, абз. 13—15; w01 15.5 с. 20, 21, абз. 16, 17).

19. Коли призначений брат зізнається або стає відомо від інших, що декілька років тому він учинив гріх, за який можуть виключити зі збору. Рада старійшин може виріши-

ти, що брат придатний для подальшого служіння, за таких умов: коли неморальність чи інший серйозний гріх був учинений більш ніж кілька років тому і брат широко кається у скоєному, розуміючи, що мав би відразу зізнатися в тому гріху. (Можливо, він зізнався в гріху через муки сумління). Брат вірно служить багато років, бачить, як його благословляє Бог, і має повагу у зборі.

20. Якщо брат учинив гріх перед тим, як його призначили старійшиною чи служителем збору, старійшини повинні зважити на таке: ще до призначення він мав би повідомити про вчинений гріх старійшинам, котрі розмовляли з ним перед оголошенням у зборі. Крім того, на його подальшу придатність великою мірою впливає те, який саме гріх він учинив. Приміром, це могло бути статеве розбещення неповнолітніх — гріх, який на багато років позбавить його можливості бути старійшиною чи служителем збору (w97 1.1 с. 26—29; w79 1.3 с. 9).

21. Якщо гріх учинено *недавніми роками*, коли брат був старійшиною чи служителем збору, він не може далі виконувати таке служіння, бо його є «в чому звинуватити» (1 Тим. 3:2, 10; Тита 1:6, 7). Залежно від обставин, щодо його справи, можливо, навіть треба буде сформувати судовий комітет. (Дивись 5:43, 44).

Порядок перегляду кваліфікації призначених братів, які мають труднощі

22. Не спішіть давати рекомендацію на викреслення брата, хіба що на це є справді вагома причина. Можливо, вдасться допомогти братові виправити ситуацію, через яку він міг би стати непридатним; тоді він зможе служити далі. Чи він вірно служить багато років? Чому виникло питання про його придатність: чи він щось учинив або не зміг зробити? Як він сприйняв пораду? Чи раніше мав подібні проблеми? Як він реагував тоді,

коли йому пропонували допомогу? Чи проступок брата настільки серйозний, що його треба позбавити обов'язків у зборі? Чи він лише допустився помилки, повівшись нерозсудливо в даній ситуації? Можливо, в цілому збір його поважає і довіряє йому як старійшині чи служителю збору. Може, про його проступок мало хто знає або взагалі ніхто не знає. Якщо брат усвідомлює, що повівся нерозумно, взяв урок зі своєї помилки, має на цю справу правильний погляд та хоче виправитись, то він може і далі виконувати свої обов'язки.

23. Якщо необхідно переглянути придатність старійшини, рада старійшин повинна розглянути справу разом з тим братом. Цю розмову треба проводити так:

- Спершу зверніться в молитві до Єгови про допомогу. Тоді упевніться, що викладено всі факти. Розгляд треба проводити в шанобливій атмосфері й організовано.
- Дайте братові достатньо часу, щоб він міг висловити свої думки та відповісти на запитання. Запитайте про його погляд на справу, яка стосується його придатності.
- Попросіть брата вийти з кімнати, щоб старійшини продовжили обговорення справи і прийняли щодо нього відповідне рішення.
- Запросіть брата знову до кімнати. Якщо вирішено рекомендувати його викреслення, повідомте йому про це і вкажіть на біблійні підстави такого рішення.
- Дайте братові нагоду висловитись про це рішення. Завдяки цьому старійшини зможуть вислухати слова брата на свій захист, якщо він захоче це зробити. Можливо, старійшини знову попросять брата вийти з кімнати, щоб додатково обговорити справу і винести остаточне рішення.

- Якщо старійшини вирішили рекомендувати викреслення брата, але він з цим не згідний, вони мають сказати, що він може написати листа з поясненням причини своєї незгоди. Його лист буде долучено до пояснювального листа, якого старійшини висилають у філіал.

24. Якщо необхідно переглянути придатність служителя збору, треба дотримуватися того ж порядку, що й у випадку зі старійшиною; винятком є лише те, що брат не буде присутній під час обговорення радою старійшин його справи. Як правило, достатньо, щоб з тим братом заздалегідь порозмовляли два старійшини і вислухали його пояснення. Потім, якщо рада старійшин вирішила рекомендувати його викреслення, два старійшини знову зустрінуться з ним і повідомлять про рішення та біблійні підстави на це. Вони теж дадуть йому нагоду висловитись щодо цього рішення. Якщо брат з рішенням не згідний, він може написати листа раді старійшин з поясненням причини своєї незгоди. Старійшини обговорять цей лист і визначать, змінювати своє рішення чи ні. Якщо невдовзі збір має відвідати районний наглядач, варто обговорити цю справу з ним.

Подання у філіал рекомендації на викреслення

25. Необхідно отримати схвалення від філіалу щодо рекомендації на викреслення старійшини чи служителя збору, якщо:

- Брат **відмовляється від обов'язків з особистих причин.** Два старійшини повинні спочатку обговорити цю справу з братом. Чому він відмовляється? Чи є на це біблійні підстави? Якщо особисті обставини перешкоджають йому виконувати те, що він хотів би виконувати, чи можуть старійшини в чомусь йому допомогти або підбадьорити? Можливо,

вони полегшать тягар його обов'язків до часу, аж поки не зміняться його обставини; так він може залишатися старійшиною чи служителем збору. Якщо після розмови зі старійшинами він усе-таки вважає, що повинен відмовитись від обов'язків, службовий комітет збору має написати у філіал листа з чітким поясненням причин його відмови. Треба надати докладну інформацію, чому брат вирішив відмовитись від виконання обов'язків у зборі.

- Старійшини рекомендують брата на викреслення з огляду на його **нерозсудливість у питаннях не судового характеру**. Здебільшого такі питання варто розглядати під час візиту районного наглядача. А втім, якщо виникають серйозні сумніви щодо придатності брата і наступний візит районного наглядача ще не скоро, старійшини повинні надіслати свою рекомендацію у філіал. Вони мають надати таку інформацію: чому виникло питання про його придатність — чи він щось учинив або не зміг зробити? Що він робить тепер або чого не робить, і як це відрізняється від того, яким він був, коли ви його призначали? Чи він погоджується з рекомендацією на його викреслення? Якщо брат не погоджується, то може пояснити свою позицію в листі й віддати його старійшинам. Вони вишлють цього листа у філіал разом зі своїм пояснювальним листом. Тим часом брат і далі є старійшиною чи служителем збору. Рада старійшин визначить, які зборіві обов'язки він, відповідно до обставин, виконуватиме, поки буде прийнято остаточне рішення.

26. Оголошення про викреслення необхідно зробити у зборі лише після того, як з філіалу повернеться бланк S-2 або лист S-52, де буде зазначено, що рекомендацію схвалено. Тоді, ще перед

оголошенням, братові треба повідомити, що він викреслений. Оголошення має бути таким: **«Брат [прізвище та ім'я] більше не є старійшиною (служителем збору)»**.

27. У філіал потрібно повідомляти, що старійшина або служитель збору більше не виконує своїх обов'язків, ще у згаданих нижче випадках.

- **Перейшов в інший збір чи помер.** Про це повідомить у філіал районний наглядач після візиту до збору. У таких випадках оголошення про викреслення робити не треба.
- **Відречення від збору, виключення або докір від судового комітету.** Після того як було доведено, що скоєно серйозний гріх, **оголошення про викреслення** необхідно зробити у зборі на найближчому службовому зібранні, не чекаючи підтвердження з філіалу. Службовий комітет збору повинен **без зволікань повідомити у філіал** про викреслення, надавши усі подробиці справи. Треба написати таке: у чому саме був звинувачений брат, імена всіх причетних до справи осіб, яку пораду(и) було дано і як старійшини довідались про цей гріх. Також необхідно вказати, що було зроблено: відречення від збору, виключення або судовий докір, і чи було зроблено у зборі оголошення про докір. Якщо брат сам відрікається від збору або його виключають, про це треба оголосити у зборі. Якщо справа розглядається перед самим візитом районного наглядача, то про викреслення районний наглядач може написати у своєму звіті до філіалу, а додаткову інформацію про цю справу буде надано в супровідному конфіденційному листі.

28. Якщо викреслюють координатора або секретаря, треба заповнити і долучити до листа у філіал

бланк «Зміна адреси координатора ради старійшин/секретаря» (S-29).

29. Інформацію про викреслення старійшини або служителя збору постійно зберігайте у конфіденційних документах збору. Це бланки S-2 та листи-підтвердження S-52 з філіалу, а також інша, пов'язана з цим інформація. Така інформація буде потрібна для надання філіалові всіх подробиць, якби викресленого брата знову рекомендували в майбутньому.

Коли призначений брат переходить в інший збір

30. Службовий комітет збору має вислати **рекомендаційного листа** до старійшин іншого збору з чітким повідомленням, що рада старійшин рекомендує брата і далі виконувати обов'язки старійшини чи служителя збору. Чи він служив в інших зборах? Скільки часу він обіймав відповідальне становище? У виконанні яких обов'язків він має досвід? Рекомендаційного листа повинні підписати всі три члени службового комітету збору.

31. Якщо хтось зі старійшин має *серйозні сумніви* щодо придатності призначеного брата, який переходить в інший збір, рада старійшин повинна якомога швидше зібратись і визначити, варто рекомендувати цього брата чи ні. Якщо рада не рекомендує його, два або більше старійшин повинні зустрітись з ним ще до того, як він перейде в інший збір. Вони мають чітко пояснити, чому рада старійшин не рекомендує його. У рекомендаційному листі потрібно недвозначно пояснити свої застереження і які поради давались братові.

Коли призначений брат приходить у збір

32. Старійшинам і служителям збору, які переходять в інший збір з позитивним рекомендаційним листом і які мають добру реко-

мендацію від старійшин нового збору, але ще не були перепризначені, можна давати такі завдання: обговорення цікавих думок з прочитаного в Біблії, пункти на службовому зібранні, публічні промови та інші завдання, відповідно до їхніх умінь. Вони можуть відвідати Школу служіння Царству. Крім того, вони можуть бути разом зі служителями збору на зустрічі, яку районний наглядач проводить для призначених братів. Якщо в плані зустрічі районного наглядача міститься додаткова інформація тільки для старійшин, рекомендовані старійшини, які ще не були перепризначені, можуть залишитися для обговорення цієї інформації. Проте вони не будуть присутніми, коли обговорюються рекомендації та потреби місцевого збору. Коли рада старійшин старого збору або нового не рекомендувала брата на перепризначення, він не може бути присутнім на згаданих вище духовних заходах. Брат, який служив старійшиною в попередньому зборі, без перепризначення не може в новому зборі виконувати деякі обов'язки старійшини (наприклад, служити в судовому комітеті, бути присутнім на зустрічах старійшин).

- Якщо старійшина або служитель збору має два місця проживання і періодично переїжджає з одного в інше, його не можна призначати в обидвох зборах. «Картка вісника збору» (S-21) повинна зберігатись в одному зборі. Кожного разу, коли брат змінює місце проживання, старійшини його збору писатимуть листа у збір, де він тимчасово служитиме. Вони опишуть обставини брата і які обов'язки він виконував у зборі. Старійшини іншого збору можуть доручати братові завдання й обов'язки, згадані в першому реченні 32-го абзацу. Навіть якщо брат їде більше як на три місяці, звіт про служіння він має передавати у свій збір.

Допомога слабким

Розпізнавайте симптоми духовної слабкості.

Допомагайте слабким дотримуватися заведеного порядку щодо духовних справ.

Без зволікань надавайте духовну допомогу.

1. Старійшини мусять правильно розуміти свою роль у допомозі іншим. Апостол Павло вказав на одну з видатних рис Ісуса: «Ми, сильні, повинні носити слабкості несильних і не догоджати собі... Адже навіть Христос не догоджав собі» (Рим. 15:1—3). Павло сказав ефеським старійшинам: «Ви повинні допомагати слабким» (Дії 20:35). Старійшини мають бути готовими «втішати пригнічені душі, підтримувати слабких, бути довготерпеливими до всіх» (1 Фес. 5:14). Так старійшини наслідують Великого Пастиря, Єгови (Пс. 23:1—4).

2. Нині Єгова з любов'ю виконує те, що узгоджується з давньою обіцянкою: «Зажадаю отару Мою, і перегляну їх... і вирятую їх зо всіх тих місць, куди вони були розпорошені... На пасовищі доброму пастиму їх... Загинулу вівцю відшукаю... а поранену перев'яжу, а хвору зміцню» (Єзек. 34:11—16).

3. А що, коли здається, ніби ваші зусилля допомагати слабким не дають хороших результатів? Не опускайте рук. Виправлення недосконалого серця — це делікатна справа, яка потребує багато часу. Проте вона приносить велику радість (Пс. 103:13, 14; 2 Кор. 13:7—9). Підкріплюйте інших, але зрівноважено витрачайте час на тих, хто має постійні проблеми.

Ознаки духовної слабкості

4. **Пильні пастирі люблять овечок, тому звертають увагу на ознаки їхньої духовної нестабільності, а тоді рішуче допомагають** овечкам, щоб їхні проблеми не переросли в серйозні гріхи (Гал. 6:1, 2). Симптоми духовної ослабленості такі: вісник не має самоконтролю в їді, питті та в розвагах; виявляє дух байдужості й самовдоволення; втратив запал до правди, в тому числі до щоденного читання Біблії та особистого вивчення; затаює серйозні й задавлені сумніви; нехтує спілкуванням з одновірцями на зібраннях; надто критичний до старійшин та організації (w86 15.1 с. 18, 19, англ.; [w86 15.6 с. 18, 19, рос.]; w99 15.4 с. 19—21).

5. **Ознаки духовної слабкості зазвичай вказують на те, що людина перестала займатися однією чи кількома духовними справами.** Коли ви помічаєте ознаки духовної слабкості, допоможіть такій людині побачити, як можна виправити ситуацію. Пастирські візити з обговоренням біблійних думок можуть заохотити її побачити якусь свою духовну слабкість і завдяки цьому уникнути серйозного гріха. Постарайтеся спонукати особу зміцнити свою духовність і віру. У цьому їй може допомогти: молитва про святий дух (Луки 11:13; Гал. 5:22, 23; 1 Пет. 4:7); щоденне читання Біблії та особисте вивчення біблійних публікацій (Пс. 1:1, 2); роздуми над біблійними істинами (Пс. 77:13); регулярне відвідування зібрань і конгресів (Неем. 8:1—3, 8, 10; Євр. 10:23—25); регулярна участь у проповідницькому служінні (Дії 20:18—21); готовність приймати духовну допомогу від старійшин збору та роз'їзних наглядців (Рим. 1:11, 12; Євр. 13:17).

Пастирська праця, яка несе підбадьорення

6. Головна мета пастирського візиту — поділитися з вісником духовним даром, допомогти йому

змішнитися, а також взаємно підбадьоритись (Рим. 1:11, 12). Пастирський візит можна робити в помешканні вісника, у Залі Царства, у проповідницькому служінні, по телефону та за інших обставин. Робити підбадьорливі візити в помешканні вісника допоможуть нижчеподані поради:

- **Домовся.** Вияви увагу, домовляючись з вісником заздалегідь. Якщо плануєш обговорити серйозну проблему, було б доречно сказати йому, про що піде мова.
- **Приготуйся.** Молись до Єгови про допомогу. Візьми до уваги обставини вісника, щоб визначити його духовний стан. Обміркуй, яка саме порада, підбадьорення чи вказівка буде для нього найдоречнішою. Коли йдеться про серйозну проблему, візьми з собою на візити ще одного старійшину. На інші візити можеш брати кваліфікованого служителя збору.
- **Підтримуй невимушену, сердечну та позитивну атмосферу.** Покажи, що ти щиро цікавишся особою. Від усього серця хвали її за добрі вчинки, які вона робила і робить. Уважно вислуховуй. Коли бачиш, що вона, можливо, має якусь проблему, тактовно розпитай про це. Пристосовуй свої висловлювання до потреб людини.
- **Користуйся Біблією.** Боже Слово має бути основним джерелом інформації, бо воно «справляє могутній вплив» (Євр. 4:12). Коли вміло ним послуговуватись, тоді через нього Єгова промовлятиме до серця брата чи сестри.
- **Не засиджуйся.** Якщо ви домовилися про тривалість візиту, додержуй свого слова. Коли потрібно, домовся про інший візит, щоб продовжити розмову.
- **Закінчи візит молитвою.** Доречно і бажано помолитися в кінці візиту (Фил. 4:6, 7).

- **Продовжуй цікавитись тим вісником, щоб зрозуміти, чи потрібна йому подальша допомога.**

Ефективні поради

7. Давати вісникам поради — це не тільки велика честь, але й чимала відповідальність. **Будь готовим давати поради ще до того, як неправильні схильності доведуть до поганої поведінки** (Прип. 27:5, 6). Перш ніж давати раду, ретельно обдумай, що і як сказати, аби досягти найліпших результатів. Ти повинен намагатися виправити людину, щоб вона росла духовно (Гал. 6:1).

8. Виділяй достатньо часу, щоб вислухати людину і почути всі факти (Як. 1:19; Прип. 18:13). Аби з розумінням, проникливістю та розважністю вирішити якесь питання чи проблему, потрібно мати повну картину справи.

9. Ретельно обдумуй і підбирай слова. Намагайся говорити сердечно. Пам'ятай, що ти маєш справу з овечками Єгови і що з ними треба обходитися ніжно (Пс. 100:3; w89 15.9 с. 19, англ. [w90 15.2 с. 17, рос.]; c/ 101, 102, абз. 12, 13). Зазвичай перед тим, як дати раду, варто широко похвалити вісника за щось конкретне.

10. Старайся говорити на основі Біблії та біблійних публікацій (Пс. 119:105). Не висловлюй особистих поглядів, а формуй свої думки, керуючись біблійною мудрістю. Твоя мета — досягнути серця, а не лише розуму.

11. Перед тим як давати раду в таких делікатних справах, як одяг, зовнішність або розваги, мудро запитати думку інших старійшин. Завдяки цьому твоя рада буде міцно ґрунтуватися на Божому Слові, а не на власних поглядах чи уподобаннях (Еккл. 7:16). Якщо рада доречна, без зволікань порозмовляй з вісником і дай йому цю раду.

Допомога неактивним

12. Наглядач служіння разом із секретарем не повинні забувати про неактивних вісників, призначаючи їх у ті групи для проповідування, на території яких проживають ці вісники. Наглядач групи має надавати їм посильну допомогу особисто або через іншого кваліфікованого старійшину в групі. Залежно від обставин, служителі групи чи помічники можуть ходити зі старійшиною на візити до неактивних.

13. Головна мета такого візиту — допомогти неактивним зрозуміти, що Єгова дбає про них. Пастирі повинні виявляти сердечність та приносити відсвіження. Вони можуть прочитати кілька біблійних думок з 24-го розділу книжки «Наблизьтесь до Єгови» або зі статті «Ви цінні в Божих очах!» у «Вартовій башті» за 1 квітня 1995 року, сторінки 10—15, чи з «Вартової башти» за 15 листопада 2008 року, сторінки 8—16. Можна використати інший матеріал, відповідно до потреб та обставин неактивного вісника.

14. Коли неактивний втягнувся в серйозний гріх і тепер бажає повернутись у збір, пастирі повинні наслідувати Єгову у вияві любові. Якщо людина зізнається у гріху проти Єгови і щиро кається, пастирі допоможуть їй зрозуміти, що Єгова може простити. Якщо потрібно, вони будуть з любов'ю застосовувати виховні заходи (Євр. 12:7—11; дивись «Вартову башту» за 15 листопада 2008 року, сторінки 14, 15, абзаци 12, 13).

15. Деяким неактивним вісникам, котрі хочуть поновити свою діяльність у зборі, може допомогти біблійне вивчення. Наглядач групи може обговорити це з наглядачем служіння, який порадиться в цій справі з іншими членами службового комітету. Якщо службовий комітет вирішить, що таке вивчення доречне, члени комітету визначать, беручи до уваги всі обставини, хто найбільш придатний проводити

його. Вони також вирішують, яку публікацію вивчати. З неактивними, які добре знають біблійну правду, але перестали брати участь у діяльності збору, можна вивчати 4-ту частину книжки «Наблизьтесь до Єгови». Вона допоможе їм відновити любов до Єгови (*од* с. 85, 86).

16. Щоб вісник, який був *неактивним лише короткий час*, знову почав проповідувати, достатньою може бути допомога досвідченого вісника. У такому разі, можливо, взагалі не потрібно проводити з ним біблійне вивчення.

17. Перш ніж запросити *вісника, який довгий час був неактивним*, знову брати участь у служінні, двоє старійшин повинні з ним порозмовляти. Вони мають упевнитися, чи він відповідає основним вимогам для вісника, записаним у книжці «Організовані, щоб виконувати волю Єгови», сторінки 79—81 (*кт* 11.00 «Запитання»).

Допомога тим, хто має проблеми у подружжі

18. Те, як подружні партнери живуть одне з одним, впливає на їхні стосунки з Єговою (1 Пет. 3:7). Крім того, подружжя може або приносити честь Єгові та зборові, або стягувати на них ганьбу. Тому, якщо вісник збору має проблеми в подружжі, які змушують його (чи їх обох) звернутися до старійшин по допомогу, старійшини повинні з любов'ю дати практичні поради з Біблії та публікацій Свідків Єгови. Найліпше таку розмову проводити одночасно з обома подружніми партнерами. Якщо присутній лише хтось один, обговорюйте тільки те, що він або вона може зробити для поліпшення ситуації.

19. Намагаючись допомогти, старійшини повинні виявляти **скромність**. Оскільки старійшини не знають усього, що відбувається в подружжі, вони не будуть ставати на чийсь бік (Прип. 18:13). Ймовірно, обом партнерам треба поліпшуватись і вони

обоє несуть відповідальність за проблеми у своєму подружжі (Рим. 3:23; Як. 3:2). У питаннях подружнього життя Єгова не вповноважив старійшин приймати рішення за інших (2 Кор. 1:24; Гал. 6:5; w88 1.11 с. 21, англ. [w89 1.9 с. 13, рос.]). Старійшини можуть надати певну допомогу, але тільки подружня пара вирішує, як вона буде долати свої проблеми.

20. Якщо християнин думає про нарізне проживання, старійшини можуть показати йому біблійний погляд на цю справу (1 Кор. 7:10, 11). Вони поясняють, що існує лише кілька виняткових ситуацій, які можна вважати підставою для нарізного проживання (lv с. 219—221; w88 1.11 с. 22—25, англ. [w89 1.9 с. 14—17, рос.]). Якщо Свідок планує розлучитися, старійшини мають пояснити, що розлучення не дає йому свободи вступити в новий шлюб, хіба що через перелюб (Матв. 19:9). Крім того, такий крайній захід, як розлучення, може зробити майже неможливим примирення в майбутньому. Старійшини не повинні заохочувати до нарізного проживання чи розлучення, а також не мають права забороняти це. Нарізне проживання і розлучення — це особиста справа, і кожен Свідок сам відповідає за наслідки свого вибору (Гал. 6:7). А втім, старійшини мають право вирішувати, чи вибір вісника в цій справі робить його (або її) непридатним для особливих видів служіння, які зазвичай даються зразковим вісникам.

Підбадьорення для тих, хто зазнав наруги в дитинстві

21. Дорослим, які в дитинстві були жертвою сексуальної чи якоїсь іншої наруги, дуже важко загоїти свої емоційні рани. Такі брати і сестри особливо потребують сердечної уваги. Отже, ви мусите **розуміти, що до цих осіб треба ставитись чуйно, ніжно і люб'язно**. Така увага допоможе

їм побачити, що старійшини справді дбають про них і є «як захист від вітру, і немов та заслона від зливи» (Ісаї 32:2). Наслідуючи Бога, «виявляйте сердечне співчуття» (Еф. 4:32). Щоб належно підбадьорювати таких вісників, оберіть з-поміж ради старійшин тих братів, які зуміють найліпше це робити. Пам'ятайте: старійшини мають різні здібності, тож деякі з них можуть більш вміло надавати таку допомогу (1 Кор. 12:4).

22. Треба пам'ятати, що **старійшини не є ні фахівцями з психічних хвороб, ні психіатрами; вони є лише духовними пастирями** (1 Пет. 5:2). Тому ви не повинні влаштовувати свого роду занять з групової психотерапії. Немає потреби витрачати забагато часу на дослідження світських видань з психології чи психіатрії. Старійшини не повинні перебирати на себе роль професійних психотерапевтів. Брати і сестри, які страждають від серйозних психічних або емоційних розладів, можливо, потребують допомоги фахівця (w88 15.10 с. 27, англ. [w89 15.7 с. 20, рос.]).

23. Щире зацікавлення такими людьми можна виявити зокрема тим, що ви будете уважно їх вислуховувати (Прип. 21:13; Як. 1:19). Помилкою було б просто порадити жертві наруги забути про те, що сталося (w83 1.10 с. 28, англ.; g91 8.11 с. 7, рос.). Багато хто відчуває велике полегшення після розмови зі співчутливим, безстороннім старійшиною, який вміє сказати «добре слово» підбадьорення (Прип. 12:25). Найліпше гоїть рани Боже Слово. Єгова вміє зціляти тих, «у кого серце розбите» (Пс. 30:3; 147:3, *НС*). Старійшина може ставити тактовні запитання, аби допомогти жертві висловити свої думки. Однак йому не варто випитувати або раз у раз просити людину розповідати про деталі того чи іншого акту наруги, адже це може мати негативні наслідки. Терпеливо вислухавши, застосуй символічну олію Божого Слова, яка пом'якшує

емоційні рани (Як. 5:13—15). «Тоді Божий мир, який неможливо збагнути розумом», витіснить тривожні думки (Фил. 4:7; Пс. 94:19; w95 1.1 с. 9, абз. 18—20; g91 8.11 с. 3—11, рос.).

24. Інколи сестра, яка в дитинстві зазнала наруги, може звернутися по допомогу до зрілої старшої сестри. Зрозуміло, що старша сестра не повинна займатися справами, які мають розв'язувати старійшини. Але вона може надати такій сестрі емоційну підтримку та підбадьорення, наскільки дозволяють її обставини і час (w90 15.3 с. 28, англ.). Якщо старійшинам відомо, що певна сестра надає комусь таку допомогу, час від часу вони повинні питатися в неї про успіхи в цій справі.

25. Інколи емоційно пригнічений вісник може звернутись по допомогу до фахівця. Якщо він або хтось із рідних звертається до психіатра, психолога або психотерапевта, то це їхнє особисте рішення. Жоден старійшина не повинен вважати себе відповідальним радити, у кого і де лікуватися. З таким вісником можна розглянути статті в публікаціях Свідків Єгови, які застерігають перед деякими видами лікування, що суперечать біблійним принципам, або порадити йому самому дослідити цю інформацію (w88 15.10 с. 28, 29, англ. [w89 15.7 с. 21, 22, рос.]; w82 15.6 с. 25—29, англ.; w75 с. 255, 256, англ.; w08 15.11 с. 23—27). Вісник сам вирішує, чи брати йому участь у заняттях з групової психотерапії, які проводять фахівці. Але він має бути обережним, щоб на таких заняттях не розкривати конфіденційних справ, які стосуються членів християнського збору.

26. Старійшини мусять пам'ятати, що вони не можуть витрачати багато часу на те, аби надавати допомогу вісникам з емоційними розладами. Тому старійшини **повинні проводити пастирську працю врівноважено, так, щоб не занедбувати інших обов'язків**, серед яких є піклування

про духовні, емоційні та матеріальні потреби своїх сімей, а також допомога всім членам збору. Іноді жертва наруги може просити для себе більше уваги, ніж старійшина спроможний приділяти. Старійшина має бути розважним (1 Пет. 4:7). Деякі старійшини побачили, що добре обмежувати тривалість пастирських візитів. Якщо необхідно, варто зробити кілька візитів, аби жертва наруги відчувала очікуване полегшення. Але коли такий вісник підходить до старійшини, який не має змоги виділити на обговорення проблеми багато часу, тоді, можливо, достатньо буде просто сказати кілька слів підбадьорення, запевнивши, що Єгова любить його. Можна теж прочитати підхожий вірш або коротко помолитися з вісником, завдяки чому він переконається, що старійшина цікавиться ним і хоче зробити все від нього залежне, аби допомогти. А ще варто обговорити з жертвою біблійні приклади тих, хто мав жахливе дитинство, але залишився вірним служителем Єгови. Такі розповіді можуть допомогти вісникові побачити, що він не відчуватиме постійно наслідків тяжкого дитинства (w01 15.4 с. 25—28).

Перестороги щодо надання допомоги сестрам

27. Старійшина чи служитель збору **ніколи не повинен наодинці** проводити бесіду з сестрою, яка не є його близькою родичкою. Призначеному братові треба уникати того, аби лише він був довіреною особою сестри, яка має проблеми в подружжі. Це також стосується довгих телефонних розмов. Звичайно, не варто робити висновку, ніби старійшина не має права розмовляти з сестрою навіть у полі зору її рідних в її помешканні, до або після зібрань чи під час проповідницького служіння (w06 15.9 с. 26, абз. 7).

28. Ніколи не зустрічайтесь наодинці з сестрою, яка стала **жертвою наруги, страждає від деп-**

ресії або через інші причини є емоційно неврівноваженою. Жінка в такому емоційному стані може бути більш вразлива і схильна розвинути неналежні почуття до старійшини, який з нею розмовляє. Щоб цього не трапилось, було б мудро робити пастирські візити до такої сестри різним старійшинам і по двоє. Це буде захистом як для сестри, так і для старійшин, оскільки в розмові наодинці старійшина також може розвинути неналежні почуття до сестри, яку потішає чи якій дає пораду (Єрем. 17:9).

Коли треба сформувати судовий комітет

Негайно вживайте заходів, коли стає відомо про серйозний гріх.

Чи вчинений гріх є серйозним?

Чи існують докази скоєння гріха?

Чи існують інші чинники, які треба взяти до уваги?

1. Коли старійшини довідуються про вчинення серйозного гріха, вони повинні **негайно вживати заходів**. Так вони захищають збір і допомагають грішникові (Юди 4). Якщо вони недбало виконують цей обов'язок, то Єгова може не давати зборові свого святого духу. Старійшини мусять спершу визначити, чи вісник справді вчинив гріх і чи цей гріх настільки серйозний, що треба сформувати судовий комітет.

Гріхи, які вимагають судового розгляду

2. Нижче згадано гріхи, які можуть вимагати судового розгляду. Звичайно, це неповний перелік таких гріхів. Можуть існувати інші справи, через які потрібно сформувати судовий комітет. Старійшини мусять виявляти проникливість та розважність, коли визначають, наскільки серйозним є звинувачення. Вони повинні брати до уваги серйозність і природу проступку, намір та спонуки грішника, а також те, як часто це чинилось, чи гріх став звичкою тощо. Якщо є сумніви, чи певний гріх вимагає судового розгляду, рада старійшин може написати

до філіалу, щоб отримати додаткові вказівки стосовно даної справи.

3. **Ненавмисне вбивство.** Хоча це не є плановане чи умисне вбивство, людина може бути винною в пролитті крові, якщо через її недбалість, порушення правил дорожнього руху або інших законів щодо безпеки, встановлених кесарем, хтось втратив життя. Старійшини повинні дослідити такий випадок і, якщо на це є підстави, призначити судовий комітет для слухання справи. Комітет має виносити рішення на основі чітко встановлених фактів, а не лише на основі рішення, яке щодо цього випадку винесли світські органи влади (Повт. 22:8; w06 15.9 с. 30).

4. **Спроба самогубства** може бути наслідком крайнього розпачу або глибокої депресії. З такою людиною треба обходитися обережно і співчутливо. У більшості випадків судового слухання проводити не треба (Пс. 88:4, 18, 19; Прип. 15:13; Еккл. 7:7, НС; g 7.09 с. 3—9; g04 8.1 с. 3—13; g01 22.10 с. 3—12; w83 1.8 с. 3—11, англ.; g 5.08 с. 26—29; g00 22.2 с. 5—7).

5. **Порнеія** (Лев. 20:10, 13, 15, 16; Рим. 1:24, 26, 27, 32; 1 Кор. 6:9, 10). *Порнеія* — це **аморальна маніпуляція чи використання** статевих органів, природним або неприродним способом, для **задоволення похоті**. У випадку *порнеія* має бути партнер — людина тої самої чи іншої статі або тварина. Якщо була добровільна участь, то людина винна і це вимагає судового розгляду. *Порнеія* стосується не просто короточасних дотиків до статевих органів, а **маніпуляції** ними. До *порнеія* відносять також оральний секс, анальний секс і маніпуляцію статевими органами *між особами, які не одружені одне з одним* (lv с. 99; w06 15.7 с. 29, 30; w04 15.2 с. 13, 14; w00 1.11 с. 8, абз. 6; w83 1.6 с. 23—26, англ.). Сексуальні дії вважаються *порнеія* і тоді, коли не було безпосереднього контакту

шкіри зі шкірою, злягання (проникнення чоловічого статевого органа в жіночий) або оргазму.

6. Онанізм, тобто мастурбація, не вважається *порнеіа*.

7. Той, кого **згвалтували**, не винен у *порнеіа*. Старійшини повинні виявляти розважливість у розгляді випадків згвалтування. Вони мають зважати на такі факти: ставлення особи до цієї справи; обставини, які призвели до вчинку; а також те, чи особа не спішила повідомляти про нього (w03 1.2 с. 30, 31; it-1 с. 862—864, англ. [it-2 с. 631, 632, пол.]; w83 15.3 с. 31, примітка, англ. [w84 1.12 с. 22, примітка, рос.]).

8. В усіх випадках можливого вчинення *порнеіа* судовий комітет має відповідальність, використовуючи Святе Письмо, ретельно зважити всі факти. З особливою відповідальністю треба розглядати випадки, які стосуються біблійного погляду на право вступити в новий шлюб (Мал. 2:16а). Якщо в деяких справах старійшини сумніваються або не можуть дійти одностайного рішення, варто написати у філіал.

9. **Розгнузданість** (Гал. 5:19). Словом «розгнузданість» перекладене грецьке слово *аселгеіа*. У «Словнику грецької мови Стронга» на пояснення цього слова вжито дуже міцні терміни: «розпуста, мерзота, хтивість, розбещеність». У «Новому греко-англійському словнику Теєра» сказано, що це «нестримна похоть, збоченість, безсоромність, зухвалість». А інший словник визначає *аселгеіа* як поведінку, котра «виходить за всі прийнятні між людьми межі моралі». Розгнузданість — це не просто погана поведінка, пов'язана з незначними проступками, а вчинки, в яких віддзеркалюється погорда, зневага й навіть презирство до Божих норм, законів та влади. Отже, розгнузданість характеризується двома складовими: 1) поведінкою, яка грубо порушує закони Єгови; 2) зневажливим і зухвалим ставленням до Божих законів (w06 15.7 с. 30;

w83 15.3 с. 31, англ. [w84 1.12 с. 23, рос.]; w73 с. 574—576, англ.; g98 8.6 с. 29; g93 8.11 с. 22).

10. Якщо вісник виявляє **зухвале, презирливе мислення**, про що свідчать наведені нижче вчинки, то це можна вважати розгнужданістю.

- Свідоме, тривале і безпідставне **спілкування з виключеною особою, яка не є родичем**, попри те, що кілька разів давались застереження (Матв. 18:176; 1 Кор. 5:11, 13; 2 Ів. 10, 11; w82 1.10 с. 17, 18).
- **Статеве розбещення неповнолітніх**. Це вчиняє той, хто погладжує груди неповнолітньої особи, робить їй відверто неморальні пропозиції, показує дитині порнографію, займається вуаеризмом, оголюється перед дитиною тощо.
- **Не припиняє залицятись або зустрічатися з особою, яка з погляду державних законів або Біблії не має права одружитися**, хоча не раз давались застереження і, як правило, після попереджальної промови у зборі (Гал. 5:19; 2 Фес. 3:6, 14, 15).

11. **Доказ (засвідчений принаймні двома свідками), що за неналежних обставин звинувачений перебував цілу ніч в одному помешканні з особою протилежної статі (або з особою, яку знають за її гомосексуальну орієнтацію)**. (Якщо виникають питання, що стосуються біблійного погляду на право вступити в новий шлюб, дивись 12:12).

- **Перед тим як сформувати судовий комітет, старійшини повинні ретельно дослідити справу**. Чи справді ті дві особи були *цілу ніч удвох*? Чи є докази того, що вони *закохані одне в одного*? Чи існували вагомі підстави бути там разом, наприклад коли виникла непередбачена крайня необхідність?

- Якщо не існувало обставин, котрі пом'якшують провину, можна сформувати судовий комітет з огляду на вагомі підстави вважати, що було вчинено *порнеіа*.
- Залежно від мислення звинуваченої особи, справу можна класифікувати навіть як розгнuzданість.

Приклад,

- Одружений брат проводить після роботи надто багато часу зі своєю секретаркою, але твердить, що між ними нічого немає. Його дружина занепокоєна ситуацією і повідомляє про це старійшинам. Вони дають братові настійну пораду. Пізніше брат каже, що ввечері вирушає в «ділову поїздку». Дружина разом з родичем непомітно стежать за братом, який прямує до помешкання секретарки. Вони бачать, як секретарка о 22:00 впускає його до свого дому, і стежать за її помешканням *цілу ніч*, поки він не виходить з дому о 7:00. Коли старійшини розмовляють з тим братом, він визнає, що провів ніч у домі секретарки, але заперечує факт учинення перелюбу. У такому разі старійшини мають підставу вжити судових заходів, оскільки існують вагомі докази *порнеіа* і, можливо, розгнuzданості. Сумління невинної дружини може дозволити їй розлучитися з ним, а отже, мати право вступити в новий шлюб. Старійшини не будуть перешкоджати сестрі у прийнятті такого рішення.

Приклади, коли, можливо, не треба вживати судових заходів:

- Свідок похилого віку живе сам, і до його помешкання переїжджає особа протилежної статі, яка буде допомагати в догляді за ним. Немає підстав вважати, що між ними розвинулись почуття, або підозрювати їх у статевій неморальності.

- Після вечірки в помешканні незаміжньої сестри брат іде на залізничну станцію, щоб поїхати додому. Почекавши якийсь час, він довідується, що останній поїзд уже пішов. Брат повертається до помешкання сестри, але на той час усі вже розійшлися і година вже пізня. Сестра дозволяє йому переночувати у вітальні, а сама спить у спальні.
- Неодружений брат гостює кілька днів у подружжя. Одного вечора, коли всі полягали спати, господаря викликають на роботу в терміновій справі, і він повертається лише вранці. Всю ніч у домі перебувають тільки дружина і неодружений брат, проте вони сплять у різних кімнатах.

12. Старійшини не повинні у кожній справі керуватися єдиним правилом, адже кожна справа має свої особливості. Після того як два старійшини ретельно дослідять справу, рада старійшин, керуючись проникливістю, повинна визначити, чи справді був скоєний серйозний гріх. Якщо старійшини не впевнені, що робити, вони повинні порадитися з філіалом.

13. **Груба нечистота, нечистота з ненаситністю** (2 Кор. 12:21; Гал. 5:19; Еф. 4:19). У Галатів 5:19—21 згадано низку пороків, які, хоч і не є *порнеїа*, можуть завадити людині увійти в Боже Царство. Серед них — нечистота (грецькою *акатарсія*). Коли нечистота, якою займається особа, стає **кричущою**, тобто дуже серйозною, це може бути підставою для виключення особи з християнського збору. Старійшини повинні виявляти проникливість, щоб визначити, чи був учинок невеликою нечистотою, яка вимагає лише поради, чи грубою нечистотою, котру має розглядати судовий комітет (w06 15.7 с. 29—31; w83 15.3 с. 31, англ. [w84 1.12 с. 23, рос.]).

14. Нижченаведені приклади **можна** вважати грубою нечистотою:

- **Неодноразові випадки палких пестощів з наміром статевого збудження або погладжування грудей** між особами, які не одружені одне з одним. Якщо таке відбувалось лише кілька разів, особливо між двома особами, які залицяються з наміром одружитися, два старійшини дадуть їм пораду. Такої поради, можливо, буде достатньо для залагодження цієї справи, котра пов'язана з невеликою нечистотою. Про розмову з тими особами старійшини мають повідомити координатору. Проте якщо такі нечисті вчинки здійснювалися *багато разів* і це переростає в більш серйозне правопорушення та часто повторюється, то така поведінка може вказувати на грубу нечистоту з ненаситністю. Таку справу повинен розглянути судовий комітет. *Якщо ті особи виявляють неповагу й зухвалість щодо Божих законів, то їхній гріх можна вважати розгнужданістю*, скажімо коли вони не мають серйозного наміру одружитися.
- **Неодноразові неморальні розмови по телефону, в чат-кімнатах Інтернету або через інші електронні засоби** можуть включати в себе непристойну мову або грубу нечистоту. Одне і друге може бути підставою для судового розгляду (*g00 22.1 с. 20, 21; kt 11.99 с. 4*). Якщо таке відбувалось лише кілька разів, судовий розгляд, можливо, не треба робити. Для залагодження цієї справи, пов'язаної з невеликою нечистотою, буде достатньо, коли два старійшини дадуть пораду. Про розмову ті старійшини мають повідомити координатору. Проте такі нечисті вчинки можуть перерости в більш серйозне правопорушення і через часте повторення стати грубою нечистотою з ненаситністю. Справу пови-

нен розглянути судовий комітет, зокрема коли щодо цього особі вже давали пораду.

- **Стійка звичка, можливо протягом років, переглядати грубу й огидну порнографію з сексуальними збоченнями.** Така порнографія може включати в себе сцени групового гвалтування, садистських знущань, садомазохізму зі зв'язуванням чи сковуванням, знущання над жінками і дитячу порнографію. Якщо особа рекламує такий матеріал, наприклад запрошує інших переглядати його, то це свідчить про безсоромність, і такий гріх вважатиметься розгнущданістю (w06 15.7 с. 31).
- **Куріння.** Старійшини повинні виявляти проникливість, розглядаючи обставини і величину гріха, щоб визначити: потрібно формувати судовий комітет чи ні. Приміром, якщо християнин наодинці викуриє кілька цигарок, то один або два старійшини можуть вирішити справу, давши йому пораду. Про таку розмову треба повідомити координатору. Однак, якщо куріння вже стало звичною справою, треба сформувати судовий комітет (Марка 15:23; 2 Кор. 7:1; w06 15.7 с. 30, 31). Коли виникають сумніви, пишіть у філіал.
- **Крайня фізична нечистота** (Повт. 23:12—14; 2 Кор. 7:1). Треба з усіх сил допомагати особі зрозуміти, що необхідно дбати про чистоту свого тіла й помешкання. Перед тим як розглядати питання про можливе виключення, старійшинам необхідно переконатися, чи справді це є огидна нечистота, яка ганьбить добре ім'я Єгови і його народу серед людей, котрі мешкають по сусідству. Спершу треба дати належну пораду. Якщо такий Свідок пораду не приймає, можливо, треба взяти його на замітку (2 Фес. 3:14). Якщо він явно і вперто ігнорує поради та продовжує жити

в жахливому й огидному бруді, його, можливо, треба буде виключити зі збору.

15. **Вживання наркотиків; зловживання медикаментами, які викликають залежність** (2 Кор. 7:1; Об'яв. 21:8; 22:15). Зверніть увагу: факти вживання медикаментів, які викликають залежність, *під медичним наглядом*, наприклад беззаспокійливих, не обов'язково вимагають судового розгляду. Якщо маєте сумніви стосовно такої справи, пишіть у філіал.

16. **Відступництво.** Відступник — це той, хто пурається, відпадає, зраджує, бунтується і покидає правдиву релігію. Приклади:

- **Участь у святах *фальшивої релігії*** (Вих. 32:4—6; Єрем. 7:16—19). Не всі свята безпосередньо пов'язані з фальшивою релігією, тому не завжди вимагається судового розгляду.
- **Участь у міжконфесійній діяльності** (2 Кор. 6:14, 15, 17, 18). Відступницькі дії включають у себе поклони перед вівтарями й зображеннями, а також участь у молитвах і співанні релігійних пісень фальшивих релігій (Об'яв. 18:2, 4).
- **Свідоме поширення поглядів, які суперечать біблійній правді, котрої навчають Свідки Єгови** (Дії 21:21; 2 Ів. 7, 9, 10). Особі, яка не удавано сумнівається у правді, треба допомагати. Рішуче і з любов'ю давайте їй поради (2 Тим. 2:16—19, 23—26; Юди 22, 23). Якщо вона вперто *продовжує говорити про фальшиві вчення і свідомо їх поширює*, це може бути відступництвом або вести до нього. Якщо після першого і другого напоумлення людина не робить жодних змін, треба сформувати судовий комітет (Тита 3:10, 11; w89 1.10 с. 19, англ. [w90 1.3 с. 19, рос.]; w86 1.4 с. 30, 31, англ. [w88 15.7 с. 22, 23, рос.]; w86 1.12 с. 15).

- **Спричинення розбрату і сектантства.** Це свідомі дії, які порушують єдність збору і підривають довіру братів до устрою Єгови. Такі вчинки можуть свідчити про відступництво або вести до нього (Рим. 16:17, 18; Тита 3:10, 11; *it-2* с. 886, англ. [*it-2* с. 701, пол.]; *re* с. 45).
- **Робота, яка безпосередньо пов'язана з фальшивою релігією або сприяє їй.** Особі треба дати достатньо часу, скажімо до шести місяців, щоб вона змінила місце роботи. Інакше її можуть виключити за підтримку фальшивої релігії (*w99* 15.4 с. 28—30; *kt* 9.76 с. 3—6, англ.).
- **Заняття спіритизмом** (Повт. 18:9—13; 1 Кор. 10:21, 22; Гал. 5:20).
- **Ідолопоклонство** (1 Кор. 6:9, 10; 10:14). Це використання в поклонінні зображень (образів і статуеток), у тому числі фотографій.

17. **Пияцтво** (1 Кор. 5:11; 6:9, 10; *it-1* с. 656, англ. [*it-2* с. 367, 368, пол.]). Треба сформувати судовий комітет, коли є докази регулярного пияцтва або окремого випадку, який набув широкого розголосу (*w83* 1.5 с. 8, англ. [*w01* 1.3 с. 24, рос.]). Біблійний опис того, чим є пияцтво, міститься в таких віршах: Йова 12:25; Псалом 107:27; Приповістей 20:1; 23:29—35; Ісаї 24:20.

18. Якщо особа зізнається старійшині, що один раз випила забагато алкоголю та сильно сп'яніла і що таке трапилось наодинці у власному помешканні *та випадок не набув розголосу*, можливо, достатньо, аби цей старійшина дав їй настійну пораду. У всякому разі старійшина повинен повідомити про цю справу координатору.

19. **Ненажерливість** (Прип. 23:20, 21; *w04* 1.11 с. 30, 31). Ненажера **виявляє постійний брак самовладання**, жадібно споживаючи їжу аж до

неприємних відчуттів або нудоти. **Ненажерливість визначається ставленням людини до їжі; огрядність необов'язково вказує на те, що людина ненажерлива.**

20. **Крадіжки, злодійство** (1 Кор. 6:9, 10; Еф. 4:28; w87 1.5 с. 14). Усяке злодійство — гріх. Все ж рада старійшин повинна виявляти проникливість, беручи до уваги обставини і величину цього гріха, щоб визначити, чи потрібно вживати судових заходів.

21. **Навмисна, злісна брехня; фальшиве свідчення** (Прип. 6:16, 19; Кол. 3:9; Об'яв. 22:15; *it-2* с. 244, 245, англ. [*it-1* 1104, 1105, пол.]; w09 15.6 с. 18, абз. 12; g00 8.2 с. 21). Усяка брехня — гріх, але судових заходів варто вживати лише тоді, коли до неї влакуються навмисно та зі злісними намірами і коли це увійшло у звичку. Слово «злісно» вказує на те, що людина умисно шкодить, має вороже чи неприязне ставлення до когось. Судового розгляду вимагає груба брехня, а не просто перебільшення чи несуттєві оманливі твердження з порівняно незначними наслідками або брехня, до якої особу підштовхнула напружена ситуація чи страх перед людиною (Матв. 26:69—75).

22. Старійшини зазвичай не повинні вживати виховних заходів, коли Свідок звинувачує іншого Свідка в тому, що той під час судового спору говорив неправду. Наприклад, це може стосуватись розлучення, права батьківської опіки й підтримки тощо. Свідок може висловити свої звинувачення перед судом, який має відповідальність визначити, хто каже правду, а хто — ні.

23. **Шахрайство, наклеп** (Лев. 19:16, НС; Матв. 18:15—17; *it-1* с. 870, 989—991, англ. [*it-2* с. 280, 389—391, пол.]; *od* с. 147—150; w97 15.3 с. 17—22; *lv* с. 137, 138). Шахрайство — це «навмисне використання обману, крутійства чи перекручення правди, аби позбавити когось його цінних речей чи

змусити відмовитись від якогось законного права» (w97 15.3 с. 21). Наклеп — це розповсюдження неправдивої інформації, щоб позбавити когось доброго імені або зашкодити його репутації. Наміри наклепника зазвичай є злісними. Наклеп — це не те саме, що негативні плітки. Негативні плітки можуть містити правду, а от наклеп — завжди брехня. Особі, яка поширює негативні плітки, треба дати пораду, але не вживати судових заходів (w89 15.10 с. 10—15, англ. [w90 15.3 с. 10—15, рос.]; it-1 с. 990, абз. 2, англ. [it-2 с. 390, абз. 3, пол.]). Старійшини можуть сформувати судовий комітет лише після того, як ображений Свідок зробить перший і другий крок, описаний у Матвія 18:15, 16, та вдасться до третього кроку з Матвія 18:17 (od с. 147—149).

24. Якщо старійшин попросять, вони можуть взяти участь у другому кроці, але в такому разі вони не виступатимуть у ролі представників ради старійшин. Коли ж справа доходить до третього кроку, будь-який старійшина, котрий брав участь у другому кроці, може бути лише свідком у здійсненні третього кроку. Такі старійшини не можуть служити в судовому комітеті під час здійснення третього кроку.

25. Старійшини не повинні ставати суддями у вирішенні фінансових спорів. Вони не є збирачами боргів, а також не зобов'язані брати участь в укладанні контрактів чи письмових угод і не ставлять під ними своїх підписів як свідки. Це стосується випадків, коли справа доходить до третього кроку.

26. Перш ніж сформувати судовий комітет, рада старійшин повинна **дослідити справу**. Якщо брати взялися за цю справу, ті з них, хто брав участь у другому кроці, не будуть її досліджувати; їх можна вислуховувати лише як свідків.

27. Не вважається наклепом те, що хтось звернувся із звинуваченням до міліції, суду, старійшин або когось іншого, хто має право розглядати факти

і виносити рішення (w90 15.3 с. 14, 15, абз. 21, 22, рос.). Навіть коли такі звинувачення не підтвердились, заявника не можна вважати наклепником (w97 15.8 с. 27, абз. 10).

28. **Лихослів'я** (1 Кор. 6:10; *it-2* с. 801, 802, англ. [*it-2* с. 217, 218, пол.]; *lv* с. 139). Лихослів'я — це «образлива, зневажлива мова» (*it-2* с. 801, англ. [*it-2* с. 217, пол.]). Рада старійшин повинна зважити всі обставини і величину гріха, щоб визначити, чи потрібно сформувати судовий комітет. Старійшини не повинні квапливо застосовувати судових заходів, хіба що лихослів'я є вкрай принизливим, порушує мир у зборі й особа не припиняє лихословити, хоча старійшини неодноразово давали їй поради.

29. **Непристойна мова** (Еф. 5:3—5; Кол. 3:8). Відомо, що певні слова більш образливі, ніж інші. Непристойна мова — це вияв зневаги. До неї належать вислови, що несуть явно сексуальний зміст і є огидними (*g03* 8.6 с. 19, 20; *w83* 1.9 с. 4). Чи вислови особи мають явно сексуальний зміст? Чи особа продовжує вживати такі слова, хоча старійшини неодноразово давали їй поради? Це стосується непристойностей на письмі та в розмові, як-от у чат-кімнатах Інтернету, а також сексу по телефону або через електронну пошту.

30. **Пожадливість — азартні ігри, здирство** (1 Кор. 5:10, 11; 6:10; 1 Тим. 3:8; *it-1* с. 788, 789, 1005, 1006 [*it-2* с. 1145, *it-1* с. 311, пол.]; *w98* 15.9 с. 24—26; *w07* 1.8 с. 22). Християни повинні цуратися всіх форм азартних ігор, у тому числі лотереї (Ісаї 65:11; *g02* 22.7 с. 4—8; *w89* 15.7 с. 30, англ. [*w91* 15.2 с. 30, рос.]; *g94* 8.8 с. 14, 15; *g82* 8.6 с. 23). Якщо Свідок втягнувся в азартні ігри і, неодноразово отримавши поради, далі виявляє таку пожадливість, старійшини повинні вжити судових заходів (*w80* 1.9 с. 29, 30, англ.; *w67* с. 356, англ. [*w72* 1.1 с. 14, 15, рос.]).

31. Якщо Свідок продовжує працювати на роботі, яка безпосередньо пов'язана з азартними іграми, або на роботі, де він бере пряму участь в азартних іграх чи заохочує до них, то до нього можна вжити судових заходів. Йому треба дати достатньо часу, скажімо до шести місяців, щоб він змінив місце роботи (w95 15.5 с. 23, абз. 11; *kt* 9.76 с. 3—6, англ.). Коли не до кінця відомо, що робити, пишіть у філіал.

32. Якщо якась фірма дає подарунки або виплачує гроші переможцям конкурсу чи потенційним покупцям з метою реклами, приймати їх чи ні — це особисте рішення. А втім, треба вважати, щоб такі подарунки чи призи не розпалювали пожадливості (Рим. 14:21; 1 Кор. 10:31—33; *g*75 8.7 с. 28, англ.; w93 15.6 с. 31). Було б недоречно, якби старійшини розглядали справу того, хто просто для забави бере участь у невинних азартних іграх. Старійшини можуть дати тій особі пораду, якщо ці ігри є для когось спотиканням або негативно впливають на її духовність чи на збір (w02 1.11 с. 31).

33. Свідок, який, керуючись **пожадливістю, нерозкаяно вимагає сплатити велике віно**, може бути виключений зі збору (1 Кор. 5:11, 13; 6:9, 10; Євр. 13:5; w98 15.9 с. 24, 25).

34. **Свідок уперто відмовляється матеріально забезпечувати власну сім'ю, залишивши дружину і дітей без засобів до існування, хоча має змогу дбати про них** (1 Тим. 5:8; w88 1.11 с. 22, 23, англ. [w89 1.9 с. 14, 15, рос.]; *lv* с. 220, 221). Перед тим як сформувати судовий комітет, рада старійшин повинна зважити на таке:

- Чи Свідок *уперто* відмовляється забезпечувати свою сім'ю, чи не в стані дбати про неї через проблеми зі здоров'ям або фінансову скруту тощо? Чи він робить щось *у межах розумного*, аби забезпечувати сім'ю бодай найнеобхіднішим?

- Чи йому вже давали поради і чи він мав змогу їх застосувати?
- Чи його дружина має матеріальні засоби, щоб сім'я не бідувала?
- Якщо члени його сім'ї живуть у нужді, чи це тому, що вони відмовилися від його допомоги і вирішили жити окремо від нього?
- Якщо він живе окремо від дружини, до якої міри вона відповідальна за цю ситуацію?

35. **Вибухи гніву, насилля** (Прип. 22:24, 25; Мал. 2:16; Гал. 5:20; g01 8.11 с. 12; g97 8.6 с. 20; fу с. 150, 151; g93 8.3 с. 14). Варто вжити судових заходів, якщо особа, хоча й отримувала поради, неодноразово вибухає гнівом, не виявляючи при цьому розкаяння. Коли не до кінця відомо, що робити, пишіть у філіал.

36. Якщо Свідок займається **професійним боксом** і не хоче покинути цього заняття, хоча йому неодноразово давались поради, варто вжити судових заходів (w81 1.7 с. 30, 31, англ.).

Докази сноєння гріха

37. Навіть коли Свідка звинувачують у вчиненні серйозного гріха, який вимагає судових заходів, **не можна формувати судовий комітет, поки немає доказів сноєного гріха**. Які докази треба брати до уваги?

- **Зізнання** (визнання гріха), письмове чи усне, може бути вирішальним доказом, який не потребує додаткового підтвердження (Іс. Нав. 7:19). Має бути два свідки такого зізнання, і воно повинне бути **чітким та недвозначним**. Наприклад, слова одруженого Свідка про те, що його подружній партнер «з біблійного погляду вільний вступити в новий шлюб», не є самі в собі чітким зізнанням у перелюбі.

Коли на суді вісник визнає вину, скажімо за порадою адвоката, аби пом'якшити вирок, то для збору це зазвичай не є підставою визнати його винним.

- Має бути **два або три очевидці**, а не просто люди, які переповідають чутки. Якщо є лише один свідок, жодні судові заходи не вживаються (Повт. 19:15; Ів. 8:17).
- Якщо є два або три **свідки одного й того ж гріха, але кожен з них був свідком окремого випадку**, старійшини можуть брати до уваги їхнє свідчення. Цього достатньо, щоб встановити вину, але таки бажано мати двох свідків для одного випадку грішної поведінки.
- **Свідчення неповнолітніх** можна брати до уваги. Старійшини самі мають вирішити, чи таким свідченням можна довіряти.
- **Свідчення невірнучих та виключених або тих, хто відрікся від збору**, можна також приймати, але їх треба дуже ретельно зважувати.

38. Якщо факт гріха не встановлено, але існують серйозні підозри, рада старійшин повинна **призначити двох старійшин, які негайно дослідять справу**. Наприклад, є лише один свідок. У такому разі було б правильно, якби він підійшов до звинуваченого і заохотив його особисто звернутись до старійшин. Тоді старійшини можуть почекати кілька днів, поки звинувачений сам звернеться до них. (Не в усіх випадках радиться, щоб свідок наодинці підходив до звинуваченого. Наприклад, якщо свідок і звинувачений брали участь у статевій неморальності або якщо свідок був жертвою кровозміщення чи зґвалтування, вчинених звинуваченим, або є дитиною та жертвою статевої наруги. Буває, що свідок є надзвичайно сором'язливим). Незалежно від того, підходить

свідок до звинуваченого чи ні, двоє призначених радою старійшин повинні поговорити зі звинуваченим про закиди в його бік (w97 15.8 с. 27).

39. Якщо звинувачений відхиляє закиди, старійшини, котрі досліджують його справу, постаються влаштувати зустріч з ним та обвинувачем. (Увага: якщо обвинувачення стосується статевої наруги над дитиною і жертва є неповнолітньою, перш ніж влаштувати зустріч жертви зі звинуваченим, старійшини повинні порадитися з філіалом). Якщо обвинувач або звинувачений не бажають зустрічатися зі старійшинами або якщо звинувачений і далі відхиляє закиди єдиного свідка, а факт гріха не встановлено, старійшини залишають цю справу в руках Єгови (Повт. 19:15—17; 1 Тим. 5:19, 24, 25; w95 1.11 с. 28, 29). Старійшини, котрі досліджують його справу, повинні написати звіт, підписати його, покласти в конверт, запечатати його і долучити до конфіденційних документів збору. Можливо, з часом з'являться додаткові факти і справу буде з'ясовано до кінця.

Той, хто багато років не спілкувався зі збором

40. Вирішуючи, чи треба сформувати судовий комітет, рада старійшин має розглянути такі питання:

- Чи він усе ще вважає себе Свідком?
- Чи вважають його Свідком члени збору та інші знайомі йому люди або сусіди?
- Чи продовжують впливати на когось його вчинки, як, скажімо, у деяких випадках перелюбу або розбещення неповнолітніх?
- Чи ця людина має певний контакт зі збором і негативно й навіть згубно впливає на інших?
- Чи людина бажає зустрітися з комітетом і показати цим, що визнає свою відповідальність перед християнським збором?

41. Залежно від того, скільки часу особа була неактивна, і беручи до уваги вищезгадані чинники, старійшини можуть вирішити поки що не порушувати судової справи. У такому разі вони занотують свідчення щодо сумнівної поведінки особи й долучать ці записи до конфіденційних документів збору. Коли вона знову виявить бажання повернутися у збір, старійшини можуть уточнити ці питання.

42. Якщо про грішну поведінку знають тільки віруючі члени сім'ї і збір не вживав жодних заходів, ці родичі, ймовірно, вирішать відмежуватися від грішника, вважаючи його поганим товариством (1 Кор. 15:33; w85 15.7 с. 19, абз. 14, англ. [w85 15.12 с. 19, абз. 14, рос.]).

Гріх, сноєний багато років тому

43. Розглядати таку справу в судовому порядку чи ні — залежить від обставин. Якщо неморальність або інший серйозний гріх сталися більш ніж кілька років тому і людина щиро кається та визнає, що їй відразу потрібно було зізнатися у своєму гріху, то, можливо, достатньо, аби старійшини дали їй належну пораду.

44. Рада старійшин може доручити двом старійшинам зібрати факти. Відтак рада визначить, чи потрібно сформувати судовий комітет, взявши до уваги таке:

- Чи гріх стався у далекому минулому?
- Чи про нього знає багато людей?
- Чи явним є духовний поступ цієї особи, чи, може, вона не робить поступу?
- Чи для її духовного одужання достатньо поради, чи їй потрібно чогось більшого, щоб відновити чисте сумління?
- Чи є вчинки, які свідчать про каяття?
- Чи особа добровільно визнала вину, чи старійшини довідалися про гріх з інших джерел?

- Чи цей випадок вплине на репутацію ради старійшин у зборі?
- Якщо була *порнеія*, чи грішник зізнався в цьому перед своїм невинним подружнім партнером?
- Наскільки вплинув скоєний гріх на чиєсь життя, наскільки зіпсував його? Наприклад, чи йдеться про статеве розбещення неповнолітніх або перелюб?

45. Якщо особа є служителем збору, старійшиною або піонером, треба переглянути її придатність. Якщо рада старійшин вирішить, що вона більше не відповідає вимогам, треба повідомити про це у філіал. (Дивись 3:19—21).

Чи хрещення грішника було дійсним?

46. Розглядаючи справу грішника, **старійшини не повинні ставити під сумнів дійсність його хрещення**. Якщо особа торкається питання про хрещення, старійшини можуть порадити їй ознайомитися з інформацією з «Вартової башти» за 15 лютого 2010 року, сторінка 22. (Додаткову інформацію про перехрещення дивіться у w64 15.2 с. 123—126, англ.; w60 1.3 с. 159, 160, англ.). Повторне хрещення — це особиста справа.

47. Буває, що грішник твердить, ніби його хрещення не дійсне і судовий комітет не повинен займатися розглядом його прихованого гріха, який був учинений незадовго до хрещення. Якби старійшини знали про його серйозний гріх перед самим хрещенням, то, напевно, не допустили б його до хрещення. А втім, це не обов'язково означає, що його присвячення було не дійсним. Дехто присвячується задовго до хрещення, а дехто — перед самим хрещенням. Старійшини не в стані читати серця і достеменно знати, як Єгова дивився на цю особу під час її хрещення. Якщо старійшини довідаються, що

охрещений Свідок таємно чинив серйозний гріх, коли ще був неоохрещеним вісником, але перед хрещенням перестав грішити, то вони повинні дати йому пораду і підбадьорення. **Не потрібно формувати судовий комітет для розгляду гріхів, скоєних до хрещення** (1 Кор. 6:9—11). Але якщо особа після хрещення знову серйозно грішила, старійшини розглядатимуть її справу вже як справу присвяченого й охрещеного Свідка, тобто застосують до неї відповідні судові заходи. Згодом, якщо вона вважатиме, що потрібно наново охреститися, то це її особисте рішення. Проте особа не повинна наново охрещуватися лише через те, що вона ліпше зрозуміла і збагнула правду або деякі біблійні вчення (Прип. 4:18).

48. У виняткових випадках хрещення вважається недійсним, якщо особа продовжувала, не зупиняючись навіть на короткий час, чинити серйозний гріх до самого хрещення. Наприклад, на час хрещення грішник *чинив* неморальність з особою протилежної чи тої самої статі, був *членом* політичної організації тощо. Якщо у старійшин виникають у цій справі сумніви, потрібно порадитися з філіалом.

Який збір повинен розглядати справу?

49. Ради старійшин різних зборів повинні співпрацювати між собою у питанні стосовно того, який збір має розглядати справу про скоєння гріха. Який збір володіє фактами? Який збір ліпше розгляне цю справу? Ради старійшин не повинні сперечатися між собою, кому вести справу.

50. Якщо грішник переїжджає ще до того, як закінчиться розгляд його справи, зазвичай буде найдоречнішим, коли старійшини його попереднього збору доведуть до кінця її розгляд (якщо це можливо і якщо він не переїхав надто далеко). Вони знають цього вісника та його обставини. Якщо він

переїхав дуже далеко, брати з попереднього збору не повинні наполягати на продовженні розгляду справи, коли він каже, що не може приїхати для цього. У такому разі варто передати його справу старійшинам збору, де він тепер живе. Між двома радами старійшин має бути добрий обмін думками.

51. Якщо старійшини довідалися, що Свідок, який приїхав на короткий час в їхню місцевість, винний у гріху, вони повинні відразу повідомити про це старійшинам його збору.

Якщо гріх сноїли вісники різних зборів

52. Якщо член збору зізнається у гріху, який він вчинив з вісником іншого збору, старійшини повинні негайно повідомити про все, що їм відомо у цій справі, старійшинам іншого збору і так дати їм достатньо часу для дослідження. Чи вісник іншого збору визнає свій гріх? Чи свідчення двох грішників збігаються, чи є суттєві розбіжності? Судові комітети повинні вільно обмінюватися думками і співпрацювати, щоб володіти всіма фактами. **Набагато ліпше проводити бесіду з грішниками спільно двома комітетами**, аби з'ясувати, що насправді відбулось, та уточнити розбіжності в показаннях (Прип. 18:13, 17). Якщо слухання проводиться спільно, то після цього судовий комітет кожного збору буде вже окремо розглядати справу вісника свого збору. **Судовий комітет одного збору зазвичай не повинен закінчувати розгляд справи до того, як старійшини іншого збору повністю не дослідять справи вісника свого збору.**

Неохрещені вісники, які втягнулись у серйозний гріх

53. Старійшини мають негайно розглянути справу щодо серйозного гріха неохрещеного вісника. Для цього судовий комітет не формується, але ра-

да призначить двох старійшин, можливо тих, котрі затверджували його як неохрещеного вісника, поговорити з ним. Їм треба намагатися виправити його і визначити, чи він може залишатися вісником (од с. 157, 158; w89 1.7 с. 15—18).

54. Старійшини, яким доручили розглянути цю справу, можуть вирішити накласти певні тимчасові обмеження на ту особу, як-от: не коментувати на зібраннях, не виконувати завдань на Школі теократичного служіння або свідчити лише неформально.

55. Якщо про гріх знає або невдовзі дізнається багато людей і грішник кається, два старійшини мають повідомити службовому комітетові, який подбає, щоб на службовому зібранні було зроблено таке оголошення: **«Справа [прізвище та ім'я] була розглянута, і він [вона] продовжує служити у зборі неохрещеним вісником».**

56. Рада старійшин може мати підстави вирішити, щоб через кілька тижнів після оголошення у зборі була виголошена біблійна промова про такий вид правопорушень.

57. Якщо неохрещений вісник не приймає допомоги від старійшин і цим виявляє нерозкаяний дух, два старійшини мають повідомити йому, що він уже не може бути неохрещеним вісником. Або якщо він каже старійшинам, що більше не бажає бути вісником, вони поважатимуть його рішення. В обох випадках старійшини зроблять на службовому зібранні таке оголошення: **«[Прізвище та ім'я] більше не є неохрещеним вісником».** Оскільки він не кається у гріху, було б доречно деякий час не давати йому нагоди коментувати на зібраннях, навіть коли він піднімає руку.

58. Якщо старійшини вбачають у цій особі загрозу для членів отари, то можуть наодинці попередити вісників про небезпеку. Наприклад, після

оголошення грішник старається і далі товаришувати з молоддю збору. Тоді старійшини можуть поговорити наодинці з батьками або навіть з тими молодими особами.

59. Немає якогось конкретного розпорядку щодо подачі особою апеляції або щодо потреби чекати сім днів перед оголошенням про те, що особа вже не є неохрещеним вісником. Якщо грішник незадоволений рішенням, рада старійшин повинна призначити інших двох старійшин ще раз розглянути його справу.

60. Якщо той, кого раніше позбавили права бути неохрещеним вісником, починає робити духовний поступ і бажає знову брати участь у служінні, два старійшини (можливо, ті, хто розмовляв з ним раніше) повинні зустрітися з ним і визначити його придатність для служіння. Якщо він придатний, треба зробити оголошення, що він є неохрещеним вісником. Оголошення можна зробити, не чекаючи, аж поки він знову здаватиме звіт про служіння.

61. Якщо неохрещений вісник згідно з державним законом є неповнолітнім, два старійшини спершу повинні поговорити з його батьками-Свідками, аби з'ясувати, що він скоїв, його склад розуму і яких виправних заходів батьки вживають стосовно нього. Якщо батьки тримають ситуацію під контролем, два старійшини можуть вирішити не зустрічатися з неповнолітнім, але час від часу питатимуться у батьків, чи він потребує поради, конкретної пропозиції чи сердечного заохочення.

62. Коли неохрещений вісник втягнувся у гріх, два старійшини, яких призначили зустрітися з ним, мають написати звіт про цю справу. Секретар долучить цей звіт до архіву збору, подібно як і інші документи судового характеру.

Підготовка до судового слухання

Ретельно вибирайте старійшин для судового комітету.

Старійшини відповідатимуть перед Єговою за те, які судові рішення вони приймають.

Належно організуйте слухання справи.

Як вибирати членів судового комітету і його головуючого

1. Якщо необхідно сформувати судовий комітет, старійшини, присутні в Залі Царства, повинні визначити, хто служитиме в комітеті і хто буде його головуючим. (Дивись 2:12). Обрані старійшини повинні бути проникливими і розсудливими. Не обов'язково переповідати усій раді старійшин кожную подробицю справи, але потрібно надати достатньо інформації, аби старійшини визначили, чи стався гріх, за який виключають, і вирішили, хто найбільш придатний для розгляду цієї справи (*кп* 9.77 с. 5, 6, англ.). Зазвичай добре, коли нові старійшини служать у судовому комітеті разом з досвідченими старійшинами. Але вони ніколи не будуть у комітеті просто як спостерігачі. Комітет повинен складатися з трьох старійшин, проте складніші справи можуть вимагати участі в комітеті чотирьох чи навіть п'ятьох досвідчених старійшин.

2. Якщо старійшини знають, що звинувачений дуже упереджено ставиться до якогось старійшини, то ліпше не призначати його в комітет. Старійшина, котрий є близьким родичем звинуваченого

або підтримує ділові стосунки чи близьку дружбу з ним, зазвичай не повинен служити в комітеті (*кт* 9.77 с. 6, англ.). Якщо немає достатньо місцевих старійшин для комітету, рада може звернутися до ради сусіднього збору, щоб вони призначили одного старійшину їм на допомогу. У такому разі можна порадитися з районним наглядачем.

Підготуйте розум і серце, щоб судити

3. Служіння в судовому комітеті — серйозна відповідальність. Ви судите для Єгови, тому є відповідальними перед ним за свої рішення (2 Хр. 19:6, 7). Ваше рішення може мати довготривалі й далекосяжні наслідки для грішника, його віруючих рідних та інших у зборі. **Щоразу перед тим, як служити в судовому комітеті, ви повинні розглянути розділи 5—7 цієї книжки.**

4. Якщо дозволити нерозкаяному грішникові залишатися членом збору, то це може справляти руйнівний вплив на збір (Гал. 5:9). Якщо не усунути грішника зі збору, це може применшити серйозність гріха в його очах та в очах тих, хто знає про його гріх (Еккл. 8:11). З іншого боку, несправедливе рішення стосовно грішника може ускладнити його духовне одужання (Матв. 18:6).

5. Єгова може допомогти вам виносити правильні судові рішення (Матв. 18:18—20). Моліться про мудрість, проникливість і Божий святий дух (1 Цар. 3:9; Фил. 1:9, 10; Як. 1:5). Робіть ретельні, ґрунтовні пошуки в біблійних публікаціях і не покладайтеся лише на досвід з попередніх судових справ (Прип. 15:28). Намагайтеся отримати чітку картину цілої справи і зрозуміти справжнє мислення грішника (Прип. 18:13, 17).

Запрошення звинуваченого на судове слухання

6. Найліпше, щоб два старійшини запросили його усно. Запрошуючи, треба чітко сказати:

- що не буде його зустріч із судовим комітетом;
- у чому його звинувачено;
- коли і де відбудеться слухання і як він може зв'язатися з головою судового комітету, якщо не зможе прийти у призначений час та в домовлене місце.

7. Якщо дозволяють обставини, **проведіть судове слухання в Залі Царства**. Завдяки цьому всі ставитимуться до слухання серйозніше, і це може посприяти більшій конфіденційності судової справи.

8. Старійшини, яких вибрано провести судове слухання, повинні докладати всіх зусиль, аби слухання відбулось якомога раніше. Якщо залишати справу невирішеною, можна зашкодити зборові й самому грішникові. **Якщо грішник уникає зустрічі зі старійшинами, котрі хочуть усно запросити його на слухання**, і вони намагалися зробити це *кілька разів*, то судовий комітет повинен надіслати йому письмове запрошення. (Не залишайте конфіденційного повідомлення на автовідповідачеві, у голосовій чи електронній пошті тощо). Письмове запрошення, підписане судовим комітетом, повинне містити ту саму інформацію, про яку згадано вище стосовно усного запрошення. Якщо можливо, вишліть запрошення таким способом, щоб старійшини отримали підтвердження про те, що адресат його отримав. Якщо попри всі намагання вони не змогли запросити грішника і не знають, чи він одержав письмове запрошення, то справу потрібно відкласти на пізніший час.

9. **Якщо грішник прийняв запрошення від судового комітету, але не з'явився**, комітет повинен призначити слухання на інший час і намагатися запросити грішника знову. Коли грішник і цього разу не з'явиться, хоча було підтверджено, що він отримав повторне запрошення, і він

явно не бажає співпрацювати із судовим комітетом, комітет продовжить слухання, але не виноситиме жодного рішення, аж поки будуть розглянуті докази і показання свідків.

10. Якщо звинувачений повідомляє старійшинам, що категорично відмовляється від зустрічі із судовим комітетом, комітет може продовжити розгляд справи без звинуваченого і більше його не запрошувати. (Дивись 7:29).

Зустрічі з одруженими

11. Якщо звинувачено одружену сестру, добре, аби на слуханні справи був присутній її віруючий чоловік. Він її голова, тому може допомогти їй духовно відновитись (1 Кор. 11:3). В особливих випадках або коли старійшини вважають, що присутність чоловіка може загрожувати її безпеці, старійшини повинні порадитися з філіалом.

12. Якщо звинувачено одруженого брата, його дружина зазвичай не буде присутня на слуханні справи. Проте якщо чоловік хоче, аби його дружина була присутньою, її можна запросити на якусь частину слухання. Судовий комітет не повинен згадувати конфіденційних справ у присутності сестри.

13. Коли чоловік учинив перелюб, на ньому лежить обов'язок розповісти всі факти своїй дружині. Судовий комітет повинен невідкладно розпитати віруючу дружину про те, що саме розповів їй чоловік. Якщо він відмовляється розповісти їй про свій перелюб, старійшини мають повідомити її про те, що через поведінку чоловіка вона має біблійне право вибору — розлучатися чи ні. Крім того, старійшини повинні сказати невинній дружині, що коли вони з чоловіком відновлять між собою статеві стосунки, то вона вже не матиме біблійного права вступити в новий шлюб. Але старійшини не повинні давати їй більше інформації.

З іншого боку, вони можуть дізнатися, що чоловік, хоча й зізнався дружині в перелюбі, не розказав їй усього про свій учинок і приховав від неї важливу інформацію, яку вона має знати. Старійшини не повинні передавати його дружині цю конфіденційну інформацію, але вони можуть поради-ти їй знову порозмовляти з чоловіком про його вчинок. Навіть якщо він їй більше нічого не розповість, це допоможе їй зрозуміти, що він приховує щось від неї, і вона зможе вирішити, простити йому чи ні.

Зустрічі з охрещеними неповнолітніми

14. Найліпше проводити зустрічі з неповнолітніми у присутності їхніх віруючих батьків, оскільки на батьках лежить відповідальність виховувати і навчати їх. Якщо звинувачений живе в одному помешканні з віруючими батьками, але вже досяг повноліття, старійшини здебільшого не будуть запрошувати на судове слухання його батьків. А втім, якщо звинувачений, котрий живе разом з батьками, лише недавно став повнолітнім та батьки просять, щоб їм дозволили бути на слуханні, і звинувачений не проти, судовий комітет може дозволити їм бути присутніми на *якійсь частині слухання*.

Зустрічі з ув'язненими

15. Коли судовий комітет намагається зустрітися з ув'язненим, якого звинувачено в гріху, органи влади можуть не дозволити всім трьом членам комітету мати з ним спільну зустріч. Якщо так, то судовий комітет не повинен вести слухання справи по телефону в режимі конференції. Старійшини мають спробувати домовитись, щоб два члени комітету зустрілися з тим грішником і провели з ним конфіденційну розмову. Більше ніхто не повинен бути присутнім під час слухання його справи. Після цього ті два старійшини обговорять справу з третім

членом комітету, і тоді комітет може винести рішення. Двоє членів судового комітету повинні повідомити звинуваченому грішникові про їхнє рішення. Якщо його виключають, старійшини мають сказати йому про це і про можливість подати апеляцію тощо. Якщо органи влади дозволяють говорити з ним лише по одному старійшині, судовий комітет має наперед визначити, які запитання йому ставити. Відтак два члени судового комітету повинні *окремо* порозмовляти з ним і поставити ті самі запитання. Після того судовий комітет збереться, щоб винести рішення. Якщо справа незвична, порадьтеся з філіалом.

Якщо звинувачений погрожує самогубством

16. У судових справах, коли звинувачений погрожує самогубством, найдоречніше для комітету призупинити слухання, щоб постаратися допомогти особі відновити емоційну рівновагу. (Дивись 7:12). Старійшини мають запевнити цю особу в тому, що комітет прагне допомогти їй. Вони обговорять теми про депресію та самогубство, використовуючи Святе Письмо і біблійні публікації (Прип. 3:11, 12; 4:13; Євр. 12:5, 6, 11—13). Залежно від її емоційного стану, найдоречніше робити це через день-два. Старійшини можуть підготуватися, переглянувши статті, які допоможуть їм обходитися з пригніченою особою дуже делікатно (w00 15.9 с. 3—7; w88 15.10 с. 25—29, англ. [w89 15.7 с. 18—22, рос.]; w88 15.11 с. 21—24, англ. [w89 15.8 с. 20—23, рос.]; w82 1.6 с. 9—14, англ.). Судовий комітет повинен уникати надто затяжного розгляду справи, адже це може додавати звинуваченому стресу. Старійшини повинні робити нотатки для того, щоб скласти конфіденційний документ. У ньому вони вкажуть дати розмов зі звинуваченим, а також розглянуті біблійні вірші й статті. Вони мають підписати цей документ і покласти його в конверт, щоб використовувати

під час майбутнього розгляду справи. Коли виникають питання щодо якоїсь справи, судовий комітет повинен радитися з філіалом.

Якщо звинувачений погрожує подати в суд

17. Якщо звинувачений погрожує подати в суд на старійшин, вони повинні призупинити розгляд справи і негайно зателефонувати у філіал.

18. **Якщо працівник засобів масової інформації або адвокат, який представляє інтереси звинуваченого, звертається до старійшин**, вони не повинні давати йому жодної інформації про справу чи підтверджувати, що сформовано судовий комітет. Натомість вони мають дати таке пояснення: «Старійщинам доручено “пасти Божу отару”». Тому вони дбають передусім про духовну й фізичну безпеку Свідків Єгови. Виконуючи пастирську працю, старійшини дотримуються принципу конфіденційності. Завдяки цьому людині, яка прагне допомоги, буде легше отримати її від старійшин і не хвилюватися, що через старійшин її слова стануть відомими іншим. Тому ми не згадуємо про те, чи старійшини тепер, чи в минулому зустрічалися з будь-яким членом збору для надання допомоги». Старійшини, якщо потрібно, можуть попросити особу, яка запитує їх, назвати себе і дати свій номер телефону, а також повідомити їй, що з нею сконтактується їхній адвокат. Після цього старійшини повинні негайно зателефонувати у філіал.

19. Якщо представники влади вимагають надати їм конфіденційні документи збору або кажуть старійщинам дати показання стосовно конфіденційних справ збору, старійшини повинні негайно зателефонувати у філіал.

Порядок судового слухання

Зробіть так, щоб звинувачений почувався невимушено.

Встановіть факти і з'ясуйте його ставлення до грішної поведінки.

Якщо нечітко видно каяття, намагайтесь під час першої зустрічі з ним спонукати його до каяття.

Якщо міра каяття відповідає тяжкості гріха, докоріть грішникові, послуговуючись Біблією.

Якщо ви не переконані, що грішник кається достатньою мірою, повідомте йому про рішення виключити його зі збору і поясніть, як можна відновити порушені стосунки з Єговою.

1. Судове слухання має розпочинатися молитвою у присутності звинуваченого. Судовий комітет в усякий час може просити в Єгови мудрості (не в присутності свідків і звинуваченого), коли розглядає справу (Як. 1:5). Головуючий повідомить про причину зустрічі. На початку він може звернути увагу на такі біблійні вірші, як Приповістей 28:13 або Якова 5:14, 15. Старійшини судового комітету повинні **висловити своє бажання допомогти звинуваченому та постаратись, щоб він почувався невимушено**. Вони мають охоче вислуховувати особу, але не виявляти своїх уподобань чи схилитися то в один, то в другий бік. Навіть коли звинувачений поводить себе войовничо, старійшини повинні ставитися до нього люб'язно, з повагою

і ні в якому разі грубо чи жорстоко (w89 15.9 с. 19, 20, англ. [w90 15.2 с. 17, 18, рос.]).

2. **Головуючий має попросити звинуваченого висловитися.** Якщо звинувачений твердить, що є невинний, на слуханні повинні бути свідки гріха і їхнє свідчення має прозвучати в присутності звинуваченого. Найліпше, щоб кожен свідок висловлювався особисто. Проте буває, що свідки живуть далеко в іншій місцевості або через якісь причини не можуть бути присутніми на слуханні. У такому разі своє свідчення вони можуть передавати через надійний телефонний зв'язок, щоб його чули і звинувачений, і судовий комітет, або передати його в листі, який слід прочитати перед звинуваченим. Звинуваченому треба дати нагоду висловитися щодо звинувачення. Якщо він має свідків, котрі можуть засвідчити його невинність, судовий комітет повинен дозволити їм дати свідчення.

3. **Слухайте лише тих свідків, які розповідають факти,** що стосуються звинувачення. Особі, яка хоче просто розповісти про владу або особистість звинуваченого, не потрібно дозволяти цього. Свідкам не треба чути подробиці справи чи показання інших свідків. На слухання не допускаються сторонні особи для моральної підтримки. **На розгляд справи ніхто не повинен приносити пристроїв для звукозапису.**

4. Інколи, якщо надані під час слухання свідчення переконують судовий комітет, що справу не треба розглядати в судовому порядку, слухання потрібно тимчасово припинити. Повідомте особі, що в її справі ви поговорите з нею іншим разом. Після цього рада старійшин має обговорити, чи потрібно розформувати судовий комітет.

5. Комітет повинен спершу **встановити факти і з'ясувати ставлення** звинуваченого до справи. Для цього ставте проникливі та розсудливі

запитання. Судовий комітет повинен ґрунтовно досліджувати справу, але не розпитувати про зайві подробиці, особливо щодо статевих проступків. Однак у деяких випадках, коли йдеться про біблійне право розлучитись і вступити в новий шлюб, можливо, потрібно буде з'ясувати певні подробиці. Коли старійшини судового комітету вважають, що вже мають чітку картину всієї справи, вони можуть попросити звинуваченого вийти з кімнати, а тоді обговорити справу і те, чи звинувачений кається, чи ні.

Як визначити щире каяття

6. У грецькій мові є два дієслова, що стосуються каяття. Перше наголошує на зміні погляду або складу розуму, а друге — на почутті жалю. Отже, каяття — це глибокий жаль через те, що були порушені стосунки з Єговою; муки сумління за те, що було стягнуто ганьбу на ім'я Єгови та його народ; а також щире бажання знову мати прихильність Єгови. Це — спонукане серцем сильне бажання покинути грішну поведінку, як щось огидне і ненависне (Рим. 12:9). Такий склад розуму повинен виявлятися у «плодах, що свідчать про каяття». Ці плоди мають свідчити про таку ж міру каяття, яку грішник виявляє на словах (Луки 3:8; *it-2* с. 770—777, англ. [*it-2* с. 731—736, 753, пол.]; *w07* 1.3 с. 30; *w82* 1.9 с. 19—23).

7. Визначення того, наскільки людина кається, — це не просто встановлення факту слабкості чи злісності грішника. **Якщо гріх скоєний через слабкість, це не означає, що грішник кається** (*w95* 1.1 с. 27—29). Рішення судового комітету також не має ґрунтуватися на тому, якого розголосу набрав гріх. Судовий комітет повинен шукати конкретних учинків, які свідчать про каяття, пропорційних тяжкості гріха людини (2 Кор. 7:10, 11). Аби виявити милосердя, комітет має бути

переконаним, що грішник змінив стан свого серця, широко бажає виправити помилку і рішуче налаштований більше не повторювати гріха. Навіть якщо особа вперше на судовому комітеті, необхідно визначити, чи її вчинки та склад розуму показують, що вона кається і тому може залишатися у зборі.

8. Людина може відхилитися від праведності більшою чи меншою мірою. Логічно, що **міра жалю (каяття) має відповідати мірі відхилення від праведності**. Чи людина потрапила в тенета гріха через те, що тимчасово послабила пильність, чи, може, планувала скоїти гріх? Чи вона не усвідомлювала тяжкості свого гріха, чи обдурмано нехтувала порадами і попередженнями? Чи гріх стався один раз, чи, може, ввійшов у звичку? Чим більше особа повторює гріх, тим більше є підстав зараховувати її до злих, які «чинять безправство» (Пс. 28:3; w07 1.3 с. 30, абз. 7).

9. Хоча не існує такого поняття, як автоматичне виключення зі збору, **особа може настільки втягнутись у гріх, що вже не в стані виявляти належне каяття** у присутності судового комітету під час слухання. Якщо це так, її треба виключити, давши достатньо часу, аби вона змогла довести своє каяття. Або може бути так, що поведінку якогось грішника в минулому вже кілька разів розглядали в судовому порядку. Оскільки кожного разу виглядало так, ніби він кається, йому щоразу виносили докір. І ось він знову згрішив. Такі випадки показують, що своїм *способом життя* він не виявляє розкаяння (w82 1.9 с. 21, абз. 23).

10. Нижче наведено **кілька ознак каяття**. Проте жодна з них, взята окремо, не може бути мірилом того, що грішник кається.

- Чи він зізнався у гріху добровільно, чи тому, що цей гріх виявили інші? Деяким звинуваченим настільки соромно або так важко вислов-

лювати свої думки, що вони говорять дуже неохоче.

- Чи особа правдомовна? (Дії 5:1—10). Чи на запитання вона відповідає відверто і прямо? Чи співпрацює із судовим комітетом? Судовий комітет повинен бути особливо обачним, розглядаючи справу того, кого звинувачують у лицемірстві, брехні або свідомому намаганні ввести в оману.
- Чи вона скрушно молилася до Єгови і просила його прощення та милосердя? Пам'ятайте, що деяким грішникам, хоча вони й каються, важко молитися (Як. 5:14).
- Чи особа компенсувала збитки, чи виявила готовність зробити це або вибачилася перед тими, кого образила і кому завдала шкоди своєю грішною поведінкою? Чи вона докладала зусиль, щоб вони їй простили? (w92 15.9 с. 10; w82 1.10 с. 16—18; w73 с. 351, англ. [w74 1.11 с. 175, рос.]).
- У випадку перелюбу, чи особа зізналася невинному подружньому партнерові і чи попросила прощення? (w73 с. 351, 352, англ. [w74 1.11 с. 175, рос.]; w68 с. 319, 320, англ.).

Увага: простити перелюб чи ні, вирішує невинний подружній партнер. Винного чоловіка не можна вважати розкаяним, якщо після скоєння перелюбу він відмовляється розповісти дружині про вчинене і цим позбавляє її нагоди простити. Якщо грішник не бажає визнати гріх і просити прощення, оскільки *боїться застосування сили* з боку невинного партнера, перш ніж робити подальші кроки, порадьтеся з філіалом.

- Чи особа має душевні страждання і жалкує через те, що порушила свої стосунки з Єговою? (Пс. 32:3—5; 51:3—6).

- Чи вона має смуток, який до вподоби Богові, чи тільки смуток, притаманний цьому світові? (2 Кор. 7:8—11). Чи вона засмучена передусім через те, що образила Єгови та стягнула на нього ганьбу, чи через те, що завдала прикросів родині й друзям та через сором, який відчуває тепер? (Езд. 10:1; Луки 22:59—62). Люди різняться емоційністю і по-різному володіють собою. Сльози не завжди вказують на щире каяття, так само як брак сильних емоцій не є ознакою нерозкаяності (Бут. 25:29—34; 27:34).
- Чи грішник бере на себе відповідальність за скоєне, чи, може, старається применшити свій проступок або оправдати його? (1 Сам. 15:24; 2 Сам. 12:13).
- Чи він визнає, що до його серйозного гріха довели дрібні гріхи, і чи рішуче налаштований уникати їх?

11. Кожна справа не подібна на іншу. Судовий комітет повинен розглянути всі окремі моменти справи, у тому числі **обставини, що пом'якшують провину**. Наприклад, грішник у минулому міг зазнавати якоїсь наруги. Обставини, що пом'якшують провину, не знімають з грішника відповідальності за скоєне (ґ93 8.12 с. 4). А втім, коли комітет знатиме про ці обставини, тоді ліпше розумітиме грішника та його відповіді й пояснення на судовому слуханні. Однак, **якщо немає плодів каяття, то немає підстав для вияву милосердя**.

12. Те саме стосується грішників, які мають **психічні або емоційні розлади**. (Дивись 6:16). Збір не може закривати очі на гріх, якщо грішник достатньою мірою в стані відповідати за свої вчинки перед собою та суспільством і якщо інші здебільшого вважають його свідомим своїх дій та слів.

Проте судовий комітет повинен бути уважним і терпеливим до нього, а також виявляти особливу розважливість у визначенні того, чи він розкаюється. З іншого боку, судовий комітет може бачити: психіка грішника настільки порушена, що інші здебільшого вважають його особою, яка не відповідає за свої вчинки. У такому разі комітет може порекомендувати раді старійшин не застосовувати до нього судових заходів, пояснивши причини своєї рекомендації.

Якщо не чітко видно розкаяння

13. Якщо неможливо чітко визначити міру розкаяння грішника, комітет повинен знову запросити його до кімнати для подальшої бесіди. Члени комітету мають послуговуватися Божим Словом, щоб допомогти йому зрозуміти, чому його поведінка неправильна і як вона впливає на його взаємини з Єговою та збором. Буває, навіть під час судового слухання грішник настільки кається, що це дає підставу судовому комітету виявити милосердя. У більшості випадків грішник виявляє певне розкаяння, але чи воно відповідає мірі його гріха? Члени судового комітету мають бути поміркованими і пам'ятати: якщо грішник ще до судового слухання показав надто мало або й жодних учинків, що свідчать про каяття, то малоймовірно, що під час слухання старійшини зможуть спонукати його виявити належне каяття, яке дало б підставу виявити йому милосердя. Навіть якщо вирішено виключити грішника, намагання судового комітету спонукати його до каяття може допомогти йому «випрямити стежки для своїх ніг» і стати на шлях поновлення (Євр. 12:13). Після того як члени судового комітету докладуть зусиль, щоб допомогти грішникові, й вислухають його подальші пояснення, вони можуть попросити його вийти з кімнати та обговорять ситуацію.

14. У складних випадках, якщо судовий комітет не зовсім упевнений, що радить робити в таких ситуаціях Біблія або організація, слухання можна відкласти і відновити через *кілька днів*. Ви *не повинні* призначати додаткову зустріч лише для того, щоб звинувачений мав час перестати грішити або щоб він засвідчив своє розкаяння відповідними вчинками. Якщо на першому слуханні він виявив недостатнє розкаяння або взагалі не виявив його, то зазвичай немає підстав продовжувати справу і планувати другу зустріч.

15. Інколи **у складних судових справах, можливо, треба порадитися** з досвідченим зрілим старійшиною *іншого збору* або з районним наглядачем. За таких обставин повідомте грішникові, що *рішення буде винесене трохи пізніше*. Не кажіть йому, що будете радитися з кимось, хто не входить у склад судового комітету, наприклад з філіалом. Обговорюючи справу з іншим старійшиною, можна згадувати певні її подробиці, але не називати імен. А втім, у випадках, коли судовий комітет радиться з районним наглядачем або, коли вимагають обставини, з філіалом, комітет повинен згадувати імена.

16. Як правило, членам судового комітету треба намагатись бути однастайними у своїх рішеннях. Будь-які розбіжності в поглядах можна залагоджувати, ґрунтовно обговорюючи справу між членами судового комітету. Для цього треба шукати відповідей у Біблії та публікаціях Свідків Єгови, молитися про мудрість і провід, а також, у деяких випадках, радитися з досвідченим старійшиною іншого збору. Проте якщо комітет не в стані досягнути спільного висновку, меншість підтримує думку більшості.

17. Усяку інформацію, котру звинувачений або свідки надали в письмовій формі, потрібно зберігати в суворій конфіденційності. Якщо необхідно

продовжити розгляд справи пізніше, члени комітету повинні віддати головуючому всі особисті нотатки, зроблені під час слухання. Головуючий комітету покладе ці нотатки в надійне місце, щоб зберегти конфіденційність справи. Нотатки можна повернути старійшинам комітету перед тим, як відновиться слухання.

Коли вирішено зробити докір

18. Якщо старійшини судового комітету переконалися, що грішник щиро кається, вони повинні повідомити йому про своє рішення накласти обмеження, які це будуть обмеження і чи про докір буде оголошено у зборі. Вони також повинні докорити особі на основі Біблії, показавши їй, наскільки серйозним є скоєний гріх і які незначні гріхи могли довести до нього. Докір — це «вислів, метою якого є переконати людину, що вона прогрішила-ся, повинна зізнатися в цьому і виправитися» (*it-2* с. 780, англ. [*it-2* с. 1005, пол.]). Отже, судовий докір включає в себе щось більше, ніж прийняття рішення та оголошення про нього. Докір може посилити рішучість грішника поводитись правильно. У мові оригіналу слово «докір» походить від дієслова, що означає «відверто показувати, доводити фактами, виявляти, засвідчувати явними чи переконливими доказами й аргументами». Щоб людина зробила необхідні зміни, їй треба дати практичні поради. Якщо під час слухання давали показання свідки, їх можна запросити вислухати біблійний докір, який даватиметься грішникові. Так звинувачений отримує докір «перед усіма» (1 Тим. 5:20). Перед закінченням слухання судовий комітет повинен помолитися з розкаяним грішником.

19. У всіх випадках судового докору грішника звільняють від особливих обов'язків у зборі, аж поки він зробить помітний духовний поступ. До таких обов'язків належать піонерське служіння,

молитви на зібраннях та участь у будь-якій частині службового зібрання. Це також стосується інших зборових завдань, які призначають зразковим вісникам. Крім того, в усіх випадках судового докору на особу накладаються **певні судові обмеження**. Наприклад, їй не дозволено коментувати на зібраннях збору і виконувати учнівські завдання на Школі теократичного служіння. Проте які саме обмеження накласти, вирішує судовий комітет. Коли старійшини повідомляють розкаяному грішникові про обмеження, було б доречно сказати йому дату наступної зустрічі з ним, на якій розглянуть його поступ. Якщо обмеження не знімати надто довго, це може знеохочувати розкаяного грішника. Тільки у виняткових випадках обмеження не знімаються поступово протягом багатьох місяців.

20. Судовий комітет повинен **визначити, чи треба оголошувати про докір** у зборі (w89 1.7 с. 16; w82 1.9 с. 21—23). Якщо пізніше такий вісник переходить в інший збір, у новому зборі про його колишній судовий докір оголошувати не треба (*кт* 3.75 с. 4, англ.).

- Якщо про гріх стало або напевно стане відомо багатьом у зборі чи в місцевості, про докір треба оголосити. Таке оголошення захищатиме репутацію збору.

Наприклад, у випадку перелюбу невинний подружній партнер може бути готовим простити, але на час завершення розгляду справи судовим комітетом він не хоче відновити статеві стосунки в шлюбі. *Якщо все ще існує можливість скористатися біблійним правом на розлучення*, оголошення про докір може захистити репутацію збору і невинного подружнього партнера.

- Судовий комітет може мати особливі підстави вважати, що зборові треба бути обережним

у стосунках з розкаяним грішником. Можливо, особа раніше кілька разів нехтувала попереджальними порадами щодо вчинків, які довели її до того самого гріха.

Наприклад, у справі, пов'язаній з гріхом, який може вважатись статевим розбещенням неповнолітніх, оголошення про докір розкаяному грішникові служитиме захистом для збору.

21. Перш ніж старійшина прочитає у зборі оголошення про докір, координатор ради старійшин повинен затвердити його. Оголошення має бути таким: **«[Прізвище та ім'я] винесено докір»**. *Про накладені обмеження не оголошується.*

22. Судовий комітет повинен стежити за духовним поступом розкаяного грішника і поступово **знімати судові обмеження** у міру того, як він одужує духовно. Не обов'язково цілою радою старійшин вирішувати, знімати обмеження чи ні, хіба що існують особливі обставини. Судовий комітет повинен повідомляти раді старійшин, коли він знімає те чи інше обмеження. Коли старійшина, який служив у судовому комітеті, переїжджає чи вже не є старійшиною, рада старійшин вибере йому заміну для того, щоб стежити за духовним поступом грішника. Якщо грішник переходить в інший збір ще до того, як з нього були зняті всі обмеження, старійшини нового збору повинні отримати достатньо інформації, котра допоможе їм визначити його справжній духовний стан. Надайте таку ж інформацію і подробиці, які ви самі бажали б отримати, якби розкаяний грішник переходив у ваш збір. Старійшини нового збору призначають двох-трьох старійшин, які продовжать стежити за духовним поступом грішника і будуть знімати з нього решту обмежень.

23. У деяких випадках **старійшини можуть вважати, що необхідно попередити збір,**

виголосивши біблійну промову щодо певної поведінки. Зазвичай її має виголосити член судового комітету. Він повинен пояснити хибність такої поведінки і те, як уникати її. Але він не буде казати чогось такого, що могло б натякнути, що такий гріх скоєний саме цим грішником. Коли оголошено докір, старійшини повинні зачекати кілька тижнів, перш ніж виголошувати таку промову. Проте коли про докір у зборі не оголошено, чекати з промовою немає потреби.

24. Як тільки справу закрито, не варто вживати жодних додаткових судових заходів, хіба що грішник знову вчинив серйозний гріх. А втім, у рідкісних випадках можна зробити виняток. Наприклад, *через кілька днів* після прийняття рішення судовому комітетові стає відомо, що грішник насправді не розкався, оскільки він дав обманливе показання або під час слухання навмисне приховав важливі факти. У такому разі судовий комітет може переглянути своє рішення і постановити виключити грішника, особливо якщо не було зроблено оголошення про докір. Коли відновлюється слухання, судовий комітет дасть грішникові нагоду почути нові свідчення проти нього і висловити свої пояснення у цій справі. У таких справах перед тим, як робити подальші кроки, було б найдоречніше порадитися з філіалом.

25. Якщо після рішення судового комітету і закриття справи грішник знову втягнувся у серйозний гріх, новий судовий розгляд не обов'язково має проводити той комітет, що займався попередньою справою цього грішника. Рада старійшин повинна зібратися і вибрати членів судового комітету. У більшості випадків старійшини оберуть для судового комітету тих самих братів. Але рада старійшин може вирішити призначити інших братів або додати до комітету ще одного старійшину.

Якщо вирішено виключити зі збору

26. Якщо грішник *не виявляє щирого каяття*, його треба виключити. (Дивись 7:8). Судовий комітет повинен повідомити особі про своє рішення і намагатися допомогти їй зрозуміти, як вона може використовувати час, поки буде виключеною, аби відновити порушені стосунки з Єговою. Комітет може прочитати їй 2 Коринфян 7:10, 11 і Євреїв 12:5—7. Судовий комітет повинен ставитись до грішника люб'язно і позитивно, запевняючи його в тому, що прощення є можливим, якщо він справді покається.

27. Після того як комітет оголосить особі своє рішення, треба **усно** повідомити їй таке:

- які кроки вона повинна зробити, щоб поновитися у зборі;
- вона може подати письмову апеляцію у межах семи днів, якщо вважає, що в розгляді справи було допущено серйозну помилку (*од* с. 153, 154). Листа з апеляцією особа має написати на ім'я судового комітету.

28. Судовий комітет не повинен ні заохочувати грішника писати апеляцію, ні відраджувати його від цього. Перш ніж відпустити грішника, старійшинам треба запитати, чи він має ще якісь запитання. *Після того* як він піде, судовий комітет завершить справу молитвою.

29. **Якщо нерозкаяний грішник не прийшов на судове слухання**, судовий комітет повинен докласти розумних зусиль, щоб усно повідомити цій особі про своє рішення, її право подати апеляцію тощо. Старійшини не будуть надсилати конфіденційне повідомлення на телефонний автовідповідач, голосову або електронну пошту тощо. Якщо особа не відгукується на зусилля судового комітету поговорити з нею, комітет повинен порадитися з філіалом.

30. Почекайте сім днів, навіть коли особа твердить, що не буде подавати апеляцію, або взагалі не з'явилася на судове слухання.

31. Координатор ради старійшин повинен пересвідчитись, що оголошення відповідає вказівкам від організації. Оголошення має читати старійшина. Воно повинне бути таким: «**[Прізвище та ім'я] більше не є Свідком Єгови**».

32. Виключення зі збору вступає в силу з моменту його оголошення. У час до оголошення про виключення грішник не повинен давати коментарі і молитися на зібраннях, а також виконувати особливі обов'язки в служінні (*од* с. 154). Оголошення робиться лише в одному зборі.

33. Судовий комітет повинен **негайно повідомити у філіал** про виключення, використовуючи відповідні бланки. Складаючи повідомлення, прочитайте вказівки у бланку і ретельно їх дотримуйтеся.

34. На закінчення справи головуючий комітету повинен покласти у конфіденційні документи збору в запечатаному конверті лише необхідні нотатки й документи, підсумок справи з необхідними подробицями і бланки S-77. Старійшини судового комітету не повинні зберігати десь-інде, крім запечатаного конверта, жодних інших документів справи (у тому числі особистих нотаток). На конверті треба написати прізвище та ім'я грішника, прізвища та імена членів судового комітету (вказавши, хто був головуючим), прийняте рішення і дату оголошення у зборі.

Порядок апеляційного слухання

Апеляційний комітет не повинен вважати себе вищим від судового комітету.

Апеляційний комітет має визначити, чи звинувачений насправді скоїв серйозний гріх і чи він розкався під час зустрічі з судовим комітетом.

1. Якщо судовий комітет отримав листа з апеляцією у межах семи днів від моменту, коли грішникові повідомили про рішення виключити його, головуєчий комітету повинен без зволікань зателефонувати до районного наглядача, який подбає про сформування апеляційного комітету. Треба організувати апеляційне слухання навіть тоді, коли здається, що для цього немає вагомих підстав. Для повторного перегляду справи районний наглядач має вибрати найкваліфікованіших старійшин. Наскільки це можливе, він вибере братів з іншого збору, які є безсторонніми та не мають жодних зв'язків чи стосунків зі звинуваченим, обвинувачем або судовим комітетом.

2. Якщо особа подає апеляцію *після* семиденного періоду, негайно зв'яжіться з філіалом, щоб отримати вказівки.

3. Головуючий судового комітету передасть апеляційному комітетові заповнені бланки S-77 та інші пов'язані зі справою матеріали, у тому числі нотатки членів судового комітету.

Мета апеляційного комітету і його підхід до справи

4. Старійшини, обрані для апеляційного комітету, у розгляді справи не повинні вважати себе вищими від судового комітету. Вони **не будуть створювати враження, ніби критично аналізують судовий комітет**, а не звинуваченого. Апеляційний комітет повинен розглядати справу ретельно, але пам'ятати, що апеляційний розгляд не свідчить про брак довіри до судового комітету. Апеляційний розгляд — це вияв доброзичливості до грішника з метою запевнити його в тому, що слухання справи проведено повністю і чесно. Старійшини апеляційного комітету повинні пам'ятати, що судовий комітет має більше розуміння і знання у справі звинуваченого, ніж вони.

5. **Зазвичай не проводять апеляційного слухання за межами теократичного району.** Якщо звинувачений переїхав, його треба заохотити прибути на зустріч зі старійшинами, щоб члени судового комітету могли бути присутніми на апеляційному слуханні. Якщо звинувачений свідомо не приходить на апеляційне слухання, про його виключення треба оголосити після того, як було докладено розсудливих спроб зв'язатися з ним (*од с. 154*).

6. Апеляційний комітет спочатку прочитає всі документи, пов'язані зі справою, і поговорить із судовим комітетом. Потім апеляційний комітет повинен порозмовляти зі звинуваченим. Оскільки судовий комітет уже визнав особу нерозкаяною, апеляційний комітет не буде молитися в її присутності, а помолиться *перед тим*, як запросити її в кімнату.

7. Проведіть слухання таким же способом, як і слухання судовим комітетом. Можливо, потрібно буде ще раз вислухати всі свідчення стосовно

справи, у тому числі й ті, які раніше розглядав судовий комітет, а також, якщо є, будь-які нові свідчення. Наприклад, якщо звинувачений продовжує твердити, що він невинний, свідки знову повинні дати свої показання в його присутності. Йому треба дати нагоду відповісти, і апеляційний комітет повинен вислухати будь-яких додаткових свідків, яких покличе звинувачений, щоб довести свою невинність.

8. Судовий комітет має бути присутнім, щоб чути будь-які показання. Якщо члени судового комітету або звинувачений вважають, що змінюються попередні свідчення чи показання, про це можна сказати після того, як були дані показання, котрі, на думку декого, змінені.

9. Зібравши факти, апеляційний комітет повинен провести обговорення на самоті. Йому треба розглянути два запитання:

- **Чи було доведено, що звинувачений скоїв гріх, за який виключають зі збору?**
- **Чи в час слухання судовим комітетом звинувачений виявляв каяття, відповідне тяжкості його гріха?**

10. Апеляційний комітет може побачити, що, хоча початкових підстав для виключення недостатньо, існують інші вагомі підстави виключити грішника. У такому разі апеляційний комітет повинен дати особі достатньо часу (за потреби, навіть кілька днів), щоб представити докази або свідків, які, на її думку, можуть спростувати нові звинувачення. Якщо нові звинувачення все-таки доведені й особа не виявляє щирого каяття, апеляційний комітет на основі нових фактів може вирішити підтвердити виключення. Тоді апеляційний комітет повинен підготувати для філіалу нове повідомлення, в якому вкаже нові підстави для виключення.

Апеляційний комітет повинен подати це повідомлення разом з повідомленням судового комітету й поінформувати старійшин судового комітету, щоб вони зробили оголошення про виключення.

Коли апеляційний комітет погоджується з рішенням судового комітету

11. Якщо члени апеляційного комітету вважають, що можуть погодитися з рішенням судового комітету, апеляційний комітет у присутності судового комітету повинен повідомити грішникові про остаточне рішення.

12. Судовий комітет повинен почекати сім днів, перш ніж оголосити про виключення на найближчому службовому зібранні.

13. Апеляційний комітет повинен написати звіт і вислати його у філіал разом зі звітом, який отримав від судового комітету. Апеляційний комітет має упевнитись, що звіт від судового комітету містить усю потрібну інформацію, в тому числі дату оголошення про виключення.

14. Коли апеляційний комітет затверджує рішення щодо виключення, вже немає можливості подати апеляцію. А втім, **якщо особа наполягає на тому, що в її справі допущено серйозну помилку**, апеляційний комітет повинен повідомити їй, що вона може написати заяву і в семиденний період надати її апеляційному комітетові, який відішле цю заяву у філіал. *Апеляційний комітет не повинен згадувати про цей розпорядок, хіба що особа твердитиме, що в її справі допущено серйозну помилку.*

15. Якщо особа каже, що хоче написати у філіал апеляційного листа, оголошення про виключення треба відкласти. Апеляційний комітет повинен передати у філіал апеляційного листа від грішника, звіт судового комітету і звіт апеляційного комітету.

Не треба робити жодного оголошення, аж поки не прийде відповідь з філіалу.

Якщо апеляційний комітет не погоджується з рішенням судового комітету

16. Апеляційний комітет повинен зустрітися на одинці із судовим комітетом, щоб обговорити справу і пояснити причину своєї незгоди.

17. Звинуваченого потрібно знову запросити до кімнати, і апеляційний комітет повідомить йому, що необхідно провести подальший розгляд справи. Звинуваченого можна запевнити, що розгляд його справи буде завершено без зволікань. **Ні судовий комітет, ні апеляційний не повинні дати особі жодного натяку на те, що комітети розійшлися у своїх рішеннях стосовно справи.** Попросивши грішника вийти з кімнати, слухання треба закінчити молитвою.

18. Якщо судовий комітет не погоджується з висновками апеляційного комітету, старійшини судового комітету повинні негайно написати листа з чітким поясненням своєї незгоди і дати його апеляційному комітетові. Апеляційний комітет долучить цього листа до свого звіту у філіал. З іншого боку, судовий комітет може тепер погодитися з висновками апеляційного комітету. Якщо так, судовий комітет має про це пояснити в листі. *Навіть якщо обидва комітети погоджуються не виключати особи, вони не повідомлять їй про своє рішення, а лише скажуть, що **рішення ще остаточно не прийнято.*** Апеляційний комітет вишле у філіал окремі листи від судового комітету й апеляційного комітету, в яких буде наведено достатньо подробиць, що допоможуть чітко побачити причини їхнього висновку.

19. Апеляційний комітет повинен негайно написати листа з поясненням свого висновку. Апеляційний комітет має вислати у філіал цього листа разом

з бланком S-77, який на початку апеляційного слухання судовий комітет дав апеляційному комітету. Він також вишле листа від судового комітету, в якому пояснено позицію судового комітету щодо рішення апеляційного комітету. Після цього філіал надішле письмові вказівки, які допоможуть обидвом комітетам завершити справу.

20. Розглянувши відповідь філіалу, обидва комітети винесуть остаточне рішення, і судовий комітет повідомить особі про це рішення. Якщо вирішено її виключити, судовий комітет подбає про відповідне оголошення у зборі й подасть у філіал дату цього оголошення.

Відречення від збору

Відречення від збору — це добровільне рішення людини.

Призначається комітет, щоб духовно допомогти особі, якщо це можливо.

Якщо факт відречення від збору встановлено, робиться відповідне оголошення і повідомляється про це.

1. На відміну від виключення — заходу судового комітету стосовно нерозкаяного грішника — відречення від збору є добровільним рішенням людини, яка вже не хоче бути Свідком Єгови (1 Ів. 2:19). Рада старійшин повинна призначити комітет з трьох старійшин, щоб розглянути факти.

2. Якщо під час судового дослідження звинувачений повідомляє про своє рішення відректися від збору, комітет не повинен далі розслідувати правопорушення (w84 1.7 с. 31, англ.). А втім, старійшини ніколи не повинні запитувати звинуваченого, чи він бажає відректися від збору. Якщо старійшини вирішують особливо складну справу і є сумнів, чи особа справді відрікається від збору, то найдоречніше, аби комітет звернувся за порадою у філіал. Якщо особа вирішила відректися, комітет має приготувати коротке повідомлення про звинувачення і докази скоєння гріха. Це повідомлення треба зберігати разом з інформацією про відречення від збору. Коли пізніше особа звернеться з проханням про поновлення, тоді треба буде підняти цю справу і розглянути її з цією особою.

3. Вчинки, які можуть свідчити про відречення від збору:

- **Людина повідомляє про своє тверде рішення не вважатися більше Свідком Єгови.** Якщо вона не проти, комітет спершу постарається поговорити з нею і надати духовну допомогу (Гал. 6:1). Чи вона справді бажає відректися від збору, чи просто не хоче з ним активно співпрацювати? Чи рішення відректися зумовлене сумнівами або знеохоченням? Якщо вона твердо вирішила, її треба попросити викласти своє бажання в листі й підписати його. Якщо людина відмовляється написати такого листа, то свідки її усного прохання повинні написати звіт про її відречення і підписати його. Цей звіт необхідно долучити до конфіденційних документів збору.
- **Людина перейшла в іншу релігійну організацію і показує, що має намір у ній залишатися.** Якщо стає відомо, що вона тісно контактує з іншою релігійною організацією і цим показує, що стала її членом, треба обрати комітет (не судовий), який дослідить факти і постарається надати духовну допомогу. Якщо особа приєдналася до іншої релігійної організації і має намір залишатися в ній, значить вона відреклася від збору.
- **Людина свідомо і нерозкаяно приймає кров.** Якщо хтось свідомо приймає кров, бо, можливо, піддався великому тискові, комітет повинен зібрати факти і визначити склад розуму цієї людини. Якщо особа кається, комітет надасть їй допомогу в дусі слів з Галатів 6:1 і Юди 22, 23. Оскільки вона духовно ослабла, то певний час не зможе виконувати особливі обов'язки в організації. Крім того, на неї, можливо, треба буде накласти деякі додаткові обмеження. Залежно від обставин, комітет також

може вирішити, щоб у зборі було зроблено таке оголошення: **«Старійшини розглянули справу брата(сестри) [прізвище та ім'я]. Хочемо повідомити, що духовні пастирі стараються йому(їй) допомогати»**. З іншого боку, якщо старійшини комітету бачать, що грішник не кається, вони повинні оголосити про його відречення.

- **Людина не дотримується нейтральної позиції, яку займає християнський збір** (Ісаї 2:4; Ів. 15:17—19; w99 1.11 с. 28, 29). Якщо вісник приєднується до організації, чия діяльність не є нейтральною, він відрікся від збору. Якщо його робота безпосередньо пов'язана з діяльністю, яка суперечить принципам християнського нейтралітету, йому, в більшості випадків, треба дати до шести місяців, щоб він зробив необхідні зміни. Якщо такий вісник не робить змін, він відрікся від збору (*кп* 9.76 с. 3—6, англ.).

4. Координатор ради старійшин повинен затвердити оголошення, перш ніж хтось зі старійшин прочитає його зборові. Оголошення має бути таким: **«[Прізвище та ім'я] більше не є Свідком Єгови»**.

5. Оскільки відречення від збору — це добровільне рішення вісника, а не комітету, подачу апеляції не передбачено. Тому оголошення про відречення можна зробити найближчого службового зібрання, не чекаючи семи днів. Повідомлення про відречення треба негайно надіслати у філіал на відповідному бланку. (Дивись 7:33, 34).

Як обходитися з виключеними і тими, хто відрікся від збору

Щороку відвідуйте тих, кого варто відвідувати.

Дозвольте їм отримувати для власного користування літературу в Залі Царства.

Допомагайте особам, які підтримують неналежні стосунки з виключеними або тими, хто відрікся від збору.

1. **Раз на рік** рада старійшин переглядає список виключених або тих, хто відрікся, які живуть на території збору. Старійшини **відвідають кожного, кого варто відвідати, щоб з'ясувати, чи він бажає повернутися у збір** (w9l 1.8 с. 19—21). Не потрібно відвідувати активних відступників, тих, хто намагається схилити інших до гріха, а також тих, хто показує, що не хоче мати нічого спільного з Божим народом. На кожні відвідини рада старійшин призначатиме двох старійшин, бажано тих, хто знайомий зі справою. Під час короткого візиту старійшини можуть доброзичливо пояснити, що особі робити, аби повернутися. В деяких випадках, можливо, буде доречно відвідати людину повторно. Про результати розмов брати повідомлять службовому комітетові збору, а на наступній зустрічі старійшин — цілій раді.

2. **Якщо старійшини довідуються, що виключений або той, хто відрікся, переїхав,** вони не повинні висилати у збір, де він тепер живе

чи відвідує зібрання, його картки вісника збору (S-21) або конфіденційну інформацію. Оскільки він не може брати участь у служінні, збір, в якому його виключили або який підтвердив факт відречення, повинен тримати в себе його картки. Однак треба надіслати короткого листа раді старійшин збору, на території якого він тепер живе, і повідомити, що на їхній території живе така особа, вказавши її адресу. Це допоможе місцевим старійшинам відвідати її, а потім, якщо це доречно, робити щорічні візити. Здебільшого не потрібно писати листа з детальним описом судової справи. А втім, коли старійшинам попереднього збору відомо, що з певних причин до особи не варто робити щорічних візитів або що старійшинам нового збору треба бути з нею дуже обережними, про це можна написати в листі.

3. **Якщо видно докази ваяття і особа бажає поновитися**, оскільки змінила свою поведінку і просить про поновлення, обрані старійшини можуть з нею поговорити. Вони доброзичливо пояснять, що їй робити, аби поновитися у зборі.

4. Виключені і ті, хто відрікся від збору, можуть отримувати для власного користування **журнали й іншу літературу** в місці видачі журналів та літератури у Залі Царства. Але «Наше служіння Царству» давати їм *не* треба. Якщо особа є активним відступником і відомо, що вона використовує нашу літературу, аби чинити опір Свідкам Єгови, місцеві старійшини можуть вирішити, щоб їй не давали літератури.

5. Виключені й ті, хто відрікся від збору, зазвичай повинні самі **добиратися на зборові зібрання і повертатися додому**. Однак у деяких випадках ті з них, які докладають цілеспрямованих зусиль для відновлення доброго становища перед Єговою, можуть опинитися в ситуації, коли немає як добратися. Можливо, людина не має машини,

а члени її сім'ї чи інші не в змозі їй допомогти. Крім того, вона не може оплатити проїзд громадським транспортом або такого транспорту в її місцевості немає. Можливо, прийти пішки до Залу Царства вона не може через те, що це далеко, дорога небезпечна або погода дуже погана. За таких крайніх обставин старійшини можуть вирішити, що їй варто дещо допомогти (w82 1.10 с. 10, абз. 14). Така допомога буде вважатись як надання послуг громадського транспорту, але під час поїздки не можна виявляти до цієї людини особливої уваги чи спілкуватися з нею (2 Ів. 10, 11). Старійшини повинні пильнувати, аби ніхто не зловживав таким розпорядком.

6. Коли стає відомо, що вісник підтримує **неналежні стосунки з родичем, який є виключеним чи тим, хто відрікся**, але який не живе з ним в одному домі, старійшини повинні дати цьому вісникові пораду і на основі Біблії показати хибність такої поведінки. Можна переглянути з ним таку інформацію: книжку «Божа любов», сторінки 207—209; «Вартову башту» за 1 жовтня 1988 року, сторінки 19—23; або статтю «Виявляй християнську відданість, коли твого родича позбавлено спілкування» у «Нашому служінні Царству» за серпень 2002 року. Коли видно, що вісник порушує принцип стосовно спілкування з виключеним і не реагує на поради, то через це він може більше не відповідати вимогам, щоб виконувати зборові обов'язки, оскільки не буде вважатися зразковим вісником. Щодо нього не варто застосовувати судових заходів, хіба що він постійно спілкується з виключеним на *духовні* теми або відкрито критикує рішення про виключення.

Обов'язки комітету поновлення

Дайте грішникові достатньо часу, щоб він довів своє розкаяння.

Будьте особливо обережними з тим, хто:

діяв оманливо;

довгий час таємно жив у гріху;

раніше вже отримував докір або був виключений;

виношував плани, щоб покинути свого подружнього партнера.

Коли отримуйте прохання про поновлення

1. Остаточне рішення поновити виключеного завжди виносить судовий комітет того збору, в якому було виключено цю особу. Якщо можливо, у комітеті поновлення повинні служити ті старійшини, які були членами судового комітету. Навіть якщо комітет поновлення вважає, що розглядати питання про поновлення ще зарано, два члени комітету мають прийняти прохання про поновлення і коротко повідомити виключеному, що має пройти ще деякий час. **На письмове прохання про поновлення потрібно реагувати без зволікань.**

2. Помолившись *без виключеної особи*, комітет запросить її до кімнати. Члени комітету повинні постаратися створити для виключеного невимушену атмосферу, похваливши його за поступ і бажання поновитися. Головуючий попросить виключеного

висловитися. Комітет має визначити, як особа по-
водилась після виключення, і зрозуміти її склад ро-
зуму. Тоді виключеного попросять вийти з кімна-
ти і комітет проведе обговорення.

3. Керуючись розважливістю, комітет має дати
виключеному достатньо часу, можливо, багато мі-
сяців, рік, а то й більше, щоб він довів щирість сво-
го розкаяння (*od* с. 156; *w07* 1.3 с. 30, 31). У деяких
випадках комітет повинен бути особливо обачним.
Наприклад, грішник міг діяти оманливо, довгий
час таємно жив у гріху або неодноразово мав спра-
ву із судовим комітетом у минулому за той самий
чи інший гріх. Швидко поновлення такої особи мо-
же осмілити інших вчиняти серйозний гріх, бо во-
ни можуть думати, ніби за це не понесуть великого
покарання або взагалі їм нічого не буде. Якщо бу-
ла змова між двома особами, аби покинути своїх
подружніх партнерів та одружитися одне з одним,
то має пройти багато часу, поки вони доведуть своє
каяття і будуть поновлені (*w83* 15.3 с. 29, англ. [*w84*
1.12 с. 21, рос.]).

4. Брати з комітету поновлення мають **бу-
ти врівноваженими**. Визначальним чинником,
який впливає на рішення, поновити особу чи ні, є
щире каяття і відвернення від гріха, а не погляд ін-
ших чи просто багато часу (1 Кор. 5:1, 11—13;
2 Кор. 2:6, 7).

5. Комітет повинен усебічно розглянути спосіб
життя грішника. Чи тепер його життя показує, що
він розкаявся? Якщо так, старійшинам не варто
вдаватися в подробиці скоєних гріхів, які, можли-
во, не були до кінця з'ясовані.

6. **Якщо вирішено, що особу не можна
поновити**, комітет повинен пояснити підстави та-
кого рішення і чого очікується від неї, аби в май-
бутньому її поновити. Попросивши особу вийти
з кімнати, комітет закінчить зустріч молитвою.

7. **Якщо виключений переїхав**, судовий комітет (комітет поновлення) збору, зібрання якого він відвідує, розгляне його прохання про поновлення. Якщо старійшини вважають, що його треба поновити, то напишуть до судового комітету збору, де його виключили, листа з поясненням своєї рекомендації. Вони не повинні повідомляти виключеному, що рекомендують його поновлення, бо якби судовий комітет не погодився з рекомендацією комітету поновлення, виключений, довідавшись про це, міг би дуже знеохотитись. Члени комітету поновлення повинні просто сказати тій особі, що вони мають написати листа старійшинам збору, де її виключили, і що свого часу їй повідомлять про рішення.

8. Судовий комітет нового збору грішника не повинен наполягати, щоб перший комітет поновив його. Старійшини першого комітету можуть знати важливі факти, які не відомі іншим. Тому зазвичай доречно поважати їхнє рішення. Так само перший комітет повинен ретельно розглянути рекомендацію другого комітету. Можливо, вже пройшло достатньо часу й особа зробила великі зміни, про які не знає перший комітет. Члени першого комітету повинні пам'ятати, що старійшини, котрі рекомендують поновити особу, зустрілися з нею і мали нагоду спостерігати за її поведінкою.

9. **Якщо два збори порівняно недалеко один від одного**, то комітет збору, де було виключено особу, отримавши рекомендацію на поновлення від комітету нового збору, в якому особа попросила її поновити, має негайно домовитися про зустріч з тою особою.

10. **Якщо старійшини з комітету збору, в якому особа була виключена, не погоджуються з рекомендацією** поновити особу, вони повинні чітко пояснити другому комітетові причину своєї незгоди.

Якщо вирішено поновити

11. Якщо виключену особу вирішено поновити, її треба запросити знову до кімнати і повідомити про рішення. Її треба підбадьорити з Біблії і дати поради, щоб вона робила подальший духовний поступ. Особа повинна поводитись як виключена аж до часу, поки не буде зроблено оголошення про поновлення. *Комітет завершить зустріч молитвою в присутності цієї особи.* Комітет повинен подбати про те, щоб філіал був негайно поінформований про поновлення.

12. У всіх випадках поновлення **треба накладати судові обмеження для того, щоб допомогти** особі усвідомити необхідність далі «випрямляти стежки для своїх ніг», і для того, щоб зважати на сумління членів збору (Євр. 12:13). Коли особу поновлено, їй повертають право брати участь у проповідницькому служінні. Інше, як-от коментувати на зібраннях і виголошувати промови у Школі теократичного служіння, треба повертати поступово. Так потрібно робити, коли стає зрозуміло, що особа зросла духовно настільки, що відповідає вимогам для цього, і коли комітет вважає, що це не буде каменем спотикання для збору. Якщо обмеження не знімаються надто довго, це може знеохотити розкаяного грішника. Тому, повідомляючи розкаяному грішникові про обмеження, було б доречно, якби старійшини згадали дату наступної зустрічі з ним, на якій розглядатимуть його духовний поступ. Коли потрібно, комітет також може організувати проведення біблійного вивчення, яке треба звітувати як проповідницьке служіння. Тільки у виняткових випадках обмеження не знімаються багато місяців. (Дивись 7:19).

13. **Про поновлення оголошується** у зборі, де особа була виключена, а також у зборі, куди вона тепер ходить на зібрання. Координатор ради старійшин повинен затвердити оголошення, перш ніж

старійшина прочитає його зборові. Оголошення має бути таким: «**[Прізвище та ім'я] знову є Свідком Єгови**». Про накладені судові обмеження оголошувати *не* потрібно. Комітет збору, куди особа ходить на зібрання, дбатиме про те, щоб поступово знімалися обмеження.

14. Такої самої процедури комітет буде дотримуватись стосовно особи, яка відреклася від збору, а тепер хоче поновитися.

15. Після поновлення особа потребуватиме подальшої духовної допомоги. Комітет повинен і далі наглядати за її духовним поступом.

Роз'яснення і вказівки щодо певних справ

Мати на замітці тих, хто поводить ся негідно.

Весілля.

Біблійне право вступити в новий шлюб.

Перелюбний шлюб.

Розбещення неповнолітніх.

Суди з братами.

Стихійні лиха.

Мати на замітці тих, хто поводить ся негідно

1. Інколи необхідно взяти на замітку особу, яка виявляє кричущу неповагу до теократичного устрою, хоча й не чинить тяжких гріхів, що вимагають судових заходів (w99 15.7 с. 29—31). Це може стосуватися закоренілих ледарів, критиканів чи базік, котрі постійно «втручаються в чужі справи» (2 Фес. 3:11). До них також можна віднести осіб, які замишляють використовувати інших заради власної вигоди, віддаються явно неналежним розвагам або ходять на побачення, хоча з погляду державних законів чи Біблії не мають права вступити в новий шлюб (од с. 150, 151).

2. Якщо про негідну поведінку вісника *інші назагал не знають* і вона не загрожує їхній духовності, то зазвичай достатньо зробити йому зауваження і дати пораду. **Старійшини не повинні поспішати з виголошенням застережливої про-**

мови. А втім, якщо особа не бачить хибності своєї поведінки та продовжує справляти на інших шкідливий вплив, у зборі можна виголосити застережливу промову (2 Фес. 3:6, 14, 15; w99 15.7 с. 29—31; w85 15.4 с. 30, 31, англ.).

- **Приклад: взяти на замітку особу, яка ходить на побачення з невіруючим.** Спершу старійшини повинні дати їй пораду і постаратися допомогти. Якщо особа *вперто* продовжує ходити на такі побачення і це когось непокоїть та може підштовхувати інших до подібної поведінки, старійшини можуть вирішити, що варто виголосити у зборі застережливу промову (2 Кор. 6:14; 2 Фес. 3:11, 14; w99 15.7 с. 31).
- Буває, особа зустрічається не з невіруючим, а з неохрещеним вісником. Тоді, залежно від обставин, складу розуму християнина, міри занепокоєності вісників збору та інших чинників, можливо, необов'язково виголошувати застережливу промову. Все ж якщо вісник зустрічається з неохрещеною особою для того, щоб одружитися, значить він не слухається біблійної поради з 1 Коринфян 7:39, де сказано одружуватися «тільки в Господі». У такому разі треба дати йому сердечну пораду. Старійшини з розважністю та проникливістю визначають, чи цей випадок досить серйозний і бентежить інших. Якщо так, то потрібно виголосити застережливу промову (*od* с. 150, 151; w04 1.7 с. 30, 31).

3. Якщо тому, хто поводить себе негідно, стає соромно за свою поведінку і він змінюється, старійшини, побачивши такі зміни, можуть незалежно один від одного вирішити знову ближче спілкуватися з ним. Це покаже зборові, що особу більше не мають на замітці.

Весілля

4. Старійшини можуть провести весільну церемонію для двох охрещених або двох неохрещених вісників, які планують охреститися і роблять духовний поступ. Якщо пара хоче, щоб це провів певний старійшина, то може особисто попросити його. Якщо пара не має на думці конкретного старійшину, рада старійшин може призначити для цього когось зі старійшин. *[Примітка для країн, де це передбачено законом: старійшина, який буде здійснювати церемонію одруження, повинен мати на це юридичне право, надане державою чи місцевою владою. Якщо держава не надає промовцеві права приймати обітничі, то інший старійшина, який має таке право, може здійснити церемонію одруження після того, як промовець виголосить весільну промову. Старійшина, який проводить церемонію, має подбати про те, щоб усі документи були відповідно оформлені].* Будь-який старійшина, якого попросили виголосити весільну промову [чи провести церемонію одруження], має сам вирішити, чи він бажає виконувати такі обов'язки (w97 15.4 с. 24; w85 1.1 с. 8—10). Старійшини не повинні проводити весілля двох осіб, які не цілим серцем підтримують діяльність Свідків Єгови. Старійшини теж не повинні мати справу (безпосередньо чи ні) з весіллям охрещеної особи з неохрещеною, виключеною або тою, яка відреклась від збору (1 Кор. 5:11; 7:39). Було б неправильно брати участь у так званому повторному весіллі через кілька років після офіційної церемонії, бо це натякало б, ніби перше весілля було недійсним (w06 15.10 с. 19, 20, абз. 8).

5. Перш ніж погодитися на проведення церемонії, старійшина повинен особисто порозмовляти з парою і відверто, але тактовно **запитати про їхню поведінку під час залицяння**. Переконайся, чи пара ознайомлена з інформацією, поданою в «Нашому служінні Царству» за листопад

2008 року, с. 3; «Вартовій башті» за 15 жовтня 2006 року, с. 18—31; «Вартовій башті» за 15 квітня 1997 року, с. 23—26; і «Вартовій башті» за 1 січня 1985 року, с. 7—11. Заохоть пару дотримуватися поданих у статтях вказівок. Якщо стане відомо, що вони чинили статеву неморальність, через яку потрібно сформувати судовий комітет, то для весільної церемонії вони не можуть користуватися Залом Царства. Якщо нікого з них не виключать, то старійшина, керуючись розсудливістю, сам вирішить, чи буде проводити для них весільну церемонію деінде. Він також може ознайомитися з деякими планами щодо весілля та гостини і, за потреби, доброзичливо нагадати нареченим, що слід виявляти поміркованість. А втім, старійшина має пам'ятати, що остаточний вибір за молодими, доки не порушуються біблійні норми (Фил. 4:5; w85 1.1 с. 7, 8). Старійшина також повинен **упевнитися, чи наречена і наречений з біблійного погляду мають право одружитися**. Якщо хтось з них раніше був одружений, старійшина повинен попросити у нього (чи неї) документ, яким засвідчено розлучення. Йому також треба переконатись, чи розлучення мало біблійні підстави. Якщо особа розлучилася до хрещення, старійшина все одно повинен переконатись, чи вона має біблійне право одружитися, оскільки хрещення не анулює попередніх подружніх зобов'язань. Якщо наречена чи наречений є з іншого збору, старійшина має поговорити зі старійшинами того збору або написати їм листа, щоб довідатись про репутацію тої особи у зборі, про те, чи вона має біблійне право одружитися, тощо.

6. Якщо пара бажає мати промову в Залі Царства, заздалегідь до весілля вона повинна подати письмове прохання, в якому вкаже точний день і годину, коли хоче використовувати зал. Службовий комітет збору від імені ради старійшин

повинен негайно розглянути це прохання. Ті, хто супроводжує наречених, необов'язково мають бути охрещеними Свідками. Але було б недоречно запрошувати для цього осіб, чий спосіб життя вкрай суперечить біблійним принципам (*кт* 11.08 с. 3; *w85* 1.1 с. 11). На будь-яке декорування Залу Царства або переміщення стільців потрібно також отримати дозвіл. На весільній церемонії можна вмикати тільки «Мелодії Царства» або вибрані пісні з нашого пісенника. Старійшини можуть дозволити провести репетицію в Залі Царства, якщо це не перешкоджає проведенню інших заходів збору.

7. **Весільна промова** має виголошуватися з гідністю, повагою та урочисто (Євр. 13:4). Мета промови — закарбувати в розумі подружньої пари та присутніх, що на подружжя Бог поклав відповідальність жити в повній гармонії з біблійними принципами. Не було б доречно розповідати комічні історії або читати поезію, просто щоб розважати або смішити присутніх. Якщо філіал надає план весільної промови місцевою мовою, треба користуватися ним.

8. Вищенаведені вказівки здебільшого доступні тільки старійшинам збору, тому **проводити весільну церемонію повинні призначені старійшини (якщо вони є)** (*кт* 11.08 с. 3; *w85* 1.1 с. 9, 10). Старійшини також уповноважені навчати з Божого Слова, тому вони найбільш придатні наголосити на важливих біблійних принципах, які стосуються подружнього життя (1 Тим. 3:2).

Біблійне право вступити в новий шлюб

9. **Старійшини повинні бути дуже обережними**, пояснюючи те, чи людина має біблійне право вступити в новий шлюб. Коли виникають питання у цій справі, старійшини повинні **радитися з філіалом**. Це дуже серйозна справа, оскільки

ки рішення людини вступити в новий шлюб вплине не лише на її стосунки з подружнім партнером, але й на стосунки з Єговою. Тож на нас, старійшинах, лежить велика відповідальність, і нам треба обережно давати поради, зокрема коли нелегко дати однозначну відповідь (Луки 12:48; Як. 3:1).

10. Особа має біблійне право вступити в новий шлюб, коли одночасно існують три умови: *порнеїа*, відмова невинного партнера примиритися і законне, затверджене розлучення (Матв. 5:31, 32; 19:9; Євр. 13:4).

11. Якщо до старійшини звертається присвячений Свідок, який звинувачує свого віруючого партнера в перелюбі та **бажає знати, чи має право розлучитися і вступити в новий шлюб**, то це питання повинна розглядати рада старійшин. Такий вісник не має біблійного права вступати в новий шлюб, якщо бракує доказів скоєння гріха, які давали б підставу сформувати судовий комітет (Повт. 19:15; Ів. 8:17). Якщо звинувачений партнер належить до іншого збору, з доказами потрібно ознайомити старійшин того збору, які розглянуть їх і зроблять відповідні висновки. *Цьому вісникові треба повідомити, що він не може вважати себе тим, хто має біблійне право вступити в новий шлюб, поки старійшини не дослідять обвинувачення і не встановлять вину.*

12. У деяких випадках факт перелюбу не доведено, але встановлено зізнанням або свідченням двох чи більше свідків, що партнер *цілу ніч* перебував в одному помешканні з особою протилежної статі (або з особою, яку знають за її гомосексуальну орієнтацію) *за неналежних обставин*. Старійшини повинні уважно розглянути справу. Чи ті особи провели разом *цілу ніч*? Чи справді це було за *неналежних* обставин? Наприклад, чи були вони лише удвох в одному помешканні? Чи видно, що

вони закохані одне в одного? Де вони спали? Навіть якщо факт перелюбу не встановлено, можливо, вісник провів ніч з особою протилежної статі в помешканні за умов, які могли б призвести до неморальності. Якщо з огляду на обставини невинний партнер переконаний, що було вчинено перелюб, старійшини не можуть сказати йому, що він має право вступити в новий шлюб, оскільки не було встановлено факту перелюбу. У такому разі старійшини залишають відповідальність перед Єговою за вісником, якщо він скористається біблійним правом на розлучення. Якщо такий Свідок вступить у новий шлюб, до нього не можна застосовувати жодних судових заходів.

13. Навіть **коли звинувачений партнер не є Свідком Єгови** (виключений, відрікся від збору або ніколи не був охрещений), зазвичай також потрібно двох свідків, щоб визначити факт гріха, який дає біблійне право вступити в новий шлюб. Проте можна зробити виняток, коли невіруючий у приватній розмові зі своїм віруючим партнером **чітко зізнається в перелюбі**. У такому випадку, якщо невинний віруючий партнер вважає, що зізнання є правдивим, і не хоче простити, він може написати старійшинам листа з поясненням своєї ситуації. Рада старійшин повинна розглянути цей лист. Чи існує підстава не вважати, що невіруючий партнер вчинив неморальність? Наприклад, чи його зізнання було непевним? Чи пізніше невіруючий заперечував, що зізнався? Якщо невіруючий бажає порозмовляти зі старійшинами і ситуація не зовсім ясна, старійшини можуть запитати його прямо. Якщо старійшини не мають чітких доказів його вини, вони залишають за віруючим партнером відповідальність перед Єговою скористатися біблійним правом на розлучення. Якщо такий Свідок вступить у новий шлюб, до нього не можна застосовувати жодних судових заходів (w77 с. 607, 608, англ.).

14. Нижчеподані факти свідчать, що невинний подружній партнер не прощає:

- Невинний партнер *подає* на розлучення до чи після того, як довідався про перелюб.
- Невинний партнер *підписує документ про розлучення* (до чи після того, як довідався про перелюб), *вказуючи цим, що він не проти* розлучення, на яке подав *винний* партнер. Увага: в деяких країнах невинний партнер може підписати документи про розлучення, які надають йому право на опіку за дітьми і на фінансову допомогу, не вказуючи при цьому, що він згідний на розлучення. Підписування таких документів *не* обов'язково свідчить, що він не прощає (w00 15.12 с. 28, 29).
- На словах невинний партнер простив і не подав на розлучення, але *дуже довгий час відмовляється відновити статеві стосунки*, скажімо рік чи кілька років. Перш ніж сказати винному партнерові, що він має біблійне право розлучитися, старійшини повинні порадитися з філіалом. Увага: невинний партнер не зобов'язаний швидко вирішувати: прощати чи ні (w74 с. 671, 672, англ. [w75 1.10 с. 159, 160, рос.]).

Перелюбний шлюб

15. Якщо розлучена особа вступає в новий шлюб, не маючи на це біблійної підстави, тобто не було *перелюбу та відмови невинного партнера простити*,— вона вступила в перелюбний шлюб. В очах Єгови така особа одружилася з кимось, будучи зв'язана подружніми узами з іншою особою. Стосовно того, хто вступає в такий шлюб, треба вжити судових заходів.

16. Якщо такого виключеного пізніше поновлюють, старійшини повинні бути дуже обережними щодо надання йому особливих обов'язків у зборі.

Він може брати участь у прибиранні та ремонті місцевого Залу Царства. Йому також можна призначати учнівські завдання на Школі теократичного служіння, якщо це не буде каменем спотикання для інших. А втім, **цій особі не можна доручати у зборі таких завдань: допомагати при літературі, рахунках, журналах, обслуговуванні тощо,— доти, доки невинний колишній партнер живий, неодружений і не звинувачений у *порнеіа*** (w83 15.3 с. 29, англ. [w84 1.12 с. 21, рос.]).

17. Якщо вісник не вступив у перелюбний шлюб, але **обдумано вчинив перелюб, щоб мати підставу розірвати свій шлюб або змусити невинного партнера відкинути його** і зрештою погодитись на розлучення, він зрадив свого партнера (Мал. 2:14—16). Такий учинок вісника прирівнюється до вступу в перелюбний шлюб, і впродовж *багатьох років* йому не можна доручати особливі завдання в організації.

Розбещення неповнолітніх

18. Якщо ви дізнались про звинувачення в статевому розбещенні неповнолітнього, **негайно зателефонуйте у філіал**, щоб отримати вказівки. Це стосується всіх випадків, незалежно від теперішнього віку жертви або часу, коли була вчинена наруга, навіть коли звинувачений скоїв це перед своїм хрещенням. Філіал дасть вказівки, які залежатимуть від обставин того чи іншого випадку.

19. Розбещення неповнолітніх — це злочин. **Ніколи не радьте особі, яка дізналася про можливий факт розбещення неповнолітніх, приховувати це від міліції чи інших органів влади.** Якщо особа вас запитує, чітко скажіть, що повідомляти про цю справу владі чи не повідомляти,— це її особисте рішення, і стосовно її рішення збір не вживатиме жодних судових за-

ходів. Старійшини не осуджуватимуть того, хто повідомить про цей злочин органам влади. Якщо жертва наруги хоче повідомити про такий злочин, це її повне право (Гал. 6:5).

20. Коли той, про кого знають, що він розбещував неповнолітніх, переходить в інший збір, службовий комітет збору повинен написати рекомендаційного листа з докладною інформацією про його минуле і його теперішню ситуацію. Не можна копіювати або надсилати в новий збір жодного листа, отриманого з філіалу про цього грішника. Проте старійшини нового збору повинні бути чітко поінформовані про будь-які обмеження, накладені філіалом на цю особу. Треба надіслати у філіал копію рекомендаційного листа.

21. Коли брат, який відкидає звинувачення у розбещенні неповнолітнього, висунуте лише одним свідком, переходить в інший збір, старійшини мають порадитися з філіалом, перш ніж висилати старійшинам нового збору будь-яку інформацію в цій справі. Було б доречно, якби в листі у філіал старійшини детально виклали суть справи і вказали, який духовний стан та особисті обставини мають звинувачений та обвинувач. Стосовно звинуваченого треба дати відповіді на такі запитання: 1) Які його стосунки з дітьми? 2) Чи він визнає, що брав участь з обвинувачем у якійсь справі, котру обвинувач міг помилково сприйняти як статеве розбещення, чи він твердить, що погано пам'ятає таку справу? 3) Як він пояснює причини того, що обвинувач висуває проти нього звинувачення? 4) Чи йому вже давали поради стосовно статевої моралі, як от неналежної поведінки з дорослими сестрами чи перегляду порнографії? 5) Яка його духовність? 6) Чи всі члени ради старійшин переконані, що йому можна довіряти дітей? Стосовно обвинувача треба дати відповіді на такі запитання: 1) Наскільки зрілою є дитина чи підліток? 2) Чи він (вона)

описує поведінку, про яку в її віці зазвичай ще не знають? 3) Чи дитина або її батьки відомі своєю серйозністю, зрілістю? 4) Чи обвинувач послідовний у своїх спогадах, чи пригадує лише якісь фрагменти або має лише невиразні спогади? (w95 1.11 с. 25, 26). 5) Яку репутацію мають батьки? 6) Чи вони зрілі духовно та емоційно? Ретельно розглянувши справу, філіал надасть вам вказівки стосовно того, яку інформацію про звинуваченого передавати старійшинам його нового збору (або взагалі не передавати).

Суди з братами

22. У 1 Коринфян 6:1—8 апостол Павло настійно радить християнам не судитися з одновірцями у світських судах, щоб вирішувати особисті спори, які треба вирішувати з допомогою старійшин збору (w97 15.3 с. 21, 22; w87 1.5 с. 20; g83 8.2 с. 13—15, англ.; w73 15.11 с. 703, 704, англ.).

- Якщо особа нехтує цією порадою з Божого Слова, це *може* вплинути на те, чи вона матиме обов'язки у зборі.
- Немає різниці, чи християнин судиться з окремим одновірцем, чи з фірмою, чиї власники всі є Свідками Єгови. Коли світські суди розв'язують комерційні суперечки між фірмами, до складу яких входять лише Свідки, то цим порушується принцип з 1 Коринфян 6:1—8.

23. А втім, існують юридичні справи, вирішення яких не є у компетенції збору і які з огляду на це можна подавати на розгляд світського суду, не порушуючи при цьому принципу з 1 Коринфян 6:1—8. Приклади:

- Отримання документа про розлучення, права батьківської опіки та аліментів.
- Отримання страхового відшкодування. Якщо особа зазнала матеріальних чи інших збитків

або поранень від транспортного засобу, власником якого є його духовний брат, можливо, потрібно подати позов, щоб у судовому порядку отримати відшкодування зі страхової компанії, де застрахований автомобіль брата.

- Перебування в реєстрі кредиторів у справі про банкрутство.
- Затвердження заповітів.
- Деякі зустрічні позови. Приміром, якщо *світський кредитор* порушує справу проти брата, можливо, потрібно, щоб цей брат, захищаючи себе, подав зустрічний позов, хоча у справу може бути залучений його духовний брат.
- Якщо Свідок порушує судову справу проти одновірця, то цей одновірець не порушить принципу з 1 Коринфян 6:1—8, коли захищатиме себе в суді або подасть зустрічний позов. При цьому не важливо, чи питання спершу подавалося на розгляд старійшин, чи ні.

Стихійні лиха

24. Коли місцевий збір постраждав від стихійного лиха, старійшини повинні допомагати вісникам у таких справах:

- **Швидко з'ясувати, які нагальні потреби з'явилися у братів і сестер.** Наглядачі груп для проповідницького служіння можуть сконтактуватися з кожною сім'єю своєї групи і довідатись про їхні потреби. Потім вони мають повідомити координатору або іншому старійшині (якщо координатор відсутній) про ситуацію в групі, навіть коли ніхто не постраждав.
- **Подбати про нагальні потреби,** організувавши медичну допомогу і забезпечивши братів водою, харчами та притулком (Ів. 13:35; Гал. 6:10). Коли заздалегідь попереджають про

стихійне лихо, скажімо потужний ураган, старійшини повинні упевнитись, чи всі перебувають у надійному сховку і, якщо дозволяє час, знайти й роздати припаси, які можуть знадобитись.

- **Давати духовну та емоційну підтримку** зборів і якомога швидше відновити проведення зібрань (*кт* 1.07 с. 4; *g96* 22.6 с. 17).
- З'ясувати таке: крім найнеобхідніших фізичних потреб братів, чи є пошкодження майна? Чи пошкодження Залу Царства та приватних помешкань великі, чи незначні? (Наприклад, великими можна вважати зруйнований дах, підтоплення дому на кілька десятків сантиметрів; незначними — частково пошкоджену покрівлю, розбиті шибки тощо). **Зібравши необхідну інформацію**, місцеві старійшини, відповідальні за це, допоможуть вирахувати завдані збитки. Як тільки таку інформацію буде зібрано, координатор або інший старійшина може **поінформувати районного наглядача** про завдані збитки та фізичний стан братів і сестер збору.
- Коли **районний наглядач** отримає повідомлення від старійшин, він **негайно зателефонує у філіал**. Філіал визначить, чи потрібна зборів додаткова допомога.
- **Допомогти постраждалим** можна ще й довідавшись, яку допомогу надаватимуть органи влади (*w66* 1.5 с. 79, 80).

25. Якщо стихійне лихо сталося в іншій місцевості, старійшини можуть взяти на себе провід у допомозі тамтешнім братам. Наприклад:

- Згадувати одновірців у своїх молитвах (2 Кор. 1:8—11).
- Хто бажає допомогти фінансово, може висилати свої пожертви на всесвітню діяльність

у країну, де живе,— через збір або безпосередньо. Завдяки цьому розпорядку, встановленому Керівним органом, «вірний і розсудливий раб» організовано дбає про потреби всесвітнього братства (Матв. 24:45—47; 1 Кор. 14:33, 40; *кп* 1.05 «Запитання»).

- Не висилайте будматеріалів чи іншої допомоги в район стихійного лиха, хіба що відповідальні брати конкретно про це попросили. Завдяки цьому матеріальна допомога буде надаватися організовано і належно.
- Не телефонуйте у філіал, аби просто отримати інформацію, бо це може займати телефонні лінії та перешкоджати зв'язку з районом стихійного лиха.

26. Після стихійного лиха вісники можуть нести духовну розраду іншим і, наскільки дозволяють обставини, надавати їм практичну допомогу. Така допомога одновірцям вимагає часу і зусиль. Проте любов до братства спонукуватиме нас робити для постраждалих братів і сестер усе, що в наших силах (2 Кор. 8:1—12).

Показчик

А

Апеляційний комітет

апеляційний комітет не погоджується з судовим комітетом 8:16—20
апеляційний комітет погоджується з судовим комітетом 8:11—15
звинувачений не погоджується з рішенням апеляційного комітету 8:14, 15
звинувачений переїхав 8:5
листування з філіалом 8:10, 13—15, 18—20
мета слухання 8:4, 9
молитва 8:6, 17
порядок слухання справи 8:6—10
судовий комітет отримує апеляцію після семиденного періоду 8:2

Б

Банкрутство

призначеного брата 3:17
у реєстрі кредиторів 12:23

Брехня 5:21, 22

В

Ведучий вивчення «Вартової башти»

кваліфікація 2:24
обов'язки 2:25

Вибухи гніву, насилля 5:35, 36

Вивчення Біблії

дитина одновірця 2:12, 18
неактивні вісники 2:21; 4:15
поновлена особа 11:12

Визнання

встановлення факту гріха 5:37
гріх, учинений декілька років тому 5:43—45
перелюб невіруючого партнера 12:13

Визнання вини, аби пом'якшити вирок 5:37

Виключені й ті, хто відрікся від збору

допомога 10:1—5
«Картки вісника збору» (S-21) 10:2
лист, коли особа переїжджає 10:2

література для власного користування 10:4

не родичі, спілкування з такими особами 5:10

підвозити на зібрання 10:5

родичі, спілкування з такими особами 10:6

щорічний перегляд списку і візити 10:1

Виключення зі збору

апеляція (дивись «Апеляційний комітет») гріхи, за які виключають 5:2—36

коли молитися під час судового слухання 7:1, 28

нотатки 7:34

оголошення 7:31, 32; 8:12, 20

повідомлення звинуваченому про рішення 7:26—29

повідомлення у філіал 7:33

Викреслення

відмова 3:25

записи 3:29

листування з філіалом 3:25, 27

оголошення 3:26, 27

порядок перегляду придатності 3:22—24

Відмова матеріально забезпечувати власну сім'ю 5:34

Відречення від збору

апеляцію не передбачено 9:5

визначення терміна 9:1

записи 9:2, 3

кроки, які свідчать 9:3

оголошення 9:4, 5

під час судового слухання 9:2

повідомлення у філіал 9:5

Відступництво 5:16

Віно 5:33

Г

Гріхи, які вимагають судового розгляду

брехня 5:21, 22

вибухи гніву, насилля 5:35, 36

визначення серйозності гріха 5:2

відступництво 5:16

груба нечистота 5:13, 14
крадіжки, злодійство 5:20
лихослів'я 5:28
наркотики, зловживання медикаментами,
які викликають залежність 5:15
ненавмисне вбивство 5:3
ненажерливість 5:19
непристойна мова 5:29
пияцтво 5:17, 18
пожадливість, азартні ігри, зди́рство
5:30—33
porneia 5:5—8, 11
розгнuzданість 5:9—12
уперта відмова матеріально забезпечувати
власну сім'ю 5:34
шахрайство, наклеп 5:23—27

Груба (крайня) нечистота 5:13, 14

Д

Діти

вивчення Біблії з дітьми 2:12, 18
спір щодо права на опіку 5:22; 12:14, 23
старійшин та служителів збору 3:5, 15

Докази скоєння гріха 5:37—39

Докір (дивись «Судовий докір»)

З

**Залицання, коли немає біблійного
права одружитися** 5:10

Записи, нотатки

викреслення 3:29
відречення від збору 9:2, 3
гріх неохрещеного вісника 5:62
звинувачення лише одного свідка 5:39
звинувачення у розбещенні неповноліт-
ніх 2:16
звинувачення щодо особи, яка багато ро-
ків не спілкується зі збором 5:41
«Картки вісника збору» (S-21) 2:16, 10:2
судові 2:16; 7:17, 34
юридичні 2:16

Застережлива промова

коли виголошувати 5:10, 14; 12:1—3

Звинувачення

перед органами влади 5:27; 12:19

Показчик

у перелюбі 12:11—13
у статевому розбещенні неповнолітніх
12:18, 19

Згвалтування

зустріч жертви зі звинуваченим 5:38
розгляд випадків згвалтування 5:7

I

Ідолопоклонство 5:16

К

Каяття

встановлення факту каяття 7:6—16;
11:3—5
комітет не одностайний 7:16
обставини, що пом'якшують провину
7:11, 12
порадитися з досвідченим старійшиною
іншого збору 7:15
якщо не чітко видно 7:13—16

Кваліфікації старійшин та слуге- лів збору

банкрутство 3:17
біблійні вимоги 3:1—5
виключений близький родич переїжджає
жити до помешкання старійшини чи
служителя 3:16
мовчазна згода на одруження з неохреще-
ним 3:18
нерозсудливість 3:25
приховує гріх, вчинений декілька років
тому 3:19—21
члени сім'ї чинять гріх 3:15

Координатор ради старійшин

головує на зустрічах старійшин 2:6, 7
кваліфікація 2:11
обов'язки 2:12; 7:21
тимчасово замінений 2:13, 14

Крадіжки

Кров

свідомо приймає 9:3

Куріння

Л

Лихослів'я 5:28

М

Мастурбація 5:6

Мати на замітці 12:1—3

Медикаменти, які викликають залежність; наркотики 5:15

Міжконфесійна діяльність 5:16

Молитва

під час судового й апеляційного слухання
7:1, 18, 28; 8:6, 17; 11:2, 6, 11

якщо рада старійшин не може дійти
спільної думки 2:1

Н

Наглядач групи

кваліфікація 2:22

обов'язки 2:23; 4:12; 12:24

Наглядач служіння

кваліфікація 2:17

обов'язки 2:18; 4:12, 15

Наглядач Школи теократичного служіння 2:26

Наклеп 5:23—27

Наркотики; медикаменти, які викликають залежність 5:15

Неактивні вісники 4:12—17

Нейтралітет 9:3

Неморальні розмови 5:14

Ненавмисне вбивство 5:3

Ненажерливість 5:19

Неохрещені вісники

гріх неповнолітнього 5:61

записи про вчинений гріх 5:62

обмеження після вчиненого гріха 5:54, 57

оголошення 5:55, 57, 60

Непристойна мова 5:29

Нечистота фізична 5:14

О

Обмеження

неохрещені вісники 5:54, 57

після докору 7:19

після поновлення 11:12, 13

Оголошення

виключення 7:31, 32; 8:12, 20

викреслення 3:26, 27

відречення від збору 9:4, 5

неохрещений вісник 5:55, 57, 60

поновлення 11:13

приймає кров, розкаювання у цій справі 9:3

судовий докір 7:20, 21

Одруження, весілля

біблійне право на новий шлюб (дивись
«Шлюб»)

використання Залу Царства 12:6

обов'язки старійшини, який проводить
офіційну церемонію 12:4, 5, 7, 8

промова 12:7, 8

П

Палкі пестоці 5:14

Пастирська праця

візити 4:6

духовно слабкі 4:4, 5

жертви наруги 4:21—26

навчання служителів збору 2:23

неактивні 4:12—17

поради 4:7—11

сестри 4:24, 27, 28

хто має проблеми у подружжі 4:18—20

Перебування цілу ніч за неналежних обставин з особою протилежної статі 5:11; 12:12

Перелюб

визначення біблійного права вступити
в новий шлюб 12:9—14

відкинення невинним подружнім партнером 12:10, 14

докази 5:37; 12:11—13

звинувачення 12:11—13

зізнання подружньому партнерові
5:37, 44; 12:13

невіруючий партнер 12:13

обдуманно вчинено, щоб розлучитися 3:8;
11:3; 12:17

оголошення про докір 7:20

перелюбний шлюб 12:15—17

прошення 6:13; 12:14

Пияцтво 5:17, 18

Пожадливість, азартні ігри, здириство
5:30—33

Поновлення

біблійне вивчення з поновленим 11:12
встановлення факту каяття 11:3—5
молитва під час слухання 11:2, 6, 11
обмеження 11:12, 13
оголошення 11:13
особа ходить в інший збір 11:7—10, 13
повідомлення у філіал 11:11
хто виносить рішення 11:1

Поради 4:7—11

Порнеїа 5:5—8, 11

Порнографія

перегляд грубої порнографії 5:14
хто показує дитині порнографію 5:10

Поширення поглядів, які суперечать біблійній правді 5:16

Призначення

зустріч з братом після того, як затверджено його призначення 3:12, 13

Р

Районний наглядач

радитися у складних судових справах 7:15

Рекомендації

бути обачними, перш ніж рекомендувати брата філіалу 3:6—10
коли висилати рекомендацію у філіал 3:11
призначений брат переходить в інший збір 3:30, 31

Рекомендаційний лист

винний у розбещенні неповнолітніх переїжджає 12:20
вісник з судовими обмеженнями переїжджає 7:22
звинувачений у розбещенні неповнолітніх переїжджає 12:21
обов'язок секретаря 2:16
призначений брат переїжджає 2:21; 3:30, 31

Робота

азартні ігри 5:31
безпосередньо пов'язана з фальшивою релігією 5:16
коли порушується принцип християнського нейтралітету 9:3

Розбрат, сектантство 5:16

Розгузданість 5:9—12

Розлучення

біблійне право на новий шлюб (дивись «Одруження»)
оголошення про докір, коли існує можливість розлучитись 7:20
підписує документ про розлучення 12:14
якщо вісник планує розлучитись 4:20

С

Самогубство

погрози 6:16
спроба 5:4

Свідки (у судовій справі)

окремого випадку 5:37
оцінювання свідчень 5:37; 7:2, 3
присутні на апеляційному слуханні (якщо потрібно) 8:7

Свята (фальшивої релігії) 5:16

Секретар збору

кваліфікація 2:15
обов'язки 2:16; 4:12; 5:62

Службовий комітет збору

документи, під якими ставить підписи 2:13, 21; 3:11, 25, 27, 28, 30
коли радитися з радою старійшин 2:20
обов'язки 2:19, 21; 3:30; 4:15; 5:55; 12:6, 20, 21
хто може підписувати, коли відсутній член комітету 2:21

Служителі збору

відмова від обов'язків 3:25
духовність членів сім'ї 3:5
запитання до хрещення 2:12
кваліфікації 3:1—5
навчання 2:23
переходять в інший збір 3:30, 31
порядок щодо викреслення 3:24
призначаються лише в одному зборі 3:32
прихований гріх, учинений роками раніше 3:19—21
приходять у збір 3:32

Спіритизм 5:16

Старійшини

відмова від обов'язків 3:25
духовність членів сім'ї 3:5
зустрічі 2:2—9
кваліфікації 3:1—5

коли рішення не одностайне 2:8, 9
переходять в інший збір 3:30, 31
підтримують мир 2:27—30
порядок щодо викреслення 3:23
призначаються лише в одному зборі 3:32
прихований гріх, учинений роками раніше 3:19—21
приходять у збір 3:32
просять вказівок з філіалу 2:4

Статеве розбещення неповнолітніх

вимагає судового розгляду 5:10
грішник у минулому став жертвою 7:11
допомога жертвам 4:21—26, 28
звинувачений переходить в інший збір 12:21
звинувачення 12:18, 19
зустріч жертви зі звинуваченим 5:38
коли стає відомо про вчинок 5:38, 39; 12:18, 19
оголошення про докір 7:20
повідомлення про злочин органам влади 5:27; 12:19
правопорушник переходить в інший збір 12:20
скоєне багато років тому 3:20; 5:44

Стихійні лиха

в інших місцевостях 12:25
місцеві 12:24

Судовий докір

коли оголошувати 7:20
новий гріх після винесеного рішення 7:25
обмеження 7:19, 22
оголошення 7:20, 21
перегляд рішення 7:24
перед усіма 7:18
промова у зборі 7:23

Судовий комітет

вибір членів комітету, головуючого 6:1, 2
готуватись до слухання 6:3—5
гріх, скоєний багато років тому 5:43—45
грішники з різних зборів 5:52
жертви наруги 7:11
запрошення звинуваченого 6:6—10
засоби масової інформації 6:18
звинувачений багато років не спілкувався зі збором 5:40—42
звинувачений погрожує подати в суд 6:17—19

каяття 7:6—16
молитва під час слухання 7:1, 18, 28; 11:2, 6, 11
новий гріх після винесеного рішення 7:25
охрещені неповнолітні 6:14
перегляд рішення винести докір 7:24
погрожує самогубством 6:16
подружні партнери 6:11—13
порадитися з досвідченим старійшиною іншого збору 7:15
психічні розлади 7:12
розформування комітету 7:4, 12
слухання свідків 7:2, 3
ув'язнені 6:15
який збір має сформувати 5:49—51

Суд (світський)

визнання вини, аби пом'якшити вирок 5:37
звинувачений погрожує подати в суд 6:17—19
коли подають у суд на братів 12:22, 23
неправдиві показання 5:22

У

Участь у святах фальшивої релігії 5:16

Ф

Фізична нечистота 5:14

Філіал

звертатися по допомогу 2:4

Х

Хрещення

розгляд запитань 2:12
чи було дійсним 5:46—48

Ш

Шахрайство 5:23—26

Шлюб

біблійне право на новий шлюб 12:5, 9—14
допомога тим, хто має проблеми 4:18—20, 27
мовчазна згода на одруження з неохрещеним 3:18
нарізне проживання 3:9; 4:20
перелюбний 12:15—17

